Leto VII., štev. 60 | Ljubljana, sobota 13. marca 1926 | Poštnina pavšalirana. | Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon štev. 72, ponoči tudi štev. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 492

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180. Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 12. marca.

Prav je, da je pričel naš klerikalizem nastopati z odprtim vizirjem. Po prevratu je SLS varala slovensko javnost z zapadnoevropejsko demokracijo, svobodoljubjem in naprednostjo, sedaj pa jasno priznava, da smo imeli mi prav, ko smo vedno trdili, da klerikalizem sicer menja dlako, narave pa ne. Zadnji teden so klerikalci spravili v areno samega ljubljanskega škofa, dr. Jegliča, da v svojstvu cerkvenega «nadpastirja» — torej z očividno zlorabo svojega cerkvenega dostojanstva v politične namene — zagovoraja SLS, dela njenih poslancev ter kot «Domoljubov» članka agitira proti naprednemu političnemu pokretu in časopisju. Kar je napisal škof Jeglič v svojem političnem pamfletu, to sedaj proglašajo klerikalci kot cerkveno zapoved. V zadnji številki, ki je izšla ta teden, piše škofov tednik, da je smatrati škofovo fanatično politično-agitatorsko gonjo proti «Domovini» ter njegovo obrambo polomije politike SLS za — **versko zadevo!** «Domoljub» dalje dobesedno piše: **«Škof je kot višji pastir naših duš odločil** (podčrtali mi), da je «Domovina» za versko mišljenje in — **življenje (!)** nevaren list. **Odločati o tem, ali je kakšna knjiga verska ali protiverska, ima pravico samo škof** (podčrtali mi), ker je on zato poklican . . . Vsak katoličan, če hoče ostati katoličan, se mora v verskih zadevah pokoriti svojemu škofu . .»

Klerikalizem stoji torej na stališču, da ima samo škof pravico odločati o tem kaj je versko in kaj protiversko. Iz samega škofovega članka je videti, da smatra škof tudi politiko za versko zadevo, radi česar ima on, in sicer **samo škof, pravico odločati tudi o političnih zadevah.** Ni izključeno, da bi mogel kak škof še kaj drugega, morda celo pometanje cestnih ulic, smatrati za versko zadevo, o kateri ima samo on pravico avtoritativno in končnoveljavno odločati. Tako prihajamo v dobi radija nazaj v stoletja najtemnejše reakcije, ko je dušila in morila ljudi «Sveta inkvizicija». **Slovenski klerikalizem postavlja škofa za absolutističnega avtokrata, ukazovalca, sodnika in rablja nad celokupnim življenjem Slovencev.** Ena čreda — en pastir. Seveda čreda ovac, ki se dajo «pastirjem» mirno striči in molzti. To je torej izkristalizirano načelo klerikalne zapadno-evropske demokracije.

Brezmejnemu pohlepu slovenske politikujoče duhovščine po absolutni nadvladi nad ljudstvom naj bo žrtvovano vse, kar je velikega, lepega in vzvišenega v verstvu. Škof naj vlada povsod, škof naj vlada vedno, škof naj vlada čez vse ljudi, škof naj vlada nad poedincem, nad rodbino, škof naj vlada v občini, v okraju, v oblasti in v državi. Vlada, vlada in vlada, to je alfa in omega klerikalne politike. Kjer in kadar to ni mogoče z državno in drugo javno močjo, tam se tem brezobzirnejše etablira zloraba cerkve in vere ter tembolj inteloranten ter tem brezvestnejši teror politikujoče duhovščine.

Klerikalizem se je sedaj sam razkrinkal in samega sebe postavil na sramotni oder kot lažnik in varalica naroda. Škof kot eksponent Vatikana, kateremu je dolžan brezpogojno pokorščino, ako hoče ostati škof, naj bo človek, v čigar rokah bi izključno morala biti usoda Slovencev! Ako velik del našega preprostega in politično naivnega ljudstva ne vidi opasnosti, ki preti nam Slovencem od strani zelotske reakcije, katere glavne lastnosti so vladoželjnost, zasužnjevanje duha ter sovraštvo proti vsakemu napredku in proti vsakemu svobodnejšemu duševnemu pokretu, bi se moral treznejši del naroda in predvsem njegova inteligenca brez ozira na stranke združiti v obrambo napredka Slovencev. Ako ljubljanski škof dr. Jeglič niti skromnega tednika «Domovina», o katerem v ostalem sam piše, da ne nastopa proti verskim resnicam, ne prenese in se spravlja nad njo s svojim anatema, kaj naj se potem pričakuje od naše politikujoče duhovščine, če bi se hotelo na vseučilišču ali sicer kje v Sloveniji obravnavati kočljivejše probleme moderne znanosti? Tavčarjev roman «4000» bi postal žalostna resnica.

Klerikalci se morda ne zavedajo, da so s svojo najnovejšo teroristično akcijo okrepili odpor vseh poštenih in zavednih Slovencev. Včasih so nas v takih trenutkih poskušali spraviti tudi pod peto državne moči in kadar ni zadostovala zloraba vere in cerkve, so napredne in narodne ljudi denuncirali avstrijski policiji kot srbofile, sovražnike države, veleizdajnike. Danes jim ta sredstva niso več na razpolago. Njihova politična moč je zrušena in zaman vihtijo škofovske palice — nihče se jih ne boji. Pamet in treznost zmagujeta, klerikalizem se ruši.

Ali ste naročili vsaj enega znanca ali znanko na tednik „DOMOVINO“?

Radić in Stojadinović sta se pobotala

Radić je vse demantiral, proglasil Stojadinovića za najboljšega ministra ter ga poljubil. — Seja ministrskega sveta. — Krajačev volilni red za ljubljansko Trgovsko zbornico odobren.

Beograd, 12. marca. p. Današnji dan je bil zelo zanimiv. V Beograd je prispel prosvetni minister Stjepan Radić. Politični krogi so nestrpno pričakovali, na kak način se bo izmiril z dr. Stojadinovićem. »Sprava« se je izvršila na najbanalnejši način. Radić se je sestal z dr. Stojadinovićem v ministrski sobi Narodne skupščine, pa mu je stisnil roko in izjavil, da je vse, kar so listi pisali, češ da je on dr. Stojadinoviću očital kvartopirstvo, in pa komentarji, ki so se o tem objavljali, netočno. On (Radić) tega ni rekel, nasprotno, on smatra dr. Stojadinovića za najboljšega ministra na svetu. Ministri so novinarjem povedali, da sta se dr. Stojadinović in Radić potem poljubila. Ta komedija je vzbudila v vseh resnih krogih razumljivo indignacijo.

Seja Narodne skupščine je trajala ves dan in pretresala proračun prometnega ministrstva. Debata ni končana ter se bo jutri nadaljevala. Neodvisno od dela Narodne skupščine, za katero je zelo malo zanimanja, je pa v kuloarjih in klubih zelo živo. Vladni krogi se posebno brigajo za veliko število amandmanov, po katerih naj se državni proračun dvigne nad 13 milijard. Nocoj je imel sejo radićevski poslanški klub. Na tej seji so radićevci energično zahtevali od svojih ministrov, da se sprejmejo njihovi amandmani, posebno o produkciji duhana v Hercegovini, češ ako radikali lahko predlagajo amandmane, zakaj bi jih oni ne predlagali. Za jutri popoldne je napovedana klubska seja radikalne stranke, katera bo posvečena izključno referatu dr. Stojadinovića o njegovi misiji v inozemstvu za ureditev naših vojnih dolgov.

Od 5. do 7. je bila seja ministrskega sveta. Odobren je bil sklep, da se Marko Gjuričić pooblašča, da predloži Narodni skupščini zakon o ukinjenju mestnih sodišč v Srbiji. Dr. Stojadinović je obširno poročal o svojem potu v inozemstvo. **Ministrski svet je odobril trgovinskemu ministru uredbo o volitvah v ljubljansko trgovsko zbornico.** Razen tega je ministrski svet poslušal referat trgovinskega ministra o posojilu, ki ga zveza švicarskih bank (Société des Banques Suisses) nudi naši državi odnosno Hipotekarni banki za 6 milijonov švicarskih frankov. Pogoji so isti, kakor za posojilo l. 1923. O tem še ni prišlo do sklepa. Končno je ministrski svet podpisal pooblastilo, da sme Trgovska zbornica v Beogradu pobirati 2 odstotne doklade za svoje vzdrževanje.

Stjepan Radić potuje jutri zvečer zopet v Zagreb.

Naša prometna politika

Razprava o budžetu ministrstva saobračaja. — Stvarna kritika posl. Vilderja. — Burni prepiri klerikalcev s predsednikom Narodne skupščine.

Beograd, 12. marca. p. Narodna skupščina je dopoldne pričela razpravo o proračunu prometnega ministrstva. Min. Krsta Miletić je skupščini predložil obširen tiskan ekspozé kateremu je dodal nekaj pojasnil. Priznal je, da je naša železniška tarifa visoka in z ozirom na naše gospodarske razmere pretirana. Minister smatra za svojo nalogo, da izvede znižanje železniških tarif. To hoče omogočiti s skrajnim štedenjem v materijalnih izdatkih. Napovedal je reorganizacijo prometne službe, češ da sedanja organizacija ni dovolj elastična. Reorganizacija se bo izvedla še letos. Naglašal je težak položaj v katerega bo prišel prometni minister l. 1927. ko prenehajo reparacijske dobave.

Nato je govoril posl. Žebot (kler.) Ker je predsednik govornika opetovano opominjal naj konča je nastal med klerikalci velik hrup. Predsednik Trijković je nekatere kaznoval s pismenim opominom. Hrup je bil tako velik, da je moral končno prekiniti sejo za četrt ure.

Po zopetni otvoritvi je dobil besedo posl. Vilder, ki je v stvarnem govoru kritikoval politiko prom. ministrstva. Sistematične

prometne politike pri nas sploh ni,

o prometnem programu ni govora. Proge Beograd-Zagreb-Ljubljana, Beograd-Sušak in Beograd-Split so glavne žile naše države. Za nje pa se skoraj nič ne stori. Imamo samo 9000 km železniških prog, toda železniških direkcij imamo za 90.000 km. Sedanja organizacija prometa ni niti centralistična niti decentralistična, pač pa predstavlja partikularizem, ki je toliko smešen, da se n. pr. pazi, koliko lokomotiv bo imel Zagreb ali Ljubljana, kakor da bi se lokomotive vozile po mestnih ulicah in ne po celi državi.

Promet je treba reorganizirati tako, kakor zahtevajo interesi službe in naroda, zavrečí pa je treba vse osebne interese. Nadalje je posl. Vilder govoril

o našem pomorstvu in brodarstvu

ter je naglašal, da se ne dajejo zadostne subvencije in da bi se brodarstvo moralo subvencijonirati predvsem tam, kjer ni lukrativno. Dasi pa je bila že prejšnja subvencija 40 milijonov zelo majhna, je sedaj zmanjšana na 35 milijonov. Nasprotno pa Italijani subvencijonirajo svoje mornarstvo in brodarstvo z 200 milijoni. Posl. Vilder je energično **protestiral proti pristanku dr. Ninčića Italiji** da bo naša država pokrivala svoje potrebe preko Reke in da ne bo zgradila nobenega pristanišča, ki bi moglo škodovati Reki. Minister St. Radić je šel celo tako daleč, da je izjavil, da bi bilo potrebno odpraviti mejo med nami in Italijo! Zakaj ne pripeljete Mussolinija za oberdirektorja v našo državo? Iz ekspozeja prometnega ministra je razvidno

slabo stanje našega voznega parka.

Dne 1. julija l. 1919. je bilo 599 uporabnih lokomotiv in 700 neporabnih. Uporabnih tovornih vagonov je bilo 25.152. Dne 1. decembra l. 1925 pa imamo uporabnih lokomotiv 935, torej le 300 več, medtem ko smo samo na račun reparacij prejeli 450 lokomotiv. To pomeni, da smo 150 lokomotiv formalno uničili. Dne 1. septembra l. 1925. je bilo uporabnih vagonov samo 21.520, l. 1919. pa 23 tisoč kar pomenja, da se je uničilo 2000 uporabnih vagonov. In pri tem smo dobivali tudi nove vagone na račun reparacij. Posl. Vilder je nadalje naglašal

zasluge nacijonalnih železničarjev

ki jim je uspelo ob prevratu ohraniti večje število lokomotiv in vagonov na našem ozemlju in vzdrževati promet. Sedaj napoveduje ministrstvo, da se bo stanje voznega parka še poslabšalo, ker bodo izostale reparacijske dobave, na račun katerih smo dobili za 150 milijonov zlatih mark voznega materijala. Dejansko stanje je to, da nimamo nobenih rezerv niti v progah niti v ostalem materijalu. Govornik obsoja

partizanstvo, ki se uvaja pri železnicah.

Sam minister je izdal okrožnico, v kateri priznava, da nista delo in disciplina v prometu na zadovoljivi višini. Preveč se silijo partizani na mesta strokovnjakov. Posl. Vilder zlasti opozarja na slučaj zagrebškega podravnatelja Ivana Franiča Poženanina, ka terega imenuje železniškega pustolovca. Bil je eden prvih komunistov, potem pa je usko čil v radikalsko stranko. Sedaj oblači in vedri v zagrebški direkciji in preganja uradnike in nameščence, ki se nočejo slepo udati njegovemu strankarskemu pritisku. Govornik je končno še podrobno razpravljal o kritičnem položaju v zagrebški direkciji ter je izjavil, da bo glasoval proti proračunu.

Na popoldanski seji je najprvo govoril poslanec Kapetanović (musl.) ki je kritiziral vladno prometno politiko v Bosni in Hercegovini. Posl. Grga Angjelinović (david.) je kritiziral politiko prometnega ministrstva glede pomorstva. Posl. Trumbič (HFSS) je posebno grajal, da vlada ne posveča nobene pažnje graditvi novih prog. Nato je bila seja zaključena, ter se bo nadaljevala jutri dopoldne.

Nove vesti o razdelitvi Avstrije

London, 12. marca s. Diplomatski poročevalec »Daily Telegrapha« poroča, da se vršijo med Francijo, Italijo, Jugoslavijo, Rumunijo, Češkoslovaško in Avstrijo priprave za konferenco, na kateri naj bi se razmotrivalo o francosko-češkoslovaškem stališču glede obravnavanja avstrijskega problema. Italija zahteva razdelitev življenja nezmožne Avstrije, dočim Francija in Češkoslovaška zagovarjata njeno politično neodvisnost in enotnost.

Beograd, 12. marca p. Z Dunaja poročajo, da zvezni kancelar dr. Ramek demantira vesti o zbližanju med Avstrijo in Malo antanto izjavljajoč, da se bo Avstrija vzdržala tudi v bodoče ne da bi vstopila v katerikoli skupino držav.

Zaslišanje princa Windischgrätza

Budimpešta, 12. marca, s. Princ Windischgrätz se je snoči javil na zaslišanje, v katerem je hotel dati nekaj izjav o ulogi vojnega kurata Zadravca, o čemer je dosedaj odklanjal vsako izjavo. Vrhovni državni pravdnik je zasliševal princa dve uri.

Preiskovalni sodnik dr. Lengyel je odklonil predlog državnega pravdnika, naj bi se grofa Emerika Karolyija, ki pred preiskovalnim sodnikom ni hotel pričati, prisililo za pričevanje.

Obnovitev francosko-ameriških pogajanj

Pariz, 12. marca, l. V Washingtonu so se pričela nova posvetovanja za ureditev francoskih vojnih dolgov. Beranger je imel dolg razgovor z Mellonom, ki je sporočil predsedniku Coolidgeu, da je ureditev francoskih dolgov v gotovem oziru odvisna od sklepov kongresa glede dogovora z Italijo.

V Beogradu pravijo, da ni nič novega

Izjave pomočnika zunanjega ministra g. Markovića našemu dopisniku o Ninčićevih potovanjih in konferencah.

Beograd, 12. marca. p. Vedno bolj se množijo vesti o aranžmanih gosp. Ninčića v Rimu, Parizu in Ženevi ter vznemirjajo vso politično javnost, deloma pa tudi najširše nacijonalne kroge. Vaš dopisnik je nocoj posetil pomočnika ministra za zunanje stvari gosp. Jovana Markovića ter je dobil od njega sledeče informacije:

Naša država želi balkanski pakt in sploh pogodbe, ki ustvarjajo odnošaje, ki so v skladu z mirovnim duhom locarnske pogodbe. Želja naše države je, da bi bili naši odnošaji z vsemi sosedi čim najboljši ter je tendenca naše vlade, da se vsa odprta vprašanja rešijo v duhu locarnskih principov. **Vendar pa vsaj dosedaj balkanski pakt ni v izgledu.** Mogoč je le, če se sklene med vsemi balkanskimi državami. Z vsemi našimi sosedi pa imamo odprta vprašanja. Sestanek dr. Ninčića in Rufosa more privesti do povoljnejših korakov radi rešitve odprtih vprašanj med Jugoslavijo in Grško. Vendar pa vlada o rezultatu teh razgovorov še nima nobenega uradnega obvestila. O sklenitvi pakta ne more biti govora vse dotlej, dokler se ne reši **vprašane razširjenja svobodne cone v Solunu ter naših manjšin na Grškem.** Mi ne moremo odnehati od zahtev razširjenja solunske svobodne cone z našo upravo, kakor tudi ne od zahteve popolne državljanske enakopravnosti naših rojakov v Grčiji. Naši sorojaki so tam v obupnem stanju in nimajo nobene, niti politične, niti državljanske svobode. Prepovedano jim je celo razgovarjati se v našem jeziku ter nimajo niti šol, niti učiteljev. Ako gg. Ninčić in Rufos srečno rešita ta vprašanja, potem je storjen velik korak k popolni ureditvi odnošajev med nami in Grčijo. Kar se tiče Bolgarske, pri najboljši volji naše vlade za boljše odnošaje v bodočnosti Bolgarska nikakor noče odstopiti od svoje stare teze ter je današnja bolgarska vlada g. Ljapčeva dovolila makedonskemu komitetu, da v Ženevi pokrene vprašanje nekih narodnih manjšin v naši Makedoniji. Tu ni nikakih manjšin. Manjšine so narodi drugega jezika, druge kulture, druge vere in drugih običajev. V naši Makedoniji pa biva čisto homogeno prebivalstvo iste vere, kulture, običajev in jezika. To vprašanje za nas sploh ne obstoja. Razen tega se Bolgarska stalno upira našemu izhodu na Solun. Naši odnošaji z Albanijo so sicer prisrčni, vendar pa še niso popolnoma urejeni.

Vaš dopisnik je opozoril gosp. Markovića na vesti o obligatni arbitraži med našo državo in Avstrijo. O tem v našem zunanjem ministrstvu ni ničesar znanega.

O sestanku dr. Ninčića z Mussolinijem sem dobil nastopne informacije: Dr. Ninčić je želel, da izkoristi priliko sestanka Zveze narodov ter da izmenja misli z gosp. Mussolinijem o situaciji po Locarnu, posebno ker so se potem razvili zelo važni dogodki, ki so Italijo, torej državo, s katero smo zvezani s paktom prijateljstva, privedli v prvo vrsto. Dr Ninčić se je nameraval sestati z gosp. Mussolinijem v Milanu na potu v Švico, dobil pa je brzojavko, da e gosp. Mussolini nekoliko bolan ter da bi mu bilo zelo drago, ako bi dr. Ninčić prišel v Rim. Seveda se je dr. Ninčić rad odzval. Kakor je razvidno iz tega, **dr. Ninčić ni šel z namero, da sklene kakšen pakt, temveč samo v namenu, da izmenja misli z gosp. Mussolinijem.** Z gotovostjo se lahko reče, da do sestanka v Ženevi **med našo državo in Italijo ni nič novega, razen prisrčnih vezi.**

Kar se tiče **komentarjev o Ninčićevem potu v Pariz,** se lahko reče, da je ta pot popolnoma informativne narave. Kar se tiče Ninčićeve kandidature za predsednika pri zasedanju Zveze narodov **jeseni** se v našem zunanjem ministrstvu veruje, da bo dr. Ninčić izvoljen.

Položaj v Ženevi še vedno kritičen

Posledice eventualnega nesporazuma glede razširjenja Sveta Zveze narodov. — Nove italijanske spletke. — Španija se ne bo odrekla svoji zahtevi. — Stališče Brazilije še negotovo.

Ženeva, 12. marca. ls. Kot znano, je brazilijanski delegat Mello Franco zagrozil, da bo glasoval proti sprejemu Nemčije v Svet Zveze narodov, če se tudi Braziliji ne podeli stalen sedež. Ako Brazilija v resnici izvede to pretnjo, bi prišlo do nedogledních posledic. Predvsem bi nemška delegacija odpotovala iz Ženeve in dr. Luthrova vlada bi podala ostavko, ker bi se neuspeh v Ženevi tolmačil v Nemčiji kot poraz celokupne zunanje politike, dr. Luthrovega kabineta. Težaven pa bi bil položaj tudi za Brianda in Chamberlaina. Glasovanje Brazilije bi torej imelo svetovnopolitične posledice v raznih državah.

Veliko skrbi prizadeva tudi stališče švedske vlade, ki onemogoča kompromis, Švedska se prejkoslej protivi razširjenju Sveta. Iz Briandovih in Chamberlainovih izjav je sklepati, da se bosta borila za svoj politični obstoj. Zato bosta vse podvzela, da najdeta pot iz zagate.

Zanimive so govorice, ki se širijo o italijanski delegaciji. Baje je prišlo med senatorjem Scialoja in senatorjem Grandijem do ostrega spopada. Grandi je, tako zatrjujejo, mnenja, **da naj Italija eventualno glasuje proti nemškemu sedežu.** Ker so Anglija ne briga za locarnske sklepe, se tudi Italiji ni treba oziratí nanje. Grandi podpira poljske težnje, dočim je Scialoja bolj razpoložen za nemške zahteve. Končno besedo pa ima itak Mussolini, ki bo konflikt med obema prvima delegatoma Italije bitro poravnal z diktatom.

Švicarska brzojavna agentura sporoča, da je prosila brazilijanska delegacija novih navodil iz Rio de Janeira, ker bi potem lahko preklicala svoj veto proti dodelitvi stalnega mandata Nemčije, tudi če bi Brazilija takega mandata v sedanjem zasedanju ne dobila.

Španski zunanji minister **Janguas** je izjavil zastopniku švicarske brzojavne agenture, da so vse govorice o spremembi stališča Španske glede razširjenja Sveta Zveze narodov neutemeljene — **Španska delegacija zahteva slejkoprej stalen mandat v Svetu Zveze narodov.** Na vprašanje, kakšne posledice bi izvajala Španska, če bi mandata ne dobila takoj, je izjavil minister, da bi smatrala Španska odgoditev take dodelitve za krivico, vendar pa posledic ni mogoče predvideti.

Nemčija odklanja vsak kompromis

V Ženevi se kaže stara nemška oholost. — Brezuspešna posvetovanja med zavezniki in Nemčijo. — Nemška delegacija tudi proti nestalnemu sedežu Poljske. — Na dnevnem redu današnje plenarne seje ni sprejema Nemčije v Zvezo!

Ženeva, 12. marca. s. Min. predsednik Briand je v razgovoru z novinarji omenil sledeče možnosti rešitve iz sedanje krize:

1.) **Takojšnjo dodelitev stalnega mandata Nemčiji.** 2.) Vprašanje dodelitve nadaljnjih sedežev naj bi se odgodilo do septemberskega zasedanja, do katerega naj bi pododbor izdelal nov statut, in 3.) **Takojšnjo dodelitev nestalnega sedeža Poljski. Glede zadnje točke naj bi se posamezne države takoj izjavile.** Mandat Poljski bi bilo mogoče dodeliti samo s pristankom Nemčije.

Takozvane porenske pogodbene države (Francija, Anglija, Italija, Belgija in Nemčija), zastopane po Brianču, Loucheurju, Boncourtu, Chamberlainu, Scialoji, Vandervelde ju, dr. Luthru in dr. Stresemannu so imeli danes dopoldne ponoven dveurni razgovor. Več držav je predlagalo razne rešitve, **ne da bi se posrečilo doseči sporazum.** Posvetovanje je bilo vsled tega odgodeno, da dobe posamezne države priliko temeljito proučiti predloge, ki so bili stavljeni na današnjem sestanku.

Švicarska brzojavna agentura javlja, da so nemški delegati pri današnjih razgovorih vztrajali na stališču, **naj se v tem zasedanju Zveze narodov sprejme v Zvezo samo Nemčija in da Nemčija trenotno ne more dati nikakih obljub glede svojega pristanka radi eventualnega poznejšega razširjenja Sveta Zveze narodov.** Pripravljena pa je ta vprašanja pozneje proučiti, dočim je izjavil po razgovoru, da se je pomirjevalna akcija Francije uveljavila v vseh smereh in da ni ničesar opustil, da bi prišla locarnska pogodba s sprejemom Nemčije v Zvezo narodov do polne veljave.

Ženeva, 12. marca. k. Zvečer so se vršili važni razgovori med voditelji posameznih delegacij. Državni kancelar dr. Luther je odšel ob 19. k angleškemu zun. ministru Chamberlainu, da ga pouči o odgovoru nemške vlade na predloge, ki so bili stavljeni na današnji konferenci porenskih pogodbenih držav. Chamberlain je odšel takoj nato k Briandu ter ga obvestil o poročilu dr. Luthra.

Iz nemških krogov se izve, **da Nemčija ne more sprejeti predlagane rešitve.**

London, 12. marca. s. »Reuter« poroča: V dobro informiranih krogih smatrajo položaj v Ženevi za zelo resen.

Ženeva, 12. marca. l. Situacija se je radi odklonilnega stališča nemške delegacije zelo poslabšala. To tem bolj, ker na plenarnem zasedanju, ki je sklicano za jutri ob 11. dopoldne, za enkrat še ni na dnevnem redu sprejem Nemčije. Na dnevnem redu so za sedaj le sledeče tri točke: Dopolnitev proračuna Zveze narodov, zgradba novega poslopja za zborovanja in počaščenje Leona Bourgeoisa, soustanovitelja Zveze narodov.

Priprave za balkanski pakt

Beograd, 12. marca. p. Uradna grška agencija poroča iz Ženeve, da se je razgovor dr. Ninčića in Rufosa tikal obnovitve pogajanj glede železniške proge in svobodne cone v Solunu, ter da se je vršil v zelo prisrčnem tonu. Ravnatelj oddelka železniške direkcije v grški vladi potuje v Ženevo, da bo tam tehnični svetovalec pri pogajanjih. Jugoslovenski železniški ekspert Avramović je iz Pariza že dospel v Ženevo.

Istotako se poroča iz Ženeve, da se je Rufos razgovarjal z bolgarskim zunanjim ministrom Burovom o vprašanjih, ki se tičejo obeh teh držav posebno o izhodu Bolgarske na morje. Ta izhod bi se mogel napraviti med Dedeagačem in Solunom. Komunike o teh pregovorih pravi, da ni nobene ovire za tesno politično sodelovanje Bolgarske in Grčije.

Poslanec dr. Gregor Žerjav:

«Cerkev je govorila»

K članku g. A. Jegliča v «Domoljubu»: «Ali Vam je list «Domovina» nevaren»?

II.

V včerajšnjem članku sem opozoril, kako krivično in lahkomiselno obsoja g. Jeglič «Domovino», da hoče zavesti ljudsvo v brezversko in nemoralno življenje. Pa nele škof, vsi mogoči veliki in mali «moralisti» se oglašajo kot sodniki. Tako n. pr. piše «Domoljub» pod uredništvom nekega g. Zabreta, da gre zdaj le še za to, ali naj naš narod ostane «veren in pošten». Kdo pa so ti gospodje, ki dvigajo kamen na svojega bližnjega? **Mi jim odrekamo vsako pravico soditi o nas:**

Prvič zato, ker **so s škofom vred fanatični partizani SLS.** V mejnem sporu med sosedoma eden izmed njih iz trte izvije, da ga je «Bog» pooblastil, da sam razsodi spor, v katerem je kot stranka udeležen. Na «božje poslanstvo» se sklicujejo politikujoči duhovniki, pri nas tudi, ko agitirajo za občinske volitve, za konsume, za klerikalno časopisje. Škof, ki podpiše političen članek, če tudi kot «nadpastir», radi te neresnice ni noben «Kristov namestnik», on je agitator, korteš politične stranke, v prevarljivi obleki. **Gospodje, Vi ste v teh sporih stranka, ne pa sodniki, Vi ste interesirani udeleženci.** G. Jeglič je z dolgoletnim mešanjem vere, cerkve, partije, pastirskih in partijskih pisem dosegel, da v njem nič več ne vidimo škofa, ampak g. prof. Remca št. 2. Ko pride nov škof, bo imel mnogo posla, če bo hotel dvigniti škofijski stolec iz strankarskega blata SLS in mu povrniti avtoriteto. Danes je škofijska stolica ljubljanska v stvari izpraznjena, formalno pa na njej sedi partizan SLS, ki zlorablja njeno ime, veljavo in firmo.

Gospoda pa so **izgubila tudi moralno klasifikacijo, da sodijo druge.** Krščanski nauk pravi: ne imenuj po nemarnem božjega imena. Naši klerikalci s škofom vred pa ga dan na dan zlorabljajo. «Bog» je navdahnil škofa, da je napisal pamflet, «Bog» govori iz «Domoljuba», «Bog» zahteva, da kmetje kupujejo le v konzumu in da volijo SLS. **Gospod Bog ne demantira** in nato se njegovi krivi namestniki in trgovci z njegovim imenom zanašajo. Saj so v «imenu božjem» pet let katoličani, blagoslovljeni in nagnani od škofov, streljali drug drugega. **«Bog» je držal istočasno z obema strankama.** «Boga» je klical na pomoč g. Jeglič zoper Srbe, g. Jeglič je za vsake volitve s pastirskim pismom peljal «Boga» v boj za svojo partijo, po spovednicah je pela «trgovina», na dan volitev pa je celo za dr. Šušteršiča bilo izpostavljeno Najsvetejše. Blasfemija nad blasfemijo! Stranka, ki je dala križ na volilno skrinjo in jo nazvala «Srce Jezusovo», škofje, ki to dovoljujejo, to **je družba bogokletnikov.** To vse radi ljube «partije»! **In taki ljudje hočejo druge soditi in učiti morale?!**

Naš pokret je političen, kulturen, **a tudi nraven.** Celo naše delo, pa bodi v politiki, v mladinskem društvu, v ženski, sokolski organizaciji, v časopisju, ima svojo nravno noto. Nravna vzgoja nacijonalnih, socijalno-naprednih in svobodomiselnih naših idealov ne sloni ne na avtoritetah, ne na grožnjah, ali strahovih, **ona sloni na prepričanju** in na naši vroči želji, **dovesti narod do čim višje moralne moči in lepote.** Naši nravni ideali so visoki. Vsi lepi nauki krščanske morale so v njih, **a poleg nih,** je pa morda proti njim, **še drugi.** Ljubezni do naroda, do domovine, do narodne države n. pr., v krščanski morali nismo našli, in vendar je ona bila in je motiv najplemenitejših žrtev in poleta, tako lepa, svetla, da je prazen, komur ne klije v srcu. Tudi verske strpnosti, spoštovanja vsakega verskega prepričanja v vseh posledicah, tega prelepega nravnega načela so nas naučili svobodomisleci napram mračnemu nasilju nestrpnežev.

Nizkotno je podtikati ogromnemu trudu, trudu desettisočev svobodomiselnih kulturnih delavcev v tisočih društvih, izobraževalnih, pevskih, mladinskih, dobrodelnih itd., da s tem delom hočejo škodovati veri in morali. Tudi v ostalih organizacijah, socijalno strokovnih **in nič manj v političnih in v celi naši tiskovni organizaciji, povsod je ista naša temeljna nravna ideja.** Napredni voditelji od Levstikovih časov so si zelo različni, a za nestrpno klerikalstvo so vsi «brezverci», ki hočejo Slovence moralno upropastiti. Odprite stare «Slovence», kaj so pisali o «Rodoljubu», o pokojnem dr. Tavčarju! G. Jeglič bi lahko za svoj članek samo datum spremenil.

Zakaj Vam je torej naše izobraževalno in nravno delo na potu? Če kaj pogrešimo, skušamo popraviti. Jaz bom nravno stran našega pokreta razvijal naprej in organizirali bomo napredne ljudi v še večji meri v karitativno delo, v borbo zoper surovost in nezmernost, najbolj pa v socijalno delo, ki nam je predvsem ali vsaj toliko nravnega, kakor gmotnega značaja. Nisem zadovoljen z napredno inteligenco, a inteligenca SLS je še slabša. Preveč «trgovskega duha» je bilo v njeni vzgoji. A vidim, da se naše napredne sile lepo zbirajo. Naše vsestransko delo je v razmahu in jaz trdim, da stoji v moralnem oziru mnogo višje od klerikalnega povprečka. **Tudi «Domovina» stoji moralno visoko nad «Domoljubom»,** ki jo je v ostalem začel prav opičje posnemati.

Ako niste proti veri, čemu je ne napišete na Vašo zastavo? me vprašuje klerikalec. Morda tako, kakor Radić, ki gre s svečo za procesijo in otvarja zbore s «Hvalien Isus»? Do pike posnema v tem oziru klerikalce. V naši organizaciji je lahko katolik, musliman, pravoslaven, ako so nam sicer politični pa tudi nravni ideali enaki. Skupno se zanjo borimo, po njih si hočemo urediti državo. V organizaciji ne vprašujemo, kako kdo veruje. To ni naša stvar, on nam zato ne odgovarja. Svojo vero bo udejstvoval svobodno, a na javen zbor to ne spada. Jaz strogo vzdržujem stališče, da se politična stranka ne bavi z verskimi problemi. So poedinci, ki iz fakta, da sta strankarska zloraba vere in «trgovski duh» spravila katoliško vero pri nas približno na predreformacijsko stopnjo, zaključujejo, da je intervencija javnosti potrebna. Če bi ne bili vodje SDS tako hladnokrvni, moralna zavrženost verske zlorabe bi bila že več Ricmanj rodila! Ako že škof meša vero s politiko, kam bi prišli, če bi mi neprestano ostro ne opominjali, naj se strogo loči vero od nevrednih njenih «predstaviteljev». Jaz optimistično verjamem, da pride dan, ko bodo poštenjaki med verniki, med duhovniki, med takozvano katoliško mladino sami nastopili in škofu zaklicali: «Dovolj je zločinske igre z vero in božjim imenom, nazaj k veri». Lep bo ta dan za Slovence, ko bodo farizeji bežali pred metlo iz hrama!

Če pa imamo v politični, kulturni, nravni in gospodarski organizaciji združene državljane vseh ver in verskih nijans, pa Vas gg. imami, župniki, prote in pastorji ne oviramo, da jih versko vzgajate in zadovoljite. Tu vsaj za večino politične katoliške duhovščine vem, **da jim je bilanca pasivna,** ker je med politiko in kupčijo in sejanjem sovraštva **izgubila sposobnost in potrebno višino za to delo.** Mi tudi na verskem temelju slonečega nravnega in karitativnega dela ne podcenjujemo. Sicer sem mnenja Vaših «mladinov», da s «trgovskim duhom» ne bo sadu.

Tisoč let je imela cerkev sama v rokah vso nravno vzgojo našega ljudstva. Jaz nisem tak pesimist, kakor je Ivan Cankar to ljudstvo popisal v «Hlapcih», v «Juretu» in drugih slikah, ki bi vzbudile ogorčenje proti piscu, če bi jih ne bil napisal Cankar. Odkar pa je proti volji katoliške cerkve prodrl demokratizem, država ne more več cerkvi sami poveriti nravne vzgoje naroda. Narod se tudi sam vzgaja naprej, cerkev pa se vrača na pravo svojo domeno: vero, versko vzgojo in življenje. Država jo pri tem ščiti in pri skupnih vprašanjih bodo ljudje, ki so dobre volje, prav lahko našli zadovoljive formule. **Taktika g. Jegliča pa odbija, ona podi ljudi iz cerkve, ona izziva «kancelparagrafe»,** ona iz nič ustvarja konflikte, seje nezaupanje napram državi, in zato nas bijejo posledice vse skupaj z duhovščino vred.

Hkraju naj se ozrem še na plitvo stališče, ki ga pa celi tisk SLS zastopa, češ, kdor duhovne napada, vero napada. Duhovni se podajajo v javnost in se jih vsled tega obdeluje. Če so nesramni, če zlorabljajo vero, ali so izven kritike in kazni? Gospoda je sicer zelo ljubosumna na državljansko enakopravnost, tu bi pa hotela biti izvzeta. Morda res pri kom škoduje, če vidi, da je pastir nevreden. Mi se dosledno trudimo, ločiti človeka od službe. A paziti, da se duhovščina prav obnaša, je stvar škofa, ki pa mesto, da bi jo navajal v zmernost, **veleva, da se naj izpostavlja za SLS.**

Odkod torej vse vznemirjenje gospoda Jegliča proti našim časopisom in organizaciji? On niti ne čuti, se niti najbrže ne zaveda, kaj dela, kako žalostno ubožno spričevalo daje sebi in duhovščini, ako ji ne zaupa, da bo v cerkvi s čisto verskim delom znala vzdrževati vero v ljudstvu. **Ves boj proti «Domovini» je le zategadelj, ker ne vzgaja pristašev SLS.** Strah za to gnilo stranko in za vse, kar je ž njo vezano, diktira g. Jegliču njegov nastop. Naj ne misli, da bo za SLS kaj uspeha iz tega. Srednji vek se ne vrne. Avstrija tudi ne. **Nas pa je ta napad samo utrdil.** Zdaj zopet enkrat celo kratkovidni čutijo, kaj je klerikalizem. Danes «Domovina», jutri vsaka druga knjiga, ki nima škofovskega pečata. Danes ljudska šola, jutri univerza. Vedno je enak naš klerikalizem, drzen, gospodovalen, netoleranten. Čim manj pa je poboljšljiv, preje si bo vrat zlomil. Mi bomo medtem naprej gradili na svoji zgradbi!

POPRAVEK.

V včerajšnji članek dr. Žerjava so se vrinile tri večje tiskovne napake, ki kvarijo smisel izvajanj. V enem delu naše naklade so te pogreške ostale nepopravljene. Zato naj ugotovimo, da se mora zaključni stavek v 4. odstavku glasiti takole:

«Celo škof vé, **da smo zlasti slovenski demokrati prav odločni decentralisti,** kar smo vedno v vladi in v opoziciji brez ovinkov poudarjali **in vendar SLS laže naprej o «dr. Žerjavovem centralizmu».**

Zaključni stavek v 13. odstavku pa se ima glasiti:

«Par tednov je tega, kar je papež **pokaral one, ki se sramujejo imena klerikalec.»**

Končno se morata v predzadnjem odstavku 5. in 6. stavek glasiti takole:

«In ko se je radi zavoda sv. Jeronima spustil v odkrit boj z našo državo, **kdo se je oglasil zanj in ne za naše državno stališče? Sluge Vatikana, ki tudi v konkordatnih pogajanjih ne stoje ob strani svoje države!»**

Kaj je g. Ninčić delal v Rimu

Informacije londonskih «Times» so vzbudile v vsej jugoslovenski javnosti veliko vznemirjenje. — Ninčićeve konference z generalom Bodrerom v Ženevi. — Mišljenje naših političnih krogov.

Beograd, 12. marca.

Kakor je bilo že na kratko sporočeno, objavljajo londonske »Times« vsebino sporazuma, ki je bil v načelu sklenjen med Jugoslavijo in Italijo, in ki se te dni podpiše. Po tem sporazumu

jamčita obe državi neodvisnost Avstrije napram vsakemu poizkusu priključitve k Nemčiji.

Jugoslavija ne bo gradila ob Jadranskem morju nobene luke, ki bi konkurirala Reki. Od l. 1924 namreč Reka stalno propada, ker ji je zaprto jugoslovensko zaledje, in je obstojala nevarnost, da bi Jugoslavija zgradila konkurenčno luko.

Italija bo zato v gotovih mejah podpirala jugoslovenske zahteve v Solunu, kjer naj dobi Jugoslavija popolne trgovinske olajšave.

Dr. Ninčić je objavil te pogoje na temišvarski konferenci Male antante. »Times« smatrajo, da pomenja ta sporazum novo orijentacijo jugoslovenske politike. Francija je zainteresirana v tej novi kombinaciji zaradi preventivnih odredb proti priključitvi Avstrije. Podpis nove pogodbe je odložen, dokler se ne ugotovi stališče Francije, v kakem razmerju želi sodelovati pri antanti. Tudi Španska je zainteresirana na Sredozemskem morju. Mussolini bo prevzel vodstvo grupiranja v novi evropski politiki. V tej zadevi se vrše tudi v Ženevi pogajanja med zastopniki prizadetih držav.

Kakor poročajo iz Ženeve, je včeraj došel tjakaj iz Rima **italijanski poslanik v Beogradu general Bodrero** s posebnimi navodili Mussolinija. Že dopoldne se je **sestal z dr. Ninčićem** v hotelu »Beaurivage«, kjer sta dalje časa konferirala.

Dr. Ninčić, prometni delegat Jugoslavije in grški zunanji minister Rufos so včeraj razpravljali o vprašanju solunskega svobodnega pasu. Pogajanja se nadaljujejo. Dr. Ninčića je posetil tudi bolgarski zunanji minister Burov, ki je imel ž njim daljši razgovor.

Najnovejša verzija o rezultatu sestanka dr. Ninčića z Mussolinijem v Rimu je zbudila pozornost vseh političnih krogov, ki z veliko skepso gledajo, kaj pripravlja g. Ninčić. Točne resnice nikdo ne ve. Informacije uglednega angleškega lista se smatrajo kot jako resne ter povzročajo splošno vznemirjenje. V političnih krogih se povdarja sledeče:

Vest, da gre v Rimu m. dr. tudi za vprašanje reškega pristanišča in sicer na tak način, da bi imeli vso korist Italijani, ki so nam pripravljeni nuditi samo dvomljivo pomoč v vprašanju solunskega pristanišča, nas mora navdajati z največjo skrbjo. Ako se upoštevajo tesni prijateljski odnošaji med Grško in Italijo, potem je dovolj jasno, kakšna bo italijanska pomoč. Tem bolj, ako se upošteva tudi to, da bo trgovinska pogodba Grške in Italije prinesla poslednji nenavadne koristi, da bo Italija prodala Grški 100.000 pušk, letal za 12 milijonov lir, vojnega gradiva za 300 milijonov lir itd. Tako bosta pri dr. Ninčićevi kupčiji z Italijo dobro zaslužili — Italija in Grška. Popolnoma pa je neznano, kaj bo dobila Jugoslavija. Zdi se, da po starem običaju ne bo ničesar dobila, razen nove skrbi, ker se bo reški luki, ki je sestavni del Italije, otvorilo celo jugoslovensko zaledje.

To dejstvo mora vznemiriti vse Jugoslovene. Obsodbe vredno je, da se ta kupčija vrši tajno brez pooblastila javnosti potom parlamenta. Gre za velike naše interese in ob tej priliki se čim dalje bolj jasno kaže, kolikega pomena bi bil parlamentarni odbor za zunanje zadeve, kakršnega imajo vsi drugi parlamenti . . . Tajna diplomacija g. Ninčića bo naši državi povzročila zopet novo nesrečo, ki po Trumbićevem Rapallu ne bo prva in tudi ne poslednja, kakor se je bati.

Potrebno bi bilo, da bi ves parlament zahteval od dr. Ninčića pojasnila, kaj je pravzaprav ukrenil v Rimu. Da ni ničesar dobrega storil, dokazuje dejstvo, da ni dr. Ninčić odkril, za kaj je šlo v Rimu, ampak da smo to zvedeli šele potom londonskega lista »Times«.

Šepav demanti zunanjega ministrstva.

Beograd, 12. marca r. Tiskovni urad zunanjega ministrstva objavlja: »Times« so poročale, da se je ob priliki bivanja dr. Ninčića v Rimu določil načelni sporazum, da naša država ne bo gradila na Jadranu luke, ki bi konkurirala z Reko. Pooblaščeni smo, kategorično izjaviti, da ta vest ne odgovarja resnici in da se o tem vprašanju niso vodila in se niso mogla voditi nobena pogajanja.

Radić kot propagator italijanskega imperijalizma

Senzacijonalen razgovor z g. Radićem v milanskem «Secolu». — Radić povzdiguje fašizem v nebesa in otvarja Italiji preko Jugoslavije pot na vzhod.

Beograd, 12. marca. p. V tukajšnjih političnih krogih je napravil silno mučen vtis razgovor ministra St. Radića s korespondentom milanskega «Secola». G. Radić je očividno zopet enkrat v stanju nepreračunljivosti izjavil m. dr. sledeče:

— Današnja politična karta Evrope je najbližja popolnosti, ki si jo človek more želiti. In nič več se ne sme govoriti o iredentizmu nikake vrste. Pa niti o iredentizmu v Jugoslaviji za . . . Reko. To so svršene stvari, ki bodo sčasoma našle svojo sistematizacijo!

— Naš teritorijalni položaj med Donavo in Jadranom je zadovoljujoč. Ne maramo zahtevati ničesar več. Danes je važno to, da se z železnicami in cestami čim bolj zvežemo z veliko sosedo Italijo. A če bo Italija hotela, bo imela velik promet na teh cestah in progah. Obe naciji sta se morali sporazumeti. Mi Italije nismo razumeli, dokler smo bili nesložni, a Italijani niso mogli razumeti nas, preden niso dosegli realnega edinstva.

Navdušeno in z zanosom je nato Radić govoril o Mussoliniju in fašizmu:

— Mussolini je vladar, fašizem je ideja! Pojem fašja, spajanje misli in volje za delo, za čim večjo veličino sv je nacije, je najplemenitejša in največja ideja, ki jo katerikoli narod lahko predstavlja! Tudi Jugoslavija je rezultat spajanja volje in narodnih sil, zato lahko pojmuje in ceni italijanski pokret. Ako bo razumevanje recipročno, bomo izvršili velika dela; a ni razloga, da se to ne bi moglo zgoditi. Nasprotno, obstojajo i zgodovinski i kulturni povodi prijateljstva in gospodarskega sodelovanja. Ti razlogi potrjujejo tudi mojo tezo, ki jasno kaže namere, s katerimi je bil navdahnjen dr. Ninčić, preden je odpotoval v Rim, a tudi one, — lahko rečem, brez strahu, da bi izvršil indiskretnost — s katerimi je navdahnjen naš kralj . . .!

«V čem naj bi obstojala ta čim ožja kolaboracija?» je vprašal dopisnik «Secola».

— Treba bo marsikaj razjasniti tudi v trgovinski pogodbi. Treba je omogočiti čim lažjo izmenjavo naših produktov; in naše delo mora doseči tako stopnjo recipročnega zaupanja, da bomo na nekak način lahko **ukinili skupno mejo.** Naša granica je dolga 1000 km, a če jo bomo lahko zbrisali, bosta naša moč in naš prestiž imela ogromne koristi.

«To naj bi bila tudi **vojaška kolaboracija?»**

— Točno! je odvrnil Radić. Defenzivna kolaboracija, ki bi v početku lahko bila omejena na pet let, a bi se nato lahko podaljšala, da bi postala prirodna oblika naših odnošajev.

«Mislite, da je minister dr. Ninčić to predlagal v Rimu?»

— Lahko bi rekel, da sem za to siguren, kakor sem si gotov, da v **tem momentu interpretiram mišljenje jugoslovenske vlade. Z Italijo nas vse spaja; ničesar nas ne deli. Ako ona privoli, da ji mi odpremo vrata svoje hiše, bo v Jugoslaviji našla ono vzhodno pot, kamor neodoljivo teži njena trgovina.**

. . . Kakor se vidi, zaključuje z žgočo ironijo dopisnik «Secola», je **gospod Radić postal Italijanofil do skrajnosti.** In morda bi bil postal še večji, da v tem momentu ni vstopil njegov sin, ki mu je sporočil, da ga zunaj čakajo še druge osebe.

Politične beležke

St. Radić za abstinenco

V zadnjem »Domu« čitamo: »Popolna abstinenca, t. j. da se sploh ne pije nobena močna pijača, je pri nas skoro neizvedljiva, zato pa je tembolj potrebno, da zlasti vse tri naše glavne vere in cerkve, katoliška, pravoslavna in muslimanska po svojih svečenikih dajejo najboljši primer dovršene zmernosti in treznosti«. Zagrebška »Riječ« je pristavila k temu: »Da, svečeniki naj bodo trezni ljudje, toda politikom, ki so pijani skle pali sporazum in ga pijano tudi izvajajo, ni treba, da so abstinenti, zakaj, tem prej se bo iztreznil narod . . .«

Kaj je z zgradbo poštne hranilnice v Ljubljani

»Kmetski list« piše, da je g. Prepeluh osebno vložil pri ministrstvu za pošte in brzojav protest proti nakupu poslopja Jadransko-podunavske banke, minister dr. Šuperi na pa je izjavil, da mu ni ničesar o tem znanega in da ni niti mislil na ta nakup. »Kmetski list« trdi, da je bila vsa zadeva o tem nakupu izmišljena, kakor je bila izmišljena vest o reduciranju Ljubljanske univerze. Spričo te trditve moramo vprašati, odkod se je vzela tista komisija ministrstva pošte in brzojava, ki si je ogledovala poslopje Jadransko-podunavske banke v svrho nakupa, in kako to, da minister dr. Šuperina ničesar ne ve o potrebi novega poslopja za poštno hranilnico v Ljubljani in zakaj še ni odredil, da se gradi projektirana nova zgradba? Razrešitev uganke je v tem, da so se radičevci ustrašili splošnega odpora javnosti proti nakupu starega poslopja Jadransko-podunavske banke, kakor se je St. Radić ustrašil enakega odpora v vprašanju obstoja sedanjih univerz, ko je preklical svoje mari borske izjave o potrebi njihovega reduciranja. Ako pa vzamemo za resnico, da radičevski minister dr. Šuperina ni vedel za nameravani nakup hiše Jadransko-podunavske banke, potem pa moramo vprašati kaj je minister ukrenil proti komisiji, ki je bila v Ljubljani ter se je v tem slučaju samolastno igrala z milijoni državnega denarja?

Težavne politične razmere v Rumuniji

Pred novimi boji med opozicijo in sedanjim režimom.

Bratianova vlada je prišla na krmilo sredi januarja leta 1922. Nekaj tednov kasneje so bile nove volitve, ki so prinesle vladi veliko večino, namreč približno 70% poslancev in skoraj 90% senatorjev. Liberalci imajo torej ogromno večino v rumunskem parlamentu. Opozicija je takoj po volitvah izjavila, da niso bile pravične, ampak da je vlada uporabljala nasilje, da je prišla do tako ogromne večine, ter da se zato ne čuti vezane na sklepe parlamenta. Nova vlada je že štiri leta na krmilu in je v tem času izvedla novo ustavo in reformo državne uprave. O preteklosti se torej ne more več govoriti, ker se je tudi opozicija več ne dotika, ampak tudi ona razpravlja le o načrtih za bodočnost države, zlasti ker se pričakujejo novi važni dogodki, ki zahtevajo odločnost in pripravljenost kraljevine.

Polnomočje sedanjega parlamenta je pri kraju. Parlament se po novem zakonu voli na štiri leta. Po poteku poslovne dobe izstopa iz senata ena tretjina članov in se morajo voliti njihovi nasledniki, tako da traja funkcijska doba senatorjev pravzaprav 12 let. Ta štiri leta so sedaj potekla. Opozicija in vladna večina se ne strinjata v datumu, kdaj poteče polnomočje obeh zbornic. Prva trdi, da je 7. april, dan novih holitev, večina z vlado vred pa pravi, da je ta dan 3. marc, ko je imela zbornica svojo konstituirajočo sejo. Razlika znaša torej le štiri tedne. V duhu ustave bi vlada lahko ostala še nadalje na krmilu, da izvede nove volitve in da potem odstopi, ako ne dobi večine. Temu pa nasprotujejo stvarne razmere. Splošno mnenje je, da dobi vlada pri novih volitvah, tudi ako ostane popolnoma nevtralna, za 25% do 30% večine. Toda v tem primeru ne bi imela vlada absolutne večine, pa tudi nobena druga stranka ne in ne bi zato mogla nobena prevzeti vlade, ker se ne bi mogla naslanjati na zanesljivo večino v parlamentu. Zato je treba iskati nekako merilo za razpoloženje volilcev, da bi mogel kralj dati gotovi stranki mandat za izvedbo novih volitev. To naj bi bila ona stranka, o kateri računajo, da bo dobila pri novih volitvah večino. Občinske volitve, ki so se vršile pred kratkim, bi mogle služiti za tako merilo. »Pri teh volitvah je dobila vlada 80% vseh glasov,« piše vladno glasilo »Vitorul«, »Adeverul«, neodvisen list, pa pravi, da je »vlada doživela popoln poraz in da bi morala, kakor je to običaj v vsaki res pravi parlamentarni državi, takoj odstopiti«. Približno enako piše tudi drugi, nepolitični tisk.

Pri občinskih volitvah je bilo 55% občin predložena samo ena kandidatna lista, ki jo je podpirala vlada in ki je zato seveda tudi zmagala. Nad polovico ostalih občin je glasovalo za oficijelno kandidatno listo vlade. Ostanek se je izrekel za opozicijo, pri čemer je bilo treba precej ožjih volitev. Pri ožjih volitvah sta dobili vlada in opozicija skoraj enako število glasov. Manša mesta so večinoma glasovala za vlado, velika pa skoraj vsa za opozicijo. Zato ni prav jasno, kako more opozicija reči, da je ona zmagala in da je vlada doživela popoln poraz. Pred par meseci so bile po vsej Rumuniji volitve v gospodarske zbornice. Od tega dne dalje smatra opozicija, ker velja tudi za te volitve splošna volilna pravica, izid teh volitev za merodajno merilo glede razpoloženja prebivalstva. Takrat je namreč opozicija dobila nad polovico vseh mandatov. Proti porazu opozicije pri občinskih volitvah se čujejo povsod ostri protesti. Tako pravita narodna stranka, ki ima največ pristašev v Erdelju, in agrarna stranka, ki ima skoraj vso Besarabijo na svoji strani, da se je v njihovih pokrajinah izjavilo na tisoče občin samo za njune liste in da je bila povsod predložena le po ena lista s kandidati ene ali obeh strank, da pa prefekti, ki niso mogli pokazati lastne kandidatne liste, niso vzeli teh kandidatnih list na znanje in so dobljene glasove kratkomalo proglasili za svoje. Tudi narodna stranka zbira podatke o preteklih volitvah, hoteč s tem dokazati, da vlada nima pravice šteti te glasove za svoje. Opozicija pravi tudi, da se je vladna stranka posluževala raznih volilnih mahinacij. Po mnenju opozicije so najbolje pokazale razpoloženje naroda volitve v gospodarske zbornice in da se je od 71 volilnih okrožij le 22 izjavilo za vlado. Posebno je iznenadil uspeh opozicije v velikih mestih z madžarsko večino. Madžarska stranka je pred volitvami sklenila sporazum z vlado, njeni volilci pa se očividno niso tega držali in so glasovali po lastnem preudarku.

Naj si bo prav tako ali tako, eno je gotovo, namreč da je tako veliko število glasov opozicije dejstvo, ki daje misliti. Številčno razmerje med strankami ni prav jasno, in zato je tudi težko reči, kdo bo pri prihodnjih volitvah v parlament odnesel večino glasov. — **CEP.**

Bukarešta, 11. marca. d. Na včerajšnji seji parlamenta je vladna stranka predlagala, naj smatra zbornica s 27. t. m. svojo zakonodajno dobo za zaključeno, opozicija pa predlaga že današnji dan kot konec zakonodajne dobe. Vladna večina je sprejela seveda prvi predlog.

Iz Zveze kulturnih društev v Ljubljani

Danes, dne 13. marca, predavajo:

V Radovljici ob 20. uri g. Jos. Zupančič «O inkviziciji v srednjem veku».

V Ljubljani pri društvu «Preporod» dr. Čadež ob 18. uri o «Radio-telefoniji».

V nedeljo, dne 14. t. m.:

V Litiji zdravnik Higijenskega zavoda o temi «Kako ostanem zdrav».

V Gor. Logatcu g. Josip Zupančič ob 15. uri o temi «Borba svobodne misli za odrešenje človeštva».

V Metliki g. Josip Strekelj, strokov. učitelj, ob 9. dopoldne o temi «Vzgoja plemenitega kostanja».

V Kostanjevici ob 7. zjutraj g. dr. Kunc «O prvi pomoči živini v sili».

V Boštanju ob Savi g. Puhar «O alkoholizmu».

V Brezjah pri Dobrovi g. živinozdravnik Joso Čeh ob 15. uri «O prvi pomoči živini v sili».

Naši kraji in ljudje

Nov jugoslovenski parobrod „Arna“

Dubrovnik, 7. marca.

Med tem, ko se jugoslovenska rivijera odeva v pomladansko zelenje in cvetje, da dostojno sprejme goste, ki se že sedaj v obilnem številu prijavljajo, stremi tudi naša trgovinska mornarica neprestano za napredkom in gleda, kako bi se izpopolnila.

V petek dne 5. t. m. je bil v Dubrovniku krščen nov parobrod »Arna«, last pomorščaka g. Arturja Ledererja-Zdenkovića. Parnik je dospel v dubrovniško pristanišče 4. marca, naslednji dan pa so bile opravljene krstne in blagoslovitvene svečanosti.

Ceremonija se je začela ob 10. zjutraj. Po izpolnjenih običajih ob krstu se je ladja odpeljala v Gruž z vsemi povabljenimi gosti na krovu. Ravnatelj Pomorske akademije v Dubrovniku, Riboli, je imel lep govor, v katerem je povdarjal škrb za napredek naše mornarice na Jadranu. »Arna« je imela ves čas razvito češko drž. zastavo, katero je pozneje zamenjala s praporom jugoslovenske trgovinske mornarice.

»Arna« je bila zgrajena l. 1905 v Newcaslu, ima 5500 ton in potuje v Bone (Afrika) in nazaj, kjer tovori rude, katere prevaža v Rotterdam na Nizozemsko. Parnik je zelo solidno narejen ter mu gre sedaj mesto med našimi najboljšimi pomorskimi ladjami. Poveljniško službo opravlja na njem kapitan Dujmović, njegov namestnik pa je kapitan II. razreda Iveglio. Oba sta zavedna Dalmatinca. Posadka na »Arni« je izključno jugoslovenska. Lastnik novega parnika je imel do sedaj tri ladje: Erno, Julija Veselija in Sv. Nikolaja. »Erno« so potopili Rusi v Črnem morju v začetku svetovne vojne, ostali dve ladji pa je Lederer prodal. Sedaj obnavlja svoje slavo delovanje in ker bodo njegovi uspehi tudi naši uspehi, mu želimo pri tem poslu mnogo sreče!

Na viharnem morju

Split, 11. marca.

Iz Pulja je prispel danes semkaj parnik »Dalmatinski«, ki ga je zalotila na odprtem morju strahovita nevihta z viharjem. Posadka, obstoječa iz 14 mož, je doživela na potu iz Ravenne v Pulj strašne ure in je bila celih 15 ur boj za življenje in smrt.

Parnik »Dalmatinski« je krenil v petek pod poveljstvom kapetana Vuksanovića ob petih zjutraj iz Ravenne proti Splitu. Do treh popoldne ga je zibal veter, a kapetan je mislil, da je običajni vihar, ki ga bo lahko premagal. Toda barometer je med tem vedno bolj padal, kar je bil znak, da se pripravlja veliko neurje. Ko je bil parnik že na odprtem morju, daleč od kopnega, je zadivjal nenadoma besen vihar. Valovi, do 15 metrov visoki, so butali ob ladjo in jo premetavali, kakor kako školjko po morju. Čez krov so se prelivali ogromni valovi in polomili vse, kar jim je bilo na potu. Boj z besnim elementom je trajal do noči, ko se je vreme še poslabšalo. Položaj je bil tako obupen, da so se vsi mornarji že pripravljali na najhujše. Posadka je poskušala še zadnje sredstvo, da se reši. Hotela je prepustiti parnik nevihti, da ga požene proti italijanski obali. Toda kapetan parnika nikakor ni hotel žrtvovati. Izdal je ukaz, naj se stroj neprestano kuri, parnik pa goni v smeri proti severu.

Tako je vzdržal parnik še nekaj ur v viharju, nakar je burja nekoliko popustila. Šele ob 6. zjutraj so mornarji zagledali suho zemljo. Parnik se je zatekel v Pulj, kamor je prispel ob 11. dopoldne. Nihče od posadke se ni ponesrečil. Šele v pristanišču je bilo možoče natančno pogledati posledice strašnega neurja. Na parniku je bilo vse polomljeno, od poveljniškega mostu do jarbole. Na stroju in parniku so izvršili v Pulju vsa potrebna popravila, nakar je ladja odplula proti Splitu. Pri otoku Žuri so opazili brod, ki ga je vrgla nevihta na kopno. Posadka je dajala sicer signale, vendar se s potopljenega broda, čegar jambori so štrleli nad površino, nikdo ni javil.

Mornarji, ki so preživeli to grozovito vožnjo, so bili še po prihodu v splitsko luko tako preplašeni in prestrašeni, da niso znali povedati nobenih podrobnosti. Prepričani so bili, da so se rešili čudežnim potom in so se čutili, kakor da bi prišli sedaj vnovič na svet. Nekateri od njih so preživeli že po 40 let na morju, prestali marsikatero nevihto in vihar na vseh oceanih, vendar pravijo, da je bila noč od 5. na 6. t. m. na Jadranu najstrašnejša, kar so jih kdaj doživeli. Celih 15 ur so se morali namreč boriti med nebom in zemlio za življenje in smrt.

Skupščina Bratovske skladnice v Hrastniku

Trbovlje, 11. marca.

Od 65 izvoljenih delavskih delegatov je bilo navzočih 42. Na zastopnike delodajalcev je odpadlo enako število glasov. Na dnevnem redu je bila odobritev računskih zaključkov za poslovno leto 1925; volitev nadzorstvenega odbora v smislu čl. 7 oziroma 14 pravilnika in raznoterosti.

Skupščino je otvoril predsednik krajevne Bratovske skladnice g. ravnatelj inž. Drolc, nakar je podal nadzorstveni odbor letno poročilo. Prebrali so se računski zaključki bolniške in provizijske blagajne ter podpornega fonda za preteklo leto, ki so bili že odobreni od krajevnega upravnega odbora. Predsednik nadzorstvenega odbora g. Drnovg je nato še povdaril, da so se vršile revizije mesečno in da so bili vsi računi v redu.

Predsednik ravnatelj inž. Drolc je podal kot pojasnilo k posameznim postavkam v računskih zaključkih izčrpno poročilo. Povdarjal je posebno vnemo upravnega odbora, ki se je trudil, da se nudijo najrazličnejša sredstva za zdravljenje članov in njih svojcev, med tem ko se napram slmulantom, ki skušajo blagajno samo izrabiti, postopa najstrožje. Prisotni delegati so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem predsednika.

Ko so bili računski zaključki za preteklo leto odobreni, so sledile volitve v nadzorstveni odbor. Izvoljeni so bili sledeči kot zastopniki delavcev: Ivan Bedenik, kopač v Hrastniku, Karol Platinovšek, kopač v Ojstrem, oba kot člana; kot namestnika Franc Dobovšek, kopač v Ojstrem, Franc Medved, kopač v Hrastniku. Kot zastopniki podjetja Miloš Babič, šihtmojster in kot namestnik Alojzij Podlunšek, jamski paznik. Za predsednika nadzorstvenega odbora je bil določen Ivan Bedenik.

Pri raznoterostih se je oglasil k besedi Ivan Gričar in predlagal, ker je oddajala skladnica do lanskega leta vso preostalo gotovino skladnice v Trbovlje in je s tem v veliki meri pomagala pri graditvi nove bolnice v Trbovljah, da se izposluje vrnitev dajatvam sorazmerne vsote. Razvila se je daljša debata, v kateri je pojasnil g. predsednik, da je glavna Bratovska skladnica v Ljubljani o tem že obveščena.

K besedi se je oglasil še delegat Anton Werden, ki je povedal, da je bilo članstvo vedno mišljenja, da se bodo po dograditvi bolnice v Trbovljah pošiljali bolniki tja v zdravljenje mesto v javne bolnice. G. ravnatelj inž. Drolc je nato pojasnil, da je bolnica v Trbovljah, v kolikor je poučen, navadno prenapolnjena z domačimi bolniki, pa tudi, če bi ne bila, bi se morali plačati za bolnike iz Hrastnika oskrbni stroški kakor v vsaki javni bolnici, poleg tega pa bi bil prevoz bolnih še bolj otežkočen kakor po železnici v Celje ali v Ljubljano.

Celjski občinski svet

Celje, 12. marca.

V nadaljnem poteku včerajšnje občinske seje je bil tudi razgovor o celjskem vodovodu. Splošno je znano, da primanjkuje mestu vode v zimskem, še bolj pa poletnem času. Vkljub veliki marljivosti se mestnemu vodovodnemu mojstru še ni posrečilo najti poškodbe na vodovodni napravi iz Vitanja. Pa neglede na to, da nekje glavna cev ni v redu, se mora z ozirom na naraščajočo potrebo po nadaljni oddaji vode preskrbeti Celju in okolici nov dotok vode. V to svrho se napravi v mestnem vrtu ob Savinji rezervna vodovodna naprava, ki bo s pomočjo motorja za slučaj potrebe napolnjeva la rezervoar na Miklavževem hribu s talno vodo. Občinski odbor je sklenil tozadevno sledeče: Nadomestna vodovodna naprava v mestnem parku se naj izvede v najkrajšem času. Za kritje stroškov se porabijo razpoložljiva denarna sredstva vodovodnega podjetja. Ako bi kaj primanjkovalo, se naj najame kot posojilo vodovodnega podjetja in se naj dotično posojilo obrestuje in amortizira z dohodki vodovoda. Odsek za podjetja naj sklepa o podrobnostih izvedbe tega principijelnega sklena (načrt, proračun, nabava sesalke itd.) Dela naj se razpišejo in potem predloži spis zopet občinskemu svetu v končno sklepanje.

Obširneje poročilo je bilo podano o stanju mestnega kopališča, kjer so potrebne temeljite izpremembe in popravila. Predvsem je bila vzeta na znanje odpoved grobokopa. Njegova služba se čimpreje razpiše. Mrtvašnica se popolnoma renovira, stranke se pa pozovejo, da bolj skrbijo za svoje grobove, zlasti za prepleskanje ograj. Razne podrobnosti ugotovi in odredi pokopališki odsek, ki bo komisijoniral v kratkem na licu mesta. Tudi vojaškemu pokopališču se naj posveča večja skrb.

Ostro se je kritiziralo pri poročilu obrtnega in tržnega odseka, zakaj srezko poglavarstvo še ni prepovedalo turškim medičarjem prodajo svoje robe po Celju in okolici. Z ozirom na domače obrtnike, a tudi iz higijeničnih razlogov bi se moralo to že davno zgoditi. Navajali so se slučaji, ko je bila upravna oblast veliko strožja, tako na pr. pri podeljevanju koncesij pri krošnjarjih. Naveden je bil tudi konkreten slučaj, ko obrtnik ni dobil dovoljenja, da bi smel po mestu Celje prodajati v zaprtem vozičku sladoled. Turški medičarji pokvarjajo našo mladino, ker jo navajajo h tratenju denarja in k neodkritosrčnosti. Že iz sanitarnih ozirov bi se moral ta način obrti na vsak način prepovedati. Župan je pojasnil zadevo s tem, da je že opetovano interveniral, a ne more ničesar doseči, ker državna policija ni v njegovem območju. Mesarju Reicherju se dovoli stojnica na Glavnem trgu. Pri tej priliki se je naglašalo, kako nehigijenične so nekatere stojnice. Tržnemu nadzorniku se bo naročilo, da pregleduje večkrat stojnice in vozove mesarjev, ali odgovarjajo higijeničnim predpisom. Izreče se lokalna potreba za nekatere panoge obrti, druge prošnje se odklonijo. Pri tozadevnem glasovanju se je izkazalo, kako nekonsekventni so nekateri občinski odborniki, ki kaj radi pozabijo na principijelne sklepe, ako gre za gotove osebne in prijateljske zveze. Z ostalimi avtonomnimi mesti se naj dela na to, da se novi pravilnik za ogled klavne živine kolikor mogoče omili ali pa sploh uveljavi, ker za naše razmere ni primeren.

Živahna je postala zopet debata pri poročilu stavbnega odseka. Veletrgovec Strmecki namerava na svojo trgovino v Prešernovi ulici dozidati drugo nadstropje. Po regulacijskem načrtu, ki ga je izdelal še nemški občinski svet, bi se morala tudi njegova stavba v slučaju kake prezidave pomakniti nazaj na novo regulacijsko črto, ki predvideva razširjenje tega ozkega dela Prešernove ulice do črte starega okrožnega sodišča. Govorniki demokratskega kluba so povdarjali, da moramo biti v tem oziru zelo previdni in misliti tudi nekoliko naprej, na razširjenje in moderniziranje mesta Celje. Zlasti je občinski odbornik Prekoršek opozoril na veliko napako, katero je svoj čas napravil občinski svet, ko je dovolil Jadranski banki, da zida svoje poslopje izven stavbne črte. Ako bi imeli v mestnem stavbnem uradu človeka, ki bi bil glede stavbnih načrtov mestne občine celjske neizprosen in tudi avtoriteta, bi se pač ne moglo dogajati, da se v stavbnem oziru tako lahko greši. Tega vprašanja ne smemo obravnavati iz tega vidika, ali nam politično in prijateljsko konvenira ali ne, temveč misliti moramo na bodoči razvoj mesta Celje, delati pa tudi tako,, da nas oni, ki bodo prišli za nami, ne bodo mogli obsojati, da smo storili zopet tako veliko napako, kakor se je storila pri stavbi Jadranske banke. Predlagalo se je nadalje, naj se zahteva od g. Stermeckega vsaj reverz, po katerem bo v slučaju regulacije te ulice zavezan stavbo pomakniti nazaj. Pri glasovanju je seveda združena opozicija glasovala proti projektirani stavbni črti ter proti reverzu in s tem prevzela vso odgovornost pred celjsko javnostjo, da se bo pri tej zgradbi napravila ista napaka kako se je to že zgodilo pri Jadranski banki. Demokratski klub je glasoval iz stvarnih ozirov soglasno proti. Tvrdki Goričar & Leskovšek se je dovolilo, da postavi na raznih krajih mesta ob stenah moderne reklamne table.

Pri slučajnostih se je stavil predlog, naj bi se za vsako panogo občinskega gospodarstva in mestnih podjetij določil skupno s finančnim in gospodarskim odsekom ter z odsekom za podjetja član občinskega odbora, ki bi nadziral to podjetje. Predlog se je odkazal obema tozadevnima odsekoma. Občinski odbornik Schwiga, član radikalnega občinskega kluba, je stavil kar štiri predloge, ki so vzbujali zaradi svoje duhovitosti med že precej utrujenimi občinskimi odborniki mnogo veselosti. Odpravijo naj se svinjaki iz okoliša mestne občine. Ker se pa ni moglo dognati njih števila, se je poverilo štetje teh svinjakov občinskemu odborniku Schwigi. V Gosposki ulici je nekdo stresel smeti na njega. Zahteva od župana tozadevne remedure. Slišijo se ironični medklici, naj se za bodoče prepreči vsaj to, da se ne bo metalo smeti na občinske odbornike. Glede materijala na prostoru stare bolnice, ki bi se naj takoj odpravil, ga pouči župan, da se je tozadevno že vse storilo, da pa mestna občina na državno oblast nima nobene ingerence.

Po šest ur trajajočih referatih in razpravah je zaključil župan dr. Hrašovec po 23. uri občinsko sejo. Opozicija se je pa lahko prepričala, kako neupravičeno je bilo njeno razburjanje zaradi dnevnega reda občinske seje.

LJUBLJANSKI DVOR
kino
TELEFON ŠTEV. 730.

Predstavlja: „Fijaker Nr. 13“
Lili Damita-Kortesz.

Velikanski uspeh! Razprodano!

Kdor ima oči da vidi, naj vidi, naj občuduje film srca, ljubavi, razkošnosti in naravne lepote: 1513a

„Princesa in klovn“.

Hugnette Duflos, Charles de Rochefort.

Danes ob: 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Kot smo že naznanili, začnemo v kratkem prinašati novi roman

„Prikazen v Operi“

ki ga je spisal znani feljtonist Gaston Leroux, čigar romani so silno priljubljeni pri francoski čitateljski publiki in so prevedeni na vse moderne jezike. Nenavadno bujna domišljija, vseskozi napeto dejanje in prijeten slog odlikuje to skrivnostno povest groze in obupa, zločina in svetle, čiste ljubezni.

Ne dvomimo, da bodo naši bralci z zanimanjem in veseljem čitali fantastično zgodbo «človeka z mrtvaško glavo, božanske pevke Kristine Daaé in mladega vikonta Raoula de Chagny.

Šah

Turnir na Semmeringu.

Včeraj so bile odigrane viseče partije prve etape turnirja: Reti : Treybal, Reti : Yates in Grünfeld : Tarrasch. Dočim je Reti po lepi igri dobil po 81. potezah partijo proti Treybalu, je končala igra z Yatesom remis. Grünfeld je porazil Tarrascha.

S tem je končana prva etapa semmerinškega turnirja. Stanje je sedaj sledeče: Niemcovič, dr. Tartakower 3 in pol, dr. Vidmar, Rubinstein, Janovski in Spielmann 3, Gilg, Grünfeld, Reti in Vayda 2, Aljehin, Yates, Kmoch, dr. Michel, dr. Tarrasch 1 in pol, Davidson 1, dr. Treybal pol, Roselli 0.

Danes prične druga etapa turnirja. Največje zanimanje vlada za igro dr. Tartakower : Rubinstein. Dr. Vidmar ima za nasprotnika, kakor smo že včeraj poročali, Grünfelda.

Lili Damita

Dolenjski Čaruga prijet

V pondeljek so aretirali orožniki v Raštajnu po težkem boju glasovitega razbojnika Ivana Jeketa, strahovalca Krškega polja in Posavja, ki ima na vesti celo vrsto težkih zločinov. Ž njim vred je bila aretirana tudi njegova ljubica Julka Vrabč , pri kateri so ga zasačili o priliki aretacije. — Slika predstavlja prizor na postaji Rajhenburg pred odhodom na vlak, ki vozi proti Ljubljani. Ivan Jeke je uklenjen, na njegovi levi Julka Vrabčeva, na desni pa z ar Jenko.

Čevlje na obroke
se dobe pri „VOIKA“, Ljubljana.
(Nasproti Mestnega doma).

Od danes dalje lepo iznenadenje. Prekrasen film. Bogata vsebina. Razkošna oprema. Elegance. Senzacijonalni rekordi pri vožnji z motorji na morju. Motor v ognju. Športni izleti v divne švicarske Alpe. Ponesrečenje. Lepo razvijajoča se drama ljubezni. Igralska zasedba na vsku. Vse to v filmu

NEVESTA NA MOTORJU

Zasedba:
LEE PARRY
ERNST HOFMANN
MARGARETE KUPFER
HANS MIERENDORFF
ANGELO FERRARI

Predstave ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Kino Ideal

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Začetek ob 20. uri

Sobota, 13.: «Henrik IV.». C.
Nedelja, 14.: ob 15.: «Deseti brat». Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv. Zvečer zaprto.
Pondeljek, 15.: «Obrt gospe Warrenove». B

Ljubljanska opera

Začetek ob pol 20. uri

Sobota, 13.: «Grofica Marica». Izven.
Nedelja, 14.: ob 15.: «Tosca». Gostuje Robert Primožič. Cene znižane. Izv. Ob pol 8. zvečer «Grofica Marica». Izv.
Pondeljek, 15.: Zaprto.

Mariborsko gledališče

Sobota, 13.: «Sluga dveh gospodov». D. (Kuponi).
Nedelja, 14.: «Grofica Marica».
Pondeljek, 15.: Zaprto.

Celjsko mestno gledališče.

Sobota, 13.: «Henrik IV.» C.

Današnje gledališke predstave v Ljubljani. Danes v soboto 13. t. m. se izvaja v ljubljanski drami «Henrik IV.» za abonente reda C z gosp. Rogozom v naslovni ulogi in s sodelovanjem dam Marije Vere, Danilove in Ježkove ter gg. Levarja, Pečka, Osipoviča itd. V operi se poje Kalmanova opereta «Grofica Marica». Pri tej predstavi agrata in pojeta ulogo Lize ga Balatkova in ulogo barona Kolomana Zsupana gosp. Medven. Ostala zasedba kot pri premieri. Plese vodi gdč. Tuljakova.

Nedelja v Narodnem gledališču v Ljubljani. V operi bo v nedeljo popoldne ob treh predstava velepriljubljene Puccinijeve opere «Tosca» z go. Žaludovo, gosp. Knittlom, g. Primožičem iz Zagreba kot gostom, z gg. Betettom, Šubljem, Mohoričem itd. v režiji gosp. režiserja Knittla in pod vodstvom gosp. opernega ravnatelja Mirka Poliča. Predstava je izven abonmaja. — Zvečer se poje tretjič Kalmanova opereta «Grofica Marica» z go. Poličevo, Ribičevo, gdčno. Rakarjevo, Korenjakovo in Ramšakovo ter gg. Pečkom, Drenovcem, Povhetom, Šubljem, Jankom, Simončičem, Rusom in baletnim zborom pod vodstvom gdčne Tuljakove. V drami bo ob treh popoldne ljudska predstava po znižanih cenah. Igra se Jurčičev «Deseti brat» v dramatizaciji gosp. Pavla Golie. Zvečer ostane dramsko gledališče zaprto. V pondeljek, dne 15. t. m. je v dramskem gledališču predstava «Obrti gospe Warrenove» za abonente reda B. Opera bo v pondeljek zaprta.

Ljubljanska opera. Naša opera se pripravlja, da izleti za 21 dni na jug; zato hiti z repertoarjem, ki pride tam spodaj na vrsto. Tako smo snoči slišali «Tosco», najpopularnejšo Puccinijevo opero na našem odru, prvič z gdč. Žaludovo v naslovni in prvič z gosp. Knittlom v Cavaradossijevi partiji. Scarpia je pel kot gost gosp. Primožič iz Zagreba. Dirigiral je gosp. operni ravnatelj Polič. Pripravil je opero prav skrbno in je bil zlasti orkester — izvzemši malenkostne klikserje v III. dejanju — izvrsten. Gdč. Žaludova je pela v zadnjem času zapored Sento in Aido, a zdaj še Tosco; vzorno marljiva je, publiki se je izredno priljubila in pomeni za našo opero naravnost dragoceno pridobitev. Tosco poje slovenski in izgovarja tekst lepo razumljivo; igra partijo vseskoz zadovoljivo, v III. dejanju pa dovršeno. V pevskem oziru se odlikuje zlasti z molitvijo v II. dejanju ter v III. dejanju, ki je bil sploh višek kreacije. Gosp. Knitti poje z veliko rutino, zelo muzikalno in je kot Cavaradossi zlasti v III. dejanju prav simpatičen. Samo frak naj bi oblekel, ker je pač slikar, ne pa divji lovec. Gosp. Betetto je pel cerkvenika seveda izvrstno, igra pa cerkvnika s preveč karikirano komiko. Gosp. Primožič je priznano dober igralec in zlasti v I. dejanju živo spominja na Vuškovića; v II. dejanju pa je včasih za naš okus brutalen. Njegovo petje je znano. Ljub gost nam je. Aplavza je bilo po vseh dejanjih mnogo. Veljal je v prvi vrsti gdč. Žaludovi.

F. G.

Mariborski koncert svetovne pevke Ade Poljakove se vrši v sredo 17 t. m. v gledališču. Nudil bo muzikaličen užitek prve vrste, kajti umetnica poje operne arije z isto virtuoznostjo kot umetne pesmi. Ker ni verjetno, da prišle v doglednem času v Maribor pevka sličnih kvalitet, naj nihče ne zamudi tega izrednega užitka. Priporoča se nabava vstopnic v predprodaji.

Mariborsko gledališče. Goldonijeva komedija «Sluga dveh gospodov» se ponovi v soboto, dne 13. marca. To je ena izmed zabavnih veseloiger, polna komičnih in grotesknih situacij ,ki ne dado, da bi se gledalec odpočil od smeha. Komur je do zdrave in neprisiljene zabave, naj ne zamudi ogledati si «pretkanega sluge in njegovih dveh galantnih gospodov». Pri predstavi sodeluje tudi del vojaške godbe. — Kakor smo že poročali, uprizori mariborska drama v najkrajšem času eno najpriviačnejših Shakespearjevih komedij, «Beneškega trgovca» v režiji ravnatelja drame gosp. V. Bratina. O veliki privlačnosti tega dela spričuje tudi dejstvo, da je bila drama filmirana in je kot taka prepotovala Evropo z velikim uspehom. Pričakujemo, da bo «Beneški trgovec» tudi pri nas polnil gledališče, zlasti še, ker bo to prvo Shakespearjevo delo v letošnji sezoni na našem odru.

Skladatelj Petar Konjović zahteva dopust. «Jutro» je že poročalo o izpremembah na vodilnih mestih zagrebške opere in drame. Za novega ravnatelja opere je imenovan gosp. Rukavina, dočim je gosp. Konjović, dosedanji vodja opere, premeščen v Osijek. Kakor poroča zagrebška «Riječ», pa ne bo gosp. Konjović nastopil novega mesta, ker smatra svojo premestitev za čin preganjanja. Zahteval bo enoleten dopust. Med tem časom bo vodstvo gledališča v Osijeku poverjeno dirigentu Tanhoferju ali pa igralcu Titu Strozziju.

Razstava akad. slikarja A. Trstenjaka v Mariboru. Akad. slikar Ante Trstenjak, ki je nedavno z lepim uspehom razstavil v Ljubljani, pripravlja sedaj razstavo svojih del v Mariboru. Razstavo priredi agilna mariborska Ljudska univerza dne 19. ali 21. t. m.

Zanimiva literarna pravda v Beogradu. Srbska književnika gg. Sima Pandurović in Svetislav Stefanović sta si že dolgo v laseh radi prevodov Shakespeareja v srbščino. Radi teh prevodov je nastala med njima polemika, ki je končala s prerekanjem in obrekovanjem. Prva obravnava v tej zadevi se je vršila v Beogradu že pred meseci. Takrat je bil obsojen gosp. Sima Pandurović na denarno globo, te dni pa ga je sodišče zaišlo za dva meseca, ker je obrekoval svojega literarnega konkurenta.

Koncert pevke evropskega slovesa Ade Poljakove se vrši v sredo 17. marca v mariborskem gledališču. Ta odlična ruska pevka pride iz Pariza in priredi koncertno turnejo po vseh večjih mestih Jugoslavije. V Mariboru zapoje arije iz oper «Aida», «La Boheme», «Traviata», «Carska nevesta» ter pesmi od Balakireva, Rimski - Korzakova; Schumanna in Brahmsa.

Domače vesti

Ljubi gospod Macafizelj!

Ali Vi ne berete drugih časopisov, kakor samo brezverske? Slabo skrbite menda za svoj dušni blagor in tudi za svojo splošno izobrazbo.

Naravnost za Vas je napisala v «Mladiki» št. 1. letnik 1926, gospa doktorica Angela Piskernik visoko pesem o rastlinskih svatbah, Vi pa še ne reagirate! Seveda, preveč po škofovi tiskarni diši...

Torej: «Človek, ki ljubi, stopi k ljubljenemu bitju in se mu izpove. Žival spozna *drhteč sledove izvoljene samice* in preteče najdaljše razdalje, da se *vzradosti v njeni bližini.*» Edino rastlina ne more slediti svojemu hrepenenju. Tako sta si včasih blizu cveta, da zaznavata drug v drugem *dviganje in padanje življenskih sokov, da slišita dihanje* in *se njuna sapa — vonj — meša* v neskončne nežne kolobarje. Človek bi rekel, da *slišita, kako jima bije srce*, a ne moreta, da bi se poljubila.»

«V tej veliki stiski, ko *drgeta rastlina od koprnenja* po ljubezni, ki se ji obeta tako blizu, a je ne more doseči, se obleče v prazno obleko...»

«Vsa lepota na svetu je ustvarjena *v večno čast in slavo božjo* — o joj, zmotil sem se; drugače stoji zapisano: «... je ustvarjena *radi ljubezni*, in vse, kar je lepo, izvira zopet iz nje.»

«... vse rastline *drhtijo v sladkem pričakovanju...*», da bi se napotile «v kraje, kjer jih čaka *zadostitev in hrepenenje.*»

Kaj pravite k temu?

Toda, kaj bi rekel gospod škof, če bi se ta stvar ne bila tiskala na katoliški podlagi, za katoliške družine in mladino! Gorje, če bi bila kaj sličnega prinesla kdaj «Domovina». To bi bilo pohujšanje, to bi bil anathema! To bi grmel «Slovenec» o pornografiji brezverskih listov, ki zastrupljajo naše ljudstvo, ki vtihotapljajo nečistost v njegovo fantazijo!

Jaz menim, da je gospa doktor Piskernik napisala to stvar divno, da je napisala nežno, hrepeneče navdahnjeno pesem o sili ljubezni. Da.

A kaj sem hotel predvsem reči? Si duo faciunt idem, non est idem. — to mi ne gre v glavo! Za desetkrat bolj «nedolžno» stvar bi bili mi izobčeni, ta erotika pa je zagledala beli dan pod okriljem samega ljubljanskega vladike.

Tako je dragi moj Macafizelj! Vi ne morete biti avtor slavne «rdeče knjige», ker bi Vas vrag živega spekel, a tudi ne morete brez večne kazni napisati, kar je napisala doktorica Piskernik. Izvzemši, ako se vpišete v SLS in tiskate v škofovi tiskarni!

Pozdravlja Vas

Janez Kvaternik.

(Kar je v tekstu kurzivnega, to sem podčrtal jaz MAC.)

---

* **Češkoslovaška odlikovanja.** Razen že včeraj objavljenih, je gospod prezident češkoslovaške republike dr. Masaryk še odlikoval: z redom Belega leta 3 vrste z meči g. komandanta dravske divizijske oblasti v Ljubljani generala Danila Kalafatovića z redom Belega leva 4. vrste starosto JSS Engerberta Gangla, upravnika Nar. gledališča Mateja Hubada, viš. žel. inspektorja Avgusta Ludvika, ravnatelja Rasta Pustoslemška, profesorja dr. Ivana Laha, narodnega poslanca Frana Smoleja in upravnika Nar. gledališča v Mariboru dr. Radovana Brenčiča. — V Zagrebu so bili odlikovani: z redom Belega leva II. razr. z meči general Svet. Matić, komandant IV. armije v Zagrebu; civilnim redom III. razr. akad. kipar Ivan Meštrović, civilnim redom IV. razr. II. podpredsed. JSS dr. Lazar Car, bivši ravnatelj zagrebškega gledališča Julij Benešić, predsednik Društva hrv. književnikov dr. Milutin Cihlar-Nehajev, šef opere Petar Konjović, predsednik Jug. novinarskega udruženja Krešo Kovačić, glavni urednik »Jug. Lloyda« Josip Lakatos; s civilnim redom V. razr. prof. Stjepan Musulin, ravnatelj I. gimn. v Zagrebu in lektor češkega jezika na univerzi ter pisateljica Zofka Kveder-Demetrovićeva, naša rojakinja. — Z redom Belega leva III. reda so bili dalje odlikovani: bivši narodni poslanec Juraj Biankini, posl. dr. Milan Grol, književnik Ivo Vojnović, msgr. Franjo Bulić, posl. dr. Milan Radosavljević, književnik Branislav Nušić, direktor »Vremena« Kosta Lukić, direktor »Pravde« Manojlo Sokić urednik »Politike« Jovan Tanović, direktor »Jutra« dr. Kramer, direktor beograjske opere Milan Hristić, dirigent beograjske opere Ivan Brezovšek in beograjsko pevsko društvo Obilić.

* **Z beograjske univerze.** Medicinska fakulteta beograjske univerze je izvolila sanitetnega polkovnika dr. Tihomira Simića za izrednega profesorja bakteriologije.

* **Odlikovanje.** Podpisan je ukaz o odlikovanju večjega števila višjih poštnih funkcijonarjev. Med drugimi je odlikovan direktor poštnega ravnateljstva v Ljubljani dr. Alojzij Gregorič z redom sv. Save 2. razr.

* **Upokojene učiteljice.** Iz Beograda nam brzojavljajo: Upokojene so učiteljice Ivanka Lampe, z Jesenic, Marija Golšek-Tramšek iz Dobove, Marjana Stepinšek iz Apač, Jos. Hološa iz Beltincev, Marica Rus-Borjan iz Metlike in Milica Nežić iz Ptuja.

* **Pregled državnih blagajn.** Na odredbo glavne kontrole finančnega ministrstva se bodo vršile te dni revizije vseh državnih blagajn.

* **Učiteljske spremembe v Sloveniji.** V ministrstvu prosvete je bil predvčerajšnjim podpisan ukaz o premeščenju večjega števila šolskih nadzornikov, upraviteljev in učiteljev osnovnih šol v Sloveniji.

* **Prosvetni amandmani.** V bližnjih dneh se bo vršila konferenca ministra prosvete s finančnim ministrom v zadevi proračunskih amandmanov, ki dosegajo svoto šest milijonov dinarjev. Večji del teh amandmanov se nanaša na posamezne naše univerze, zlasti zagrebško in ljubljansko.

* **Iz državne bolnice v Ljubljani.** Z odlokom ministra z narodno zdravje je na novo ustanovljen v tukajšnji državni bolnici samo stalen urološki oddelek (za bolezni na ledvicah in mehurju.) Vodstvo oddelka je poverjeno g. sanitetnemu polkovniku dr. Rihardu Jugu.

* **Za rudarske inženjerje** so diplomirali včeraj na ljubljanski montanistiki nadaljni štirje kandidati in sicer Joža Hermanko iz Maribora, Mato Kovačević iz Ralča v Slavoniji, Vekoslav Kovačević iz Osijeka in Levin Milčić iz Klanjca v Hrvatskem Zagorju. Vsi štirje gospodje so bili stanovalci Akademskega kolegija. Kakor vedno ob priliki promocije ali diplomiranja kolegijaša so tudi včeraj plapolale raz poslopja akademskega kolegija novim inženjerjem v čast trobojnice. Tudi mi iskreno čestitamo!

* **Izvrševanje sodnih odlokov.** Ker se v zadnjem času pogosto dogaja, da sodišča v Bosni in Srbiji odklanjajo izvršitev odlokov sodišč Slovenije in Hrvatske, je več narodnih poslancev intervenira v ministrstvu pravde ter zatevalo, naj se vsem sodiščem priporoči, da izvršujejo sodne odloke Minister pravde je obljubil, da se bo izraženi želji po možnosti ugodilo.

* **Smrtna kosa.** Rodbini prof. Iv. Lenarčiča v Ljubljani se je preselil včeraj med krilatce sinček Roman. Pogreb bo danes, ob 16.30 iz Čopove ceste št. 21. na pokopališče pri Sv. Križu. Blag mu spomin, težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

* **Breplačna priselitev v Brazilijo ustavljena.** Po informacijah brazilijsekga konzulata v Beogradu je vlada v Sao Paolu (v Braziliji) začasno ustavila priseljevanje oseb ki potujejo v Brazilijo na njene stroške (brez plačno). Vsled tega je ustavljeno izdavanje potnih listov za Sao Paolo vsem onim, ki so se nameravali tja izseliti na stroške braziljske države Sao Paolo.

* **Spominska grobnica pri Štipu.** Ministrstvo ver je za gradnjo projektirane grobnice pri Štipu dovolilo prispevek v znesku 50.000 dinarjev. Z gradnjo se prične letošnjo pomlad.

* **Revizija šolskih knjig.** Minister prosvete je odredil, da morajo vsi avtorji, oziroma založniki učnih knjig za osnovne šole predložiti ministrstvu do 15. aprila po tri izvode vsake učne knjige v svrho revizije.

* **Pegavi legar v Slavoniji.** Pegavi legar, ki je nenadoma izbruhnil v ciganski naselbini v Čepinju, se je pojavil sedaj tudi v selu Jovanoviću. Vse obolele osebe so bile odpravljene v infekcijski oddelek deželne bolnice v Osijeku.

* **Reklame v poštnih avtomobilih.** Minister pošte in brzojava je dovolil, da se smejo v poštnih avtomobilih, ki obratujejo na progah izobešati reklame vsake vrste, samo če niso v nasprotju z javno moralo ali državnimi zakoni. Pristojbina za take reklame znaša 200 Din in več po obsegu. Pristojbina velja za pol leta in se plača naprej. Interesenti zvedo pogoje in druge podrobnosti na vsaki pošti.

* **Sprejem gojencev v pešadijsko podoficirsko šolo v Zagrebu.** Četrta pešadijska podoficirska šola v Zagrebu sprejme 10. maja večje število civilnih in vojaških gojencev Pravico do vstopa imajo vsi pismeni mladeniči od 17. do 21. leta. Pogoji, kakor tudi lepi izgledi za bodočnost, so interesentom na vpogled pri vseh občinskih oblastvih, orožniških postajah, vojnih okrožjih, pešadijskih polkih, šolskih nadzornikih in učiteljih.

* **Dom za zapuščene dekllce.** Iz Zagreba poročajo, da bo po inicijativi Narod. zaščite dne 1. aprila otvorjen na Goljaku »Dom« za zapuščena in nesrečna dekleta, ki so že v mladosti zašle na stranpota in propadajo tembolj, ker so v svoji bedi izpostavljene ulici in podivjanosti. Početkom bo sprejetih 20 deklet. Mestna občina zagrebška je v to svrho dovolila letni prispevek 60.000 dinarjev, ostale stroške pa bo pokrivala Narodna zaščita.

* **Poznajo se.** V »Slovencu« čitamo: »Če kupiš nekaj srečk za Orlovski štadion, ne boš izdal niti pol odstotka od vsote, ki jo sicer žrtvuješ za alkohol in nikotin.« Kakor se vidi, gospoda okoli »Slovenca« čudovito taksira svoje pristaše. Pri tej priliki opozarjamo javnost, da je tkzv. štadijon čisto klerikalna strankarska naprava. Ne hodite na lim ponujalcem srečk, ki govorijo o nekakem »Ljubljanskem stadijonu«. Nestrankarske sportne organizacije imajo svoja igrišča.

* **Tebtnost klerikalnih dokazov.** O slovitih nagih kmetih, ki so morali v 18. stoletju pozimi loviti na Cerkniškem jezeru ribe za bistriške kartuzijance, o čemer smo tudi mi prinesli sliko, piše zadnji »Domoljub«: »Grdo obrekovanje glede nagih kmetov, ki so morali loviti ribe v zmrznjenem jezeru na poveljе menihov, »Domovina« ponavlja in se skicuje na neko knjigo. O gospodje, takih knjig, ki grdo lažejo o katoliški cerkvi, je še dokaj na svetu in se boste še lahko skicevali.« Mi samo ugotavljamo, da je pisatelj pl. Steinberg, ki je prizor l. 1714 na Cerkniškem jezeru slikal in pisal o tem tudi v svoji knjigi, sam jedel ribe, ki so jih vjeli pozimi v jezeru nagi kmetje in ki so mu jih potem podarili menihi, kar tudi sam pove. In kdo bi se upal v času, ko je tiskal pl. Steinberg v Ljubljani knjigo o Cerkniškem jezeru, obrekovati katoliško duhovščino? Klerikalni listi naj dokažejo, da ni res, kar smo navedli iz omenjene knjige, potem pa bodo lahko pisali, da je stvar o nagih kmetih v zamrznjenem Cerkniškem jezeru izmišljena. Sicer pa ta stvar nima z vero nobene zveze; nekaj drugega je seveda dejstvo, da so v srednjem veku kmete in druge ljudi celo na meh drli — za večjo čast in slavo božjo. »Domoljub« bo seveda trdil, da je tudi to obrekovanje, dasi klerikalci še danes kmete odirajo, seveda na bolj — kulturen in moderen način. Zakaj, tudi klerikalizem se razvija z duhom časa...

* **Zagrebška Delavska zbornica po ukinju ministrstva za socijalno politiko.** Zagrebška delavska zbornica je sprejela na svoji včerajšnji seji med drugim resolucijo v kateri odločno protestira, da bi se na podlagi zakona o centralni upravi, ki določa redukcijo ministrstev od 18 na 14, ukinilo ministrstvo za socijalno politiko.

* **Razpis poštnih služb.** Razpisuje se služba poštnega poslovača pri poštah: Št. Vid pri Ptuju (III/4). Poljane nad Škofjo Loko (III/2) in Jesenice ob Savi (III/2). — Rok za natečaj je 14 dni. Prošnje naj se vlagajo pri direkciji pošte in brzojava v Ljubljani.

* **Vprašanje nedeljskega počitka.** Pravilnik glede nedeljskega počitka za vso državo bo že v kratkem izdelan. Kolikor se je moglo dosedaj zvedeti, bo izdelan po predlogu beograjske trgovske zbornice, ki je menda najboljši in predlaga: Vsa podjetja morajo biti zaprta sledeče štiri državne praznike Dan ujedinjenja, kraljev rojstni dan, Ciril-Metod in Vidovdan. Dalje v čisto srbskih krajih na Božič, za Veliko noč in Binkošti po dva dni, na Bogojavljenje, Sv. Savo Spasovdan in Vel. petek. V čisto katoliških krajih se bodo praznovali prazniki po novem koledarju. Kjer so pravoslavni in katoliki mešani, se bodo praznovali oboji prazniki. Tudi ob nedeljah morajo biti podjetja zaprta, razen onih, ki prodajajo živila.

* **Zahvala.** Slovenski pisatelji iz Ljubljane, ki so se udeležili mariborske Prešernove proslave, so doživeli tako prisrčen sprejem in užili toliko presenetljive gostoljubnosti in prijaznosti, da čuti Društvo slovenskih književnikov prijetno dolžnost izreči najtoplejšo zahvalo slovenskemu Mariboru. Posebej se zahvaljuje še mestni občini z gospodom županom dr. Leskovarjem in podžupanom dr. Lipoldom na čelu, vsem zastopnikom oblasti in društev za njih ljubeznivo pozornost, gospodu dr. Černiču za njegovo gostoljubje, upravniku Narodnega gledališča dr. Brenčiču, uredniku dr. Reismanu in Borku za njih organizatorno inicijativnost, ki je proslavo omogočila, gospodu inž. Dračarju, veleindustrijalcu gospodu Rosenbergu, gospodu inž. Krejčemu iz Ruš, gospodu grofu Herbersteinu, ki so društvu ljubeznivo prepustili svoje avtomobile za izlete v mariborsko okolico, ravnateljstvu Falske elektrarne za instruktivno vodstvo po napravah, gospodu ravnatelju Žmavcu za prijazni sprejem v vinarski in sadjarski šoli ,vsemu občinstvu in ne v zadnji vrsti šolski mladini, ki je tako številno in s takim umevanjem prisostvovala prireditvi. Odbor Društva slovenskih književnikov.

* **Spominska plošča na rojstnem domu Ivana Cankarja.** Petdesetletnico Ivana Cankarja proslavi delavstvo na Vrhniki na ta na čin, da bo vzidalo na rojstno hišo velikega pisatelja spominsko ploščo s portretom Iv. Cankarja v porcelanu. Slikarsko delo je poverjeno akad. slikarju g. Ferdo Veselu, enemu najboljših sodobnih portretistov v Evropi. To bo edini umetniški spomenik te vrste v državi. Inicijativo za vzidavo plošče in proslavo ob tej priliki je vzel v roke »Cankarjev dom« r. z. z o. z. na Vrhniki, ki bo povabil tudi druga prosvetna društva k sodelovanju. Ker bodo stroški za ploščo in proslavo znatni, se obračamo tem potom na vsa kulturna društva, prijatelje in čitalce velikega pisatelja, da dobrovoljno prispevajo za ploščo. Prispevke prosimo poslati na: »Cankarjev dom« r. z. z o. z. Vrhnika.

* **Velesejem v Zagrebu** od 21. do 28. t. m. v Pragi od 21. do 28.; v Budimpešti od 19. do 21. 50% popusta na tu in inostranskih železnicah, predprodaja voznih listkov, legitimacij, itd. in vse tozadevne informacije pri — Putnik (Tourist-Office) Ljubljana, Dunajska cesta 1. 361

* **Shod posestnikov iz Šoštanja in okolice** radi previsoke davčne obremenitve se bo vršil v nedeljo 14. t. m. ob 9. dopoldne v dvorani hotela »Jugoslavija« v Šoštanju. Poročevalec g. I. Frelih iz Ljubljane. — K obilni udeležbi vabi odbor.

* **Originalno »Eau de Coty«** na dekagrame prodaja v Ljubljani drogerija »Sanitas« Prešernova ulica 5.

* **Slovenec iz Trsta v boljševiški vojski.** Iz Varšave nam poročajo: V boljševiški vojski je zaposlenih na odličnih mestih več mladih Slovencev. Nedavno tega je bil v Moskvi nameščen tudi Slovenec iz Trsta, ki se piše Jenko. V kratkem se napoti v Berlin, Pariz in London posebna vojaška komisija, katere član bo tudi častnik, ki je rodom Slovenec.

* **Tragična smrt na železniškem tiru.** Iz Like poročajo o grozni železniški nesreči, ki se je pripetila na postaji Perušić. Ko so v pondeljek zjutraj prišli delavci na postajo, so našli na tiru človeško roko o čemer so obvestili načelnika postaje. Pri nadaljnem iskanju so našli nogo v čevlju, človeško srce in odtrgano moško glavo. Po glavi se je ugotovilo, da je bil razmesarjeni ponesrečenec občinski pisar Pero Dasović. Kako se je nesreča dogodila, ni znano nikomur. Domneva se, da je šel Dasović preko proge domov, da ga je na tiru zgrabil splitski brzovlak in na kose raztrgal. Pokojni Dasović je bil v Perušiću priljubljena oseba. Zapušča pridno ženo in 16 letno hčerko.

* **Ponarejen tisočak ga je spravil pod ključ.** Branjevec Ivan Obajdin iz okraja Novska je skušal te dni zamenjati v neki tamkajšnji trgovini ponarejen 1000 dinarski bankovec. Obajdin se izgovarja, da je ponarejeni tisočak prejel za prodane konje ter da sploh ni vedel da je bankovec ponarejen. Branjevca so obdržali v zaporu. Preiskava se energično nadaljuje.

* **Krvna osveta?** Ob cesti blizu Ilidža so našli pasanti prošlo sredo neznanega moškega v starosti 60 do 70 let z razklano glavo. Njegove identitete ni bilo mogoče ugotoviti. Neznanca so prepeljali v bolnico, kjer je kmalu umrl. Domneva se, da gre za krvno osveto.

* **Drzen roparski napad.** Iz Novega mesta poročajo o drznem roparskem napadu, ki je bil izvršen te dni v tako imenovani Kačji ridi. Ko je šla posestnikova žena Ana Saje z Malega vrha po državni cesti skozi gozd domov, jo je ustavil neznan moški ter zateval denar. Ker ni imela denarja, ji je napadalec iztrgal ročno torbico, v kateri je imela par metrov ševijota. S torbico je ropar nagloma izginil v gozdu.

* **Tihotapstvo na morju.** Motorna ladja naše finančne kontrole »Senjanin Ivo«, je te dni v bližini otoka Paga zalotila tihotapce, ki so nameravali vtihotapiti 47 hektolitrov špirita. Tihotapci so bili aretirani, špirit pa zaplenjen.

JUTRI

Vam prinesemo novo veliko senzacijo

JUTRI

prinesemo moderni, razkošni elegantni velefilm

JUTRI

bo naš oglas posebno zanimiv, zato Vas že sedaj opozarjamo na naš spored, ki ga predvajamo

JUTRI

Elitni Kino Matica

Iz Ljubljane

u— **Ponedeljkov koncert g. Sancina.** Ravnatelj celjske Glasbene Matice g. Iv. Karel Sancin in profesor klavirja Hugo Kroemer priredita v ponedeljek dne 15. marca koncert, na katerem izvajata poleg Szymanovskega, Debussyja in Respighija ter Nikole Roslavca: »Valse« in »Nocturno«. To sta dve krajši originalni skladbi ki na prvi pogled fragirata, sta intonačno (intervalno) skrajno zavzeti in sta brezobzirni tako v violinskem kakor klavirskem partu. Vsaka skladba zase je markantna in kaže odličnega skladatelja po izvirnosti in sijajni kompozicijski tehniki. Delo je komponirano leta 1923 in se izvaja prvič v Ljubljani. Koncert se vrši v Filharmoniji in vstopnice se prodajajo v Matični knjigarni.

u— **Ljudska visoka šola v Ljubljani.** Ker se je vsled odpovedi predavateljev nadaljevanje predavanj že zopet zavleklo za dve nedelji, je sklenil odbor DSFF, da se predavanja za letos zaključijo. — Odbor DSFF.

u— **Vidovićev pokret v Ljubljani.** V Ljubljani se je ustanovil Vidovićev klub, na čelu katerega je kot predsednik, akademik g. Hugo Bajuk in tajnik g. Vladimir Kravos. Klub ima svoje redne članske sestanke vsak četrtek v sobi »Bratstva« v Narodnem domu, pritličje desno. Klub priredi v nedeljo 21. t. m. dopoldne v balkonski dvorani univerze svojo proslavo Etične pomladi z izbranim sporedom. O tej proslavi priobčimo prihodnjič spored. Vse člane dopisne šole in prijatelje Vidovičevega pokreta pozivljamo, da se udeležujejo rednih članskih sestankov. — Odbor.

u— **Preporodaši.** Danes, 13. t. m. ob 18. uri 17. redno predavanje KZO, na katerem bo govoril tov. Vrečon o temi: »Položaj naše narodne manjšine v Italiji« in nam bo med drugim orisal delo in snovanje primorskih Jugoslovenov pod italijanskim jarmom. Udeležba za vse člane obvezna. Bodite točni! Tajnik.

u— **Radiotečaj.** Danes prof. Andrée zopet predava. — Radioklub Ljubljana.

u— **Čevljarska obrtna zadruga v Ljubljani** naznanja, da je umrl njen dolgoletni član g. Šimnovec Josip. Pogreb se bo vršil v soboto ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Zeljarska ulica 9., na pokopališče k Sv. Križu. Članstvo naj se ga udeleži v čim večjem številu.

u— **Kurz iz alkoholnega vprašanja** ima danes ob 17. uri v akademskem kolegiju ljubljanska abstinentna mladina. Mestno središče.

u— **Slab zgled državne uprave.** Z ozirom na to našo notico smo dobili vpogled v uradne podatke, iz katerih izhaja, da izplačuje za artilerijsko delavnico 16. artilerijski polk mezdo zaposlencem redno koncem vsakega petnajstega dneva. Navedba v naši notici, da čakajo uslužbenci običajno po več dni na plačo, je torej v nasprotju z našimi ugotovitvami. Meseca marca se je mezda izplačala radi nastalih zaprek sicer dne 2., vendar pa je vojaška oblast, kakor se nam zatrjuje, opravičena izplačilo izvršiti 3. v mesecu.

u— **Policijske prijave.** Od četrtka na petek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji. 1 pobeg od doma, 1 prestopek nedostojnega vedenja, 1 prestopek zglaševalnih predpisov, 1 nezgoda, 1 poskušen samomor, 1 ugriz psa, 1 prestopek goljufije in 10 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretovani sta bili 2 osebi in sicer: 1 radi tatvine in 1 radi nadlegovanja žensk na ulici.

V restavraciji pod ‚Skalco'

Mestni trg 11 1526

vsako sredo, soboto in nedeljo od 20—24. ure

KONCERT.

Zajutrkovalni koncert

v nedeljo od 9. do 13. ure. Na razpolago topla in mrzla jedila, pristna vinska kapljica, ter razna brezalkoholna pijača. — Hitra in točna postrežba. Za mnogoštevilni obisk se priporoča

Josip Uran, restavrater.

A. Kunc, Ljubljana

priporoča svojo bogato izbero

finih površnikov

za gospode 81

po prav zmernih cenah.

Raznovrstno 118-a

pomladansko obleko

nudi najceneje

JOS. ROJINA, Ljubljana, Aleksandrova c. 3.

u— **Nezgoda na cesti.** 50 letna Leopoldina Ambrožič, stanujoča v ubožnici v Vodmatu se je mudila v četrtek popoldne v prodajalni kruha na Kongresnem trgu. Pri slovesu je padla na ulici tik prodajalne tako nesrečno, da si je v kolenu zvila nogo ter so jo morali prepeljati z rešilnim vozom v bolnico.

u— **Vsled bede hotel v smrt.** V četrtek proti večeru se je nudil pasantom na Šentjakobskem mostu nenavaden prizor. Na mostu so opazili starega moža, ki se je naenkrat zavihtel čez most in planil z vrha v Ljubljanično strugo. Stari mož je obležal nekaj časa v vodi skoro nepremično, kmalu pa se je jel gibati in se končno tudi sam zvlekel na breg. Mimoidoči so o slučaju takoj obvestili rešilno postajo in rešilni avto je odpeljal reveža v bolnico. Samomorilni kandidat je bil 61 letni prosjak Ivan Turk doma iz Laz pri Logatcu. V smrt je hotel kot je dejal, ker je star in bolan ter se mu tudi beračiti več ne poljubi. Radi bolezni je ležal preje nekaj dni v bolnici, a je bil kmalu vsled prenapolnjenja odpuščen.

u— **Ubegel dečko.** Od svojih starišev stanujočih v vojvode Mišiča vojašnici, je pobegnil dne 8. t. m. popoldne 14 letni Ivan Kolonič in se od takrat ni več povrnil. Deček je za svoja leta dobro razvit, bled v obraz in plavih las. Oblečen je v dolgo črno zimsko suknjo.

Iz Maribora

a— **Veliki župan dr. Pirkmajer,** ki se je mudil na daljšem službenem potovanju, se je vrnil in zopet prevzel svoje posle.

a— **Mariborska kronika.** Danes, v soboto 13. t. m. ob 20. koncert »Drave« pri Götzu. Istega dne ob 20. v Narodnem domu družabni večer Slovenskega obrtniškega društva z zelo pestrim sporedom. V pondeljek 15. t. m. v Ljudski univerzi predavanje prof. Gasperina o francoski revoluciji. V sredo- 17. t. m. v Narodnem gledališču koncert operne Pevke Ade Poljakove. V pondeljek, 22. t. m. v Narodnem gledališču akademija maturantov mariborske gimnazije.

a— **Na delo za Vodnikovo družbo!** Nedavno ustanovljena Vodnikova družba, ki bo izdajala za 20 dinarjev vsako leto lepe slovenske knjige, je ustanovila v Mariboru sledeča poverjeništva: 1.) Uprava »Jutra«, Barvarska ulica 1, v običajnih uradnih urah in 2.) Ljudska knjižnica v Narodnem domu v četrtkih in sobotah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure. Nadaljna poverjeništva se bodo še ustanovila. Pozivamo narodno in napredno čuteče občinstvo, da v kar največjem številu pristopi k družbi in jo z neznatno letnino podpre v njenih velekulturnih ciljih.

a— **Nadaljni program Ljudske univerze.** Danes dne 12. marca bo drugo predavanje o dekorativni svetovni razstavi leta 1925. Predava g. prof. arh. Rado Kregar iz Ljubljane Topot je na vrsti jugoslovenska udeležba in pa gledališka umetnost. Snov bo sigurno zanimala zlasti one kroge, ki ljubijo gledališče. Tu se zopet nudi prilika, da se seznanijo z delovanjem in stremljenjem drugih narodov v tej panogi. Predavanje se naslanja na 40 skioptičnih slik. V ponedeljek dne 15. marca je na vrsti prvi del predavanja o francoski revoluciji. Predaval bo g. prof. Gasparin. To je jedro sedanje serije o francoski revoluciji, v nekem oziru njen najzanimivejši del, saj nam bo pokazal do dramatičnosti napete dogodke. Ljudski univerzi se je posrečilo, da je dobila iz Francije obsežno in pestro zbirko lepih diapozitivov tako, da bodo predavanja živo ilustrirale številne slike. To predavanje je primerno tako za najširše sloje kakor za izobražence. Nadalje se naznanja, da bo Ljudska univerza priredila v Studencih v sokolski dvorani v četrtek 18. marca predavanje »Potovanje po Franciji«, katero bo imel gosp. prof. Gruntar.

a— **Maturantje** tukajšnje gimnazije priredé v pondeljek dne 22. marca v Narodnem gledališču častno akademijo. Na dijaško akademijo s prav pestrim in umetniškim programom opozarjamo že danes občinstvo.

a— **Slov. obrtništvu v Mariboru.** Družabni večer slovenskega obrtništva bo danes, ob 8. zvečer v Narodnem domu v gornji dvorani. Opozarjamo ponovno obrtnike, da se zabavnega večera sigurno udeleže. Na dnevnem redu je več zanimivih točk, svira tudi godba, tako da pride vsakdo na svoj račun. Prosimo pa tudi vse ljubitelje obrtništva, da se udeleže večera. — Vstop prost.

a— **Francoski krožek v Mariboru** priredi v nedeljo dne 14. marca, ob 5. zvečer v »Vesni« družabni sestanek za svoje člane in njihove znance in prijatelje, Spored obsega sledeče točke: 1.) Le pont d' Avignon, otroška ronda; 2.) Drdla, Souvenir; 3. Histoire gaje; 4. Petites histoires allé goriques; 5. Bizet, Carmen. Air du Toréador; 6. Vieille danse française. Nato sledi čajanka z družabnimi igrami. Vstopnina k prireditvi 5 Din Kdor se udeleži čajanke, plača za čaj in pecivo 10 Din.

Predpasnike otroške in damske: bele, barvaste, klotaste in lisraste v raznih fazonah ter razno damsko perilo nudi najceneje

F. in I. Goričar

Sv. Petra c. 29. 16 4 **Sv. Petra c. 29.**

Ljubezen gre skozi želodec, zato pazite gospodinje, da kuhate le v posodi kupljeni pri tvrdki

Stanko Florjančič 56

trgovina z železnino

Ljubljana **Sv. Petra c. 35.**

Naši onstran granic

p— *Kriza med primorskimi fašisti.* Iz Trsta nam poročajo: Vodstvo fašistovske stranke v Julijski Krajini je prešlo v roke izrednih komisarjev, ki jih je imenoval glavni tajnik poslanec Farinacci. V Trstu je pred par dnevi poslanec Ricci vrgel iz stranke načelnike tržaških, reških in dalmatinskih dobrovoljcev, odvetnika dr. Dompierija, kar je imelo za posledico razpust teh dobrovoljskih društev. Poslanec Ricci je odšel v Rim, na njegovo mesto pa je imenovan poslanec Moretti, dosedanji izredni komisar za furlanski fašizem. Moretti je vrgel iz stranke, kakor že znano, vsemogočnega bivšega videmskega prefekta, poslanca Pisentija. Kakor vse kaže, se je osrednje fašistovsko vodstvo odločilo za radikalno čiščenje v stranki. Za izrednega komisarja istrskega fašizma je postavljen znani Rečan, kapetan Host-Venturi.

p— *V tovarnah v Podgori* bo zaposlenih okoli 8000 delavskih moči. Delavk iz Podgore, okoliških vasi in Gorice je sedaj nad 1000. Tovarnarji imajo velike načrte. Zidale se bodo delavske hiše, delavsko zavetišče, trgovine za delavstvo, sportno igrišče se že porablja, napravi se kinematograf, varieté, gostilne se otvorijo, ognjegasno društvo bo v tovarnah itd. Sedaj se osredotoča socijalno gibanje v Podgori na zatiranje komunizma! Napram delavcem treba dobrohotnosti in razumevanja njihovega položaja pa bo lepo mir in zadovoljnost v Podgori!

p— *Koncert «Ilirije».* Iz Trsta poročajo, da priredi «Ilirija» v nedeljo 21. t. m. večji koncert v dvorani «Delavskega konsumnega društva». Zbor se je dobro izpopolnil. Koncert bo vodil g. Milan Pertot. Na sporedu so tudi harmanozirane narodne pesmi.

p— *Ustreljeni miličnik Derin.* V Krkavčih v Istri je bil ustreljen miličnik Derin. V gostilno je prišlo par miličnikov, ki so tam navzoče goste najprvo preiskali, potem pa začeli piti. Ko je šel čez čas, bilo je zvečer. Derin iz gostilniške sobe na prosto, je počil strel in Derin se je zgrudil in umrl. Kdo ga je zadel, ni dognano. Vršila se je dolga preiskava, več oseb je bilo aretiranih, pod obtožbo pa je prišel končno samo neki Domio, ki je bil usodnega večera v oni gostilni. Domio odločno taji, da bi bil on ustrelil Derina. Pred poroto v Kopru se je sedaj vršila dolga razprava proti Domiju. Derin ni bil baš priljubljena oseba v svojem kraju, z ricinovim oljem je svoj čas operiral in se povsodi kazal mogočnega miličnika. Domio pa tudi ni na najboljšem glasu. Razprava se je končala z obsodbo obtoženega Domija na 6 let in 11 mesecev ječe; odštejejo se štiri leta po indultu, ker so je ugotovila politična svrha. Fašisti so navalili na orožnike., ko so gnali Domija v zapor, ker se jim zdi kazen premajhna. — Orožniki so jih s težavo odbili.

p— *Velika tramvajska nezgoda* se je pripetila v Trstu na Goldonijevem trgu. Nov tramvajski voz je skočil s tira in se zaletel v izložbeno okno Segulinove urarne. Ranjena sta dva delavca, ki sta bila v tramvaju. Novi voz je iz neke tovarne v Milanu. Škoda na vozu in v urarni znaša okoli 60.000 lir.

p— *Tržaški municipalni odbor* je sprejel v občinsko režijo rikreatorij v Barkovljah. Sklenil je dalje nakup 800 izvodov «nove praktične metode za pouk italijanskega jezika v šolah druge narodnosti». Ti izvodi se porazdele med slovenske otroke po okolici. Vidi se, kako župan dr. Pitacco misli vedno le na raznarodovanje Slovencev na Tržaškem.

p— *Ali so orožniki vas pretepli?* Tako je vprašal pri razpravi radi uboja miličnika Derina v Kopru neki porotnik neko pričo. Priča je odgovorila: da, prav zadosti! Fašistovsko glasilo se radi tega obrega obcnega porotnika in ga zmerja celo z avstrijakantom. No, gotovo je to, da je orožniška služba težka in huda, res je pa tudi, da imajo orožniki navodila, da smejo precej poljubno postopati z drugorodci. Ta poljubnost gre včasih visoko čez mejo. O tem pričajo glasovi z vseh strani Julijske Krajine in pri številnih razpravah so to izpovedali obtoženci in priče. Prav bi bilo, da bi se dali novi ukazi za človeško postopanje z Jugoslovani!

Iz Celja

e— **Sestanek članov SDS, Celje okolica** v četrtek je bil zelo dobro obiskan. Razpravljalo se je o organizacijskih zadevah. Okrožni tajnik g. Žabkar je orisal politični položaj in delovanje današnje sporazumaške vlade. Ožigosal je postopanje trboveljske premogokopne družbe, katera neopravičeno odpušča delavstvo. Sklenila se je sledeča resolucija: K. o. SDS za Celje in okolico najodločneje protestira proti TPD., ki odpušča delavstvo in je meče na cesto. Delavstvo je s krvavimi žulji zaslužilo družbi težke milijone. Če tudi nima družba kakor sama trdi, sedaj dovoljnega odjema za premog, je vendar njena dolžnost, da podpira delavstvo v takih kritičnih časih s tem, da ga zaposluje tudi preko potrebe. Postopanje vladne komisije v tej za naše delavstvo tako kritični zadevi je proti vsakemu pričakovanju nepravilno in obsojanja vredno. Organizacija se pridružuje protestu delavskih organizacij.

e— **Imenovanje.** Za vodjo davčnega urada v Celju je imenovan višji davčni upravitelj v Slov. Bistrici g. Josip Pichler.

e— **Osebna vest.** Upravitelj javne bolnice v Brežicah g. Franc Zajc, je premeščen k inšpektoratu ministrstva narodnega zdravja v Ljubljani.

e— **Na dekliški meščanski šoli v Celju** dne 11. t. m. ni bilo pouka. Ravnateljstvo je poslalo učenke domov, ker je bilo v šolskih prostorih nezakurjeno in baje premrzlo. Kako je prišlo do tega, da šola ni imela več premoga, bo ugotovil gotov mestni magistrat. Javno pa je treba priiti, da se je istega dne vršil v istem poslopju v nezakurjenih učilnicah pouk na deški meščanski šoli, da tudi državna realna gimnazija ob tako toplih dnevih, kakor je bil pretečeni četrtek so odpirali celo okna, nikdar ne kuri, in da tudi vse one šole ki nimajo zalagatelja za kurivo mestne občine, štedijo s kurivom kolikor se le da, da izhajajo z malenkostnimi tozadevnimi pavšali. O zgornji zadevi se je interpeliralo v občinski seji in se je izrekla precej ostra kritika.

e— **Društvo hišnih posestnikov v Celju** sklicuje svoj redni občni zbor danes, dne 13. t. m. ob 8. zvečer v hotelu Pošta.

e— **Občni zbor podružnice »Zevez privatnih nameščencev** bo v četrtek, dne 18. t. m. ob 20. uri v hotelu »Baikan«.

e— **Občni zbor društva »Kolo jugoslov. sester«** bo v torek dne 16. marca ob 20. v mali dvorani Narodnega doma.

e— **Ljudsko vseučilišče.** Primarij dr. Rajšp bo predaval v pondeljek 15. t. m. ob 8. zvečer »O jetiki«. Predavanje se bo vršilo v fizikalni sobi deške meščanske šole in na podlagi skioptičnih slik. Pristop imajo tudi nečlani.

e— **Na študijsko potovanje** v svrho proučitve socijalnih zavodov odide šef bakteriološke stanice in vodja socijalnih zavodov v Celju g. dr. Jakob Rebernik; dobil je od ministrstva narodnega zdravja podporo in trimesečni dopust, katerega nastopi s 15. marcem. Za čas njegove odsotnosti ga bo zastopal g. dr. Petronić.

e— **Nesreča.** V celjsko javno bolnico so pripeljali Terezijo Valentan iz Vojnika, ki je padla z voza in prišla z nogo pod kolo in si jo zlomila.

Iz Trbovelj

t— *Prvi uradni dan sodnije iz Laškega* v Hrastniku se bo vršil v sredo 17. t. m. v posebni sobi gostilne pri Rošu. Ta, kakor tudi vsi naslednji, bo za Hrastnik, okolico Hrastnika in občino Dol. Pristop imajo tudi nevabljeni, ki imajo do sodišča kake prošnje, pritožbe itd.

t— *Afero zadruge Rudarski dom* z gospodom Keršetom, bivšim imetnikom vinotoča v poslopju Rudarskega doma v Trbovljah, je odstopilo državno pravdništvo v Celju okrajnemu sodišču v Laškem, ki jo je odstopilo trgovskemu sodišču v nadaljno poslovanje.

t— *Obrtno društvo Trbovlje-Hrastnik-Dol* je zaprosilo Trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani za dva govornika ob priliki obrtniškega zborovanja 19. t. m. v Trbovljah in v Hrastniku. Zbornica se je povabilu odzvala. Prišel bo g. dr. Pretnar, ki bo referiral o najbolj perečih dnevnih obrtniških in trgovskih vprašanjih. Trgovska in obrtniška zbornica je nasvetovala, naj bi se vršilo eno zborovanje dopoldne, drugo pa popoldne, tako da bi bilo ustreženo Trbovljam in Hrastniku.

t— *Občni zbor Društva za varstvo otrok* in mladinsko skrb v Trbovljah se bo vršil jutri 14. t. m. ob 15. popoldne.

t— *Pred kratkim se je vrnil iz zaporov* družinski oče, ki je bil obsojen radi napada na uradno osebo. Po dolgem trudu je dobil službo v cementarni, proti čemur pa je nastopila oblast. Ker se je dotičnik za svoj delikt že spokoril v ječi, bi bilo socijalno in edino umestno, če ga puste pri miru in se mu da prilika, da preživlja svojo rodbino, ki je že dovolj stradala. Nikakor ne gre da bi se šlo v strogosti tako daleč, da bi po prestani kazni še vedno občutil posledice nekdanjega čina, za katerega je opravil že dovoljno pokoro.

t— *Osnovanje novega kreditnega zavoda v Trbovljah.* Na zadnji seji obrtnega društva pri Forteju na Vodi se je predvsem razpravljalo o lastnem obrtniškem in trgovskem kreditnem zavodu. Zagovarjalo se je več sistemov. Slednjič je bilo sklenjeno, da se skliče v najkrajšem času širši sestanek, na katerem bi predložil odbor več predmetno izdelanih načrtov, nakar bi se odločili za ta ali oni sistem. Prihodnja seja odbora se bo vršila v smislu sklepa te seje v Hrastniku.

Iz Prekmurja

Zdravniška vest. Za dolnjelendavskega srezkega zdravnika je imenovan dr. Lipnjak, ki je bival dosedaj v Šrigovi.

Dramatični odsek Sokola v Dolnji Lendavi je priredil v soboto igro Lena Vida. Igralci so se sicer zelo potrudili, da nudijo čim lepšo predstavo, vendar pa se nam zdi, da je igra za podeželske odre pretežka.

Sprememba posesti. G. trgovec Ceh v M. Soboti je kupil Bacovo hišo na Lendavski cesti.

Hranilnica in posojilnica v Turnišču. V predzadnjih «Novinah» si je nekdo privoščil novo ustanovljeno posojilnico v Turnišču, češ da je članica demokratske Zadružne zveze v Celju. Pisec se obenem čudi nepremišljenosti članov zavoda, da «pomagajo voziti zavoženi liberalni voz» in pravi, da so obresti višje kakor pri drugih zadrugah. Kdor le količkaj pozna razmere v Prekmurju, ta je takoj uvidel, da je bil ta napad samo plod zavisti in neumnosti. Vsi vemo, da je ustanavljanje zadružnih hranilnic v naših krajih nujno potrebno, kajti odiranje kmetskega ljudstva v Prekmurju s strani madžarsko-židovskih zavodov je bilo že nezvosno. Ali smo mar tudi mi pomagali voziti v Dolnji Lendavi v zavodu, kjer sodelejujejo krščanski možje skupno z židi in zahtevajo še danes 26 odst. obresti, do 1925. pa so zahtevali celo 36 odst. obresti. Ali ni to naravnost oderuštvo brez primere? Popraviti je bilo treba, kar smo zamudili in priskočiti narodu na pomoč z ustanovitvijo zadruge. Ustanovitelj novih posojilnic je imel pred očmi le skrb za kmečko ljudstvo obeh narodnosti brez razlike strankarske pripadnosti. Zavodov odbor priča, da je v zadrugi politika izključena. Ne bodite ljubosumni, pomagajte raje na tem polju narodu tudi vi in narod vam bo hvaležen.

Avtomobilska zveza M. Sobota - Dol. Lendava. Poštna avtomobilska zveza M. Sobota - D. Lendava se kmalu zopet uvede. Začasna ukinitev je razburila prizadeto prebivalstvo obeh prekmurskih srezov. Na direkcijo pošte in telegrafa v Ljubljani, pa tudi v Beograd so šli številni protesti. Dne 9. t. m. je delegat ljubljanske poštne direkcije po obsežnih informacijah pri vseh merodajnih mestih v prisotnosti obeh srezkih poglavarjev pregledal cesto in tudi stopil v stik z vasmi ob tej cesti. Izkazalo se je, da nekatere občine ob cesti, po kateri obratuje avtomobilska zveza, nimajo nobenih občinskih doklad in bi zato lahko kaj storile za izboljšanje ceste. Zato se je potrkalo na bolje situirane občine. Občina Dobrovnik je takoj ponudila, da zastonj odstopi gramoz iz občinskega kamnoloma in ga na last ne stroške navozi na cesto, ki spada pod občino. To je občina, ki se zaveda velike važnosti te zveze in je tudi pripravljena, da zanjo tudi sama kaj stori. Gotovo bodo tudi druge občine pokazale dobro voljo in sledile zgledu dobrovniške občine. Potem bo zajamčena trajna redna poštna avtomobilska zveza med Mursko Soboto, Martjanci, Dobrovnikom in Dolnjo Lendavo.

Sportna vest. Sportni klub «Mura» v M. Soboti je odpovedal vse pomladanske prvenstvene nogometne tekme, ker hoče svoj nogometni odsek temeljito reformirati na ta način, da pritegne večje število mlajših moči. Hazena družina «Mure», ki je dosegla lani krasne uspehe, bo igrala 28. t. m. v Ljubljani proti Iliriji.

Sport

Drugo kolo prvenstvenih nogometnih tekem

Jutri v nedeljo se prvenstveno nogometno tekmovanje nadaljuje. Ob tej priliki nastopita tudi dva najstarejša ljubljanska kluba, in sicer SK. Ilirija in SK. Slovan.

Poslednji je v prošlo nedeljski tekmi proti Jadranu dokazal, da se ne sme podcenjevati. Ugajala je predvsem njegova napadalna vrsta, v kateri so se izkazali zopet nekateri s svojimi streli.

Brezdvomno bo skušalo Slovanovo moštvo doseči čim najboljši rezultat proti prvaku Ilirije. Ako se bo moštvo držalo kot v tekmi proti Jadranu, tedaj sme tudi upati na časten uspeh.

SK. Slavija : ŽSK. Hermes. Pred tekmo Slovan : Ilirija odigrata navedena kluba prv tekmo, ki bo brzkone izpadla v korist Hermesa. Toda z ozirom na dejstvo, da je Slavija v zadnjem času svoje moštvo ojačila ter na ambicijo njenega moštva, je pričakovati tudi tu kolikor toliko zanimive borbe.

Vse tekme se vrše na igrišču SK. Ilirije ter se odigrajo v sledečem redu dopoldne ob 10.30 SK. Ilirija rez. : SK. Slovan rez., popoldne ob 14. uri SK. Slavija : ŽSK. Hermes, ob 15.30 SK. Ilirija : SK. Slovan.

SK. Svoboda : SK. Krakovo. Ljubljanskemu podsavezu se je priglasil nov klub in sicer ŠK. Krakovo. Da mu nudi možnost nastopov, je LNP. odredil že za to nedeljo, da odigra poizkusno tekmo, ki se vrši na igrišču ASK. Primorje, Dunajska cesta s pričetkom ob 14.30.

Službeno iz LNP. Opozarjajo se ponovno in slednjič vsi klubi, da morajo določiti k svojim prv. tekmam po tri resne in starejše reditelje, opremljene z znaki, ki se imajo javiti pol ure pred pričetkom tekme podsaveznemu služb. odborniku. Poleg tega mora klub postaviti tudi starejšega stranskega sodnika. Klub, ki ne bo tega upošteval, bo strogo denarno kaznovan. — LNP.

Službene objave LNP. (Seja kaz. odb. dne 12. III. 26.) Igralcu SK. Jadrana Kernu se izreka v zmislu § 23. ukor. Kaznuje se igralec SK. Jadrana Perko v zmislu § 14. kaz. pravilnika JNS s 14 dnevno zabrano igre, in sicer od 28. II. do 14. III. Tajnik II.

Kolesarski podsavez Slovenije. Redni letni občni zbor se vrši v nedeljo dne 14. t. m. dopoldne ob 9. uri v Prešernovi sobi restavracije Lloyd, Prešernov svet. Predkonferenca delegatov se vrši istotam v soboto 13. t. m. ob 19.30. Kolesarski klubi, ki njeni v podsavezu se naprošajo, da se sigurno udeleže občnega zbora in predkonference po svojih delegatih. — Upravni odbor.

SK. Slovan. Redni občni zbor se vrši danes, ob 20. uri v restavraciji Lloyd.

Češkoslovaška : Avstrija. V češkoslovaški reprezentanci, ki bo igrala v nedeljo proti avstrijski reprezentanci je prišlo do nekaterih izprememb. Moštvo bo nastopilo v nastopni postavi: Hochmann-Hojer, Perner-Kolenaty, Kada, Seifert-Sedlaček, Soltys, Dvořaček, Heiny, Jellinek.

Propagandna hazena tekma v Sofiji. Kakor javljajo zagrebške «Novosti», bosta hazenski družini BSK. in Ljubljanske Atene igrali 2. maja propagandno hazeno tekmo v Sofiji.

Rodin, znani branilec Hajduka, bo v spomladanski sezoni nastopal v prvenstvenih tekmah za BSK.

Lahkoatletske tekme Nemčija : Francija : Švica. Dne 22. avgusta se vrši lahkoatletsko tekmovanje med Nemčijo, Francijo in Švico. Kraj tekmovanja še ni določen. Potegujejo se za to tekmovanje Curih, Bern in Lausanne. Te dni so se sestali zastopniki lahkoatletskih savezov Francije in Nemčije, da določijo program, ki bo obsegal vse klasične konkurence. Na željo Francije sta bila izločena tek na 10.000 m in stafeta 4 × 400 metrov. Za klasifikacijo je določeno, da dobi prvi v vsaki disciplini 7, drugi 5, tretji 4, četrti 3, peti 2 in šesti eno točko. Za stafete je bil določen poseben modus za štetje. Razsodišče bo obstojalo iz enega zastopnika Francije, Nemčije in Švice.

Dragi Dalmatinci. Kakor smo že poročali, se je splitski Hajduk pogajal z dunajskim Wackom za dve tekmi na Dunaju. Ker pa so Splčani zahtevali za te dve tekmi nič manj kot 6500 šilingov (približno 52 tisoč dinarjev), so se pogajanja razbila.

Gospodarstvo

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (12. t. m.). Pšenica: baška, 1 vagon, 270; sremska, 3 vagoni, 172.50. Turščica: baška, nova, 1.5 vagona, 106; sremska, nova, 8 vagonov, 107.50—110; baška, za marc, 1.5 vagona, 110. Moka: «0ss», 2 vagona, 442.50; baška, «2», 1 vagon, 390; baška «5», 1 vagon, 360; baška «6», 1 vagon, 240. Otrobi: baški, v jutastih vrečah, 3 vagoni, 105—106. Tendenca nespremenjena.

Mariborski svinjski sejem (12. t. m.) je bil razmeroma zelo dobro obiskan. Kupčija je bila slaba. Prignani so bili danes 203 komadi svinj, prodanih pa je bilo le 98. Cene so bile pri starejšem blagu nekoliko višje. Povprečno so se prodajali: prasci, stari 5—6 tednov, 80—125, 7—9 tednov 150 do 200, 3-4 mesece 350—380, 5—7 mesecev 400—450, 8—10 mesecev 550—580, eno leto stari 1600—2200 Din komad. Kilogram žive teže povprečno 10.50—12.50, mrtve teže 15—17 Din.

Dunajski živinski sejem (11. t. m.). Goveda: Dogon 540 komadov. Ob zelo mlačnem prometu so ostale cene od pondeljka nespremenjene. — Svinje: Dogon 1413. Ob mlačnem prometu so se cene mesnim svinjam v primeri z glavnim sejmom v torek pocenile za 5 do 10 grošev. V debelih svinjah ni bilo skoro nikake kupčije. Za kg žive teže notirajo: mesne svinje 1.75—2.15, debele 1.80—2 šilinga.

Dunajska borza za kmetijske produkte (11. t. m.). Ameriški tečaji so se okrepili za okroglo 2 centa. Razpoloženje na dunajskem tržišču ni bilo enotno. Za pšenico je bilo malo zanimanja, dočim se je v turščici pokazovala prijaznejša tendenca. Za rž in oves malo zanimanja. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih na debelo: pšenica: domača 40—40.50; rž: marchfeldska 26.75 do 27.25; turščica: 20—21; oves: domači 27.50—28.50, madžarski 28—29.

= **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Dne 12. t. m. se je vršila bilančna seja upravnega sveta banke, na kateri je bila odobrena bilanca za XXV. poslovno leto 1925. Bilanca izkazuje v splošnem napredovanje v poslovanju in se je povečal znatno skupni promet, ki presega 31 milijard dinarjev. Vloge so narasle za 60 milijonov dinarjev na skupno 213 milijonov dinarjev. Posebno se je povečala davčna postavka, ki znaša skoro 6 milijonov dinarjev in presega ono v letu 1924. za preko 1 in pol milijona dinarjev. Izkazani čisti dobiček za poslovno leto 1925. znaša 7 milijonov 607.385.58 Din. Vočigled gospodarski krizi, v kateri se nahajamo, je upravni svet sklenil, predlagati občnemu zboru, ki se bo vršil 10. aprila t. l. ob 3. popoldne v palači banke v Ljubljani, izplačilo 10% dividende v znesku 15 Din na delnico (lani 12 %, oziroma 18 Din), dotirati rezerve z 1,350.000 Din in prenesti po odbitku statutarnih dotacij in običajnih nagrad 196.297.76 Din na novi račun.

= **Načrt zakona o pospeševanju naše industrije.** Minister za trgovino in industrijo bo v sporazumu z ministrom za šume in rudnike predložil te dni ministrskemu svetu načrt zakona o pospeševanju domače industrije. Vlada bo sklicala, preden pride načrt pred Narodno skupščino, širšo konferenco zainteresiranih krogov, na kateri se bodo obravnavale podrobnosti tega zakonskega načrta.

= **Za carine prosti uvoz modre galice.** Spričo dejstva, da rabijo naši vinogradniki velike količine modre galice, se je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Osijeku brzojavno obrnila na Generalno direkcijo carin s prošnjo, naj se modra galica oprosti uvozne carine.

= **Vprašanje kmetijskih zbornic.** Iz Beograda poročajo, da bo danes druga seja odbora za ustanavljanje kmetijskih zbornic. Razpravljalo se bo o pravilih in delokrogu teh zbornic.

= **Sprememba uzance v trgovini s turščico.** Uprava beograjske borze je sklenila spremeniti uzance v trgovini s turščico na ta način, da je kupec dolžan prevzeti turščico, ki vsebuje do 4 % defektnega zrnja. Borza je istočasno predlagala novosadski blagovni borzi, naj v istem smislu spremeni uzance. Toda ta predlog je novosadska borza zavrnila, češ, da inozemstvo ne tolerira več kakor 2 % defektnega zrnja. V tem vprašanju se bo še vršilo posvetovanje med obema borzama.

= **Okrog posojila za zgradbo jadransko-posavske železnice.** Iz Beograda poročajo: V finančnem ministrstvu se nahaja ponudba treh belgijskih bank za posojilo v znesku 1.5 milijarde dinarjev, ki bi se uporabilo izključno le za zgradbo jadransko-posavske železnice. Ta proga bi šla od Šabca preko Tuzle in Banjaluke v Šibenik. Pozneje bi se zgradila še posebna stranska proga, ki bi šla preko Sarajeva na Split. Ta ponudba za posojilo se sedaj razmotriva.

= **Naša svobodna cona v solunskem pristanišču.** K ponovnemu prekinjenju jugoslovensko - grških pogajanj glede jugoslovenske svobodne cone v solunski luki piše grško časopisje, da so jugoslovenski delegati postavili pretirane zahteve. Zlasti smatrajo za pretirano zahtevo, naj bi se zgradila v naši coni posebna železniška postaja, ki bi imela značaj jugoslovenske obmejne postaje in v kateri bi bilo nameščeno naše osobje. Grki so se temu upirali, češ, da zadevni dogovor določa, da osobje na železniških postajah mora biti grško. Ker se v tem pogledu ni dosegel sporazum, so se pogajanja prekinila.

= **Prodaja.** Dne 10. aprila bo pri direkciji državnih železnic v Ljubljani ponovna ofertalna licitacija glede prodaje 500 komadov starih lesenih že rabljenih sodov. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije.

= **Dobave.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 15. t. m. ponudbe za dobavo firneža in barv; 23. t. m. za dobavo 40.000 komadov zidne opeke. Pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 24. t. m. pri Intendanturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu glede dobave 19.500 m³ drv; 5. aprila pa glede dobave 21.600 kg rafiniranega petroleja; 12. aprila pri Intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 10.000 kg bele pšenične moke; dne 13. aprila pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave cigaretnega papirja; 14. aprila pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 81.500 kg železne pločevine. Predmetni oglasi v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

= **Nove določbe za povišane kapitale v Italiji. Iz Rima poročajo:** Pripravlja se dekret, po katerem si bodo morale delniške družbe v gotovih primerih za povišanje glavnice dobiti odobrenje finančnega ministrstva.

= **Insolvenca dunajske tekstilne firme.** Z Dunaja poročajo, da je prišla v plačilne težkoče tvrdka s svilo in volnenim blagom Vas & Barna. Pasiva se cenijo na 11 milijard aK. Tvrdka ponuja 50odstotno poravnalno kvoto.

= **Pred revizijo češkoslovaško - avstrijske trgovinske pogodbe. Iz Prage poročajo:** Avstrijska vlada se je obrnila na češkoslovaško s predlogom revizije obstoječe trgovinske pogodbe. Avstrija želi za celo vrsto postavk vezanje, odnosno znižanje sedanjih carinskih postavk.

= **Kriza v avstrijski mlinski industriji.** Z Dunaja poročajo, da bosta v kratkem ustavila obrat mlina v Schwechatu in Ebenfurtu. Kot vzrok se navaja, da še sedaj učinkujejo v pogodbi z Madžarsko sklenjena carinska znižanja za moko.

= **Ustanovitev skupne prodajne organizacije sladkorne industrije v Nemčiji.** Iz Berlina poročajo, da se je na sestanku nemških industrijcev sladkorja izrekla večina zastopnikov za ustanovitev skupne prodajne organizacije glede izvoza nemškega sladkornega prebitka.

= **Pripravljanje davčne razbremenitve v Nemčiji.** Finančni odbor nemškega državnega gospodarskega urada je pred kratkim obravnaval predlog za znižanje davčnih bremen, katero je potrebno spričo občutne gospodarske krize. Po izjavi finančnega ministra se mora finančna politika prilagoditi gospodarskemu položaju, ki nujno zahteva, da se davčna bremena omilijo. Odbor je predlog odobril in sklenil resolucijo, da se obenem z znižanjem davkov izvede znižanje stroškov v državnem gospodarstvu.

= **VII. mednarodni velesejem v Brusilju** se bo vršil od 7. do 21. aprila 1926. Ta gospodarska prireditev je ogledalo močno razvite belgijske industrije. Informacije in sejmske legitimacije so na razpolago pri tukajšnjem belgijskem konzulatu.

= **Carinjenje blaga iz angleških kolonij po minimalni tarifi.** Generalna direkcija carin je z razpisom z dne 23. februarja t. l. naročila carinarnicam, da carinijo blago, ki prihaja v našo državo iz Angleške Indije in Kanade, po minimalni tarifi.

= **Ameriški paviljon na Praškem velesejmu** je prvi samostojni paviljon Zedinjenih držav severoameriških na evropskih velesejmih. Razstavile bodo številne velike ameriške tvrdke.

Borze

12. marca.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) Vrednote: investicijsko 76—77.50, Vojna škoda 277—279, zastavni Kranjske 20—22, komunalne Kranjske 20 do 22, Celjska posojilnica 200—202 (202), Ljubljanska kreditna 200—220, Merkantilna 100—104, Praštediona 964—972, Slavenska 49—0, Kreditni zavod 175—185, Strojne 100—110, Trbovlje 352—360, Vevče 110—0, Stavbna 80—90, Šešir 115—120 (115). — Blago: les: bukovi neobrobljeni plohi, 50, 70 mm, od 2 m naprej, media 32 cm, I., II., fco meja, 2 vagona, 545—545 (545); gabrovi hlodi (bel gaber), od 1.50 m naprej, od 30 com prem. napr., fco vagon nakl. postaja, 2 vag., 440—440 (440);; hrastovi plohi, od 2.50 m naprej, 70, 80, 90, 100, 110, 130 mm, I., II., fco meja 1050—0; skorete, 12 mm, od 10—18 cm, merk. suho blago, monte, fco Vrhnika, 1 vagon, 560—560 (560); premog: nespremenjeno; same ponudbe; poljski pridelki: precej ponudb, povpraševanje samo po pšenici, nobenega zaključka.

ZAGREB. V bančnih papirjih običajen promet. Enako je položaj v industrijskih vrednotah dalje slab. Vojna škoda nespremenjena. Promptno blago se je trgovalo po 278. Agrarne so trgovale po 44, investicijsko po 77.5—78. — Dinar je v Curihu dopoldne valoval. Mednarodno je slab Pariz, dočim sta New York in Praga čvrstejša. Na zagrebškem deviznem tržišču je bila tendenca precej mlačna. Razen neznatnega skoka Italije so druge devize nižje. Narodna banka je intervenirala v vseh devizah. Skupni promet 6.5 milijona Din. Notirale so devize: Amsterdam 2276.5 do 2296.5, Dunaj 800—804, Berlin 1351 do 1355.5, Italija izplačilo 227.48—228.68, London izplačilo 275.925—277.125, New York ček 56.642—56.942, Pariz 206.5—208.5, Praga 168.02—169.02, Švica 1093—1097; efekti: bančni: Eskomptna 118.5—120, Hipo 66—66.5, Ljubljanska kreditna 200—0, Obrtna 76.5—77, Praštediona 967.5—970, Narodna 3950—0; industrijski: Eksploatacija 25 do 26, Šečerana 400—415, Isis 60—65, Slavonija 42—43, Trbovlje 360—0, Vevče 100—0; državni: investicijsko 77.5—78, agrarne 43.75—44.5, Vojna škoda, promptna 277—278.5, za marc 278—279.5, april 282—283.

BEOGRAD. Devize: Atene 79—82, Amsterdam 2280—2282, Dunaj 801—802, Budimpešta 0.0797—0.0798, Bukarešta 22.8 do 24.25, Berlin 1353—1353.5, Italija 228 do 228.25, London 276.25—276.35, New York 56.78—56.79, Pariz 207.5—209, Praga 168.5 do 168.55, Švica 1094.5—1094.9.

CURIH. Beograd 9.145, Berlin 123.675, New York 519875, London 25.25 tri osmiške, Pariz 18.91, Milan 20.8575, Praga 15.39, Budimpešta 0.00727625, Bukarešta 2.175, Sofija 3.745, Dunaj 73.20.

TRST. Devize: Beograd 43.70—43.95, Dunaj 349—353, Praga 73.70—74, Pariz 90.50—91, London 121.05—121.15, New York 24.82—24.92, Curih 479.50—482, Budimpešta 0.0348—0.0351, Bukarešta 10.25—11. Valute: dinarji 43.50—43.90, dolarji 24.75 do 24.90, 20 zlatih frankov 95—98, zlata lira 480.38.

DUNAJ. Devize: Beograd 12.4625 do 12.5025, Berlin 168.63—169.13, Budimpešta 99.27—99.56, Bukarešta 2.9825—3.0025, London 34.4325—34.5325, Milan 28.43—28.63, New York 708.25—710.75, Pariz 25.76—25.86, Praga 20.98—21.06, Sofija 5.10—5.14, Varšava 88.50—89, Curih 136.31—136.81. Valute: dinarji 12.41—12.47, dolarji 707.40 do 711.40.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi 59.675, v Berlinu 7.382, v Londonu (opoldne) 276, v New Yorku (zaključno 11. t. m.) 1.76 in četrt.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, 12. marca 1926. Višina barometra 308.8 m

Kraj (opazovanja)	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavine: od opazovanju	Vrsta padavine: v mm do 7 ure
Ljubljana (dvorec)	7.	769.2	0.0	6[illegible]	NE 2	10		0
	8.	769.3	0.9	68	NE 2	10		
	14.	764.8	12.4	38	W 6	8		
	21.	767.6	7.9	52	W 2	3		
Zagreb	8.	769.2	3.0	66	WNW 5	10		0
Beograd	8.	760.0	0.0	73	W 1.5	0		dež 1.0
Sarajevo	8.	771.4	—5.0	87	ESE 1.5	0		sneg 1.0
Skoplje	8.	768.0	1.0	53	NW 3	8		0
Gruž-Dubrovnik	7.	000.0	0.0	00		0		
Praga	7.	763.7	4.0	—	W 5	10	dež	dež 5.0

Solnce vzhaja ob 6.20, zahaja ob 18.01, luna vzhaja ob [illegible]39, zahaja ob 15.34

Dunajska vremenska napoved za soboto: Spremenljivo.

Iz življenja in sveta

Opasnosti nestanovitnega vremena

Razsajanje influence drugod in pri nas.

Smo na prehodu iz zimskega časa v pomlad in vreme se nagło menjava. Po parkrat na dan se nam pokaže solnce, ki pa mahoma izgine zopet za oblake. Pojavi se vetrič in kmalu imamo tudi dež, če ne celo sneg. Nič ni nevarnejšega za občutljivega človeka, kakor tako vreme. Influenca, pljučnica ali vsaj prehlad, to so vsakdanji pojavi, ki čestokrat ne minejo brez komplikacij. Zato ni mogoče pri takem prehodnem vremenu priporočati dovolj pažnje. Influenca je postala tudi v naših krajih spričo tega vremena že naravnost epidemična.

Znatno huje kakor pri nas pa grasira gripa v drugih bližnjih in daljnjih deželah. Neštevilno ljudi leži. Letošnja influenca sicer ni pri večini slučajev smrtonosna, opasna pa je vendarle. Posebno neprijetna lahko postane tam, kjer se jo omalovažuje in kjer ji hočejo ljudje za vsako ceno trmasto kljubovati.

V avstrijskih mestih, na Nemškem in drugod je bolezen zavzela takšen obseg, da so bile oblasti primorane zapreti šole in poslati razredčeno število šolske dece odmov. Ponekod (kakor v Lincu) so morali zapreti vse šole, ljudske, strokovne in srednje. Tudi na Dunaju, v Monakovem in Berlinu je zahtevala influenca svoje številne žrtve. Zgodilo se je tudi, da so nekod zbolele na tej bolezni kar cele vojaške garnizije, kjer se končuje ta bolezen z naravnost usodnimi komplikacijami.

Po najnovejših poročilih iz Avstrije razsaja gripa najhuje v okolišu Linca, kjer se radi obolelosti številnih otrok po vrsti zapirajo tudi okoliške šole. Posebno močno grasira bolezen v deželni umobolnici v Niedernhartu, kjer je doslej umrlo že več bolnikov. V linškem zavodu Petrinumu je zadnje dni obolelo 37 gojencev. Čeprav pa v Lincu boleha še vsepovprek, je vendar smatrati, da je gripa dosegla svoj višek in da bo polagoma zopet začela pojemati. Enako domnevo izražajo tudi druga poročila iz Avstrije, Nemčije in drugih evropskih držav.

Tudi iz Amerike poročajo, da je preobrat v vremenu povzročil v Mehiki strašno širjenje influence. Doslej je zbolelo že kakih 20.000 oseb, ki jim utegnejo zdravniki jedva pomagati. Ker je val influence te čase še vedno posebno močan in ker ima bolezen lahko težke posledice, ne moremo dovolj priporočati, naj se pred njo ljudje skrbno čuvajo.

Polarni sijaj na Nižjem Avstrijskem

V sredo zvečer so ljudje na Nižje-Avstrijskem opazovali divne pojave. Kmalu po osmi uri je nebo zažarelo v sijajni zlati barvi, ki se je držala cele tričetrt ure. Svetloba je prihajala iz smeri od Pasove na Bavarskem in se je posebno krasno videla v okolici Solnograda, v Mattigtalu, v Badgasteinu in Saalfeldnu. Svetloba je bila žareča in se je polagoma izpreminjala iz oranžnih tonov v temnozeleno barvo, v sinje in temnordeče žarke. Ljudje so opazovali to nevsakdanjo igro narave z velikanskim zanimanjem in navdušenjem.

Pojav polarne svetlobe pa ni povsod minil brez strahu. V Salzburgu se je polotila prebivalstva takšna bojazen, da se je vsled tega silno razburilo. Na kolodvoru so alarmirali požarno brambo, ker so se bali, da je nastal velik ogenj. Šele pozneje se je pokazalo, da je stvar čisto drugačnega značaja.

Neobičajna je bila končno tudi reakcija na ta čudoviti pojav. V Saalfeldnu in daleč naokrog se je nebo kmalu pomračilo in nastala je nevihta s silovitim snežnim metežem. Avstrijskim meteorologom naravno daje pojav polarnega sija obilo opravka in prerekanja.

Zakaj toži Zizi Lambrino rumunskega princa Karla?

Odkar se je rumunski princ Karol odpovedal prestolu in pravicam, ki so zvezane s to častjo, brskajo vsi evropski in ameriški časopisi po njegovem zasebnem življenju in predočujejo Karla čitateljem kot velikega častilca ženskega spola. Ena najvažnejših vlog v ljubezenskih aferah Karla ima gospa Zizi Lambrino, hči visokega rumunskega častnika. Zizi Lambrino je bila prva Karlova žena. Ta zakon je bil resničen zakon ljubezni in nežnosti, in iz njega se je rodilo dete moškega spola, ki je dobilo pri krstu ime Mirza.

Zveza med Karlom in Zizi se je morala pozneje razdreti, in sicer kakor se je pisalo in pojasnjevalo: «iz patrijotičnih ozirov». Gospa Lambrino je postala žrtev načela enakosti, ki velja v vladarskih hišah in je morala odstopiti Karla grški princezinji. Dne 1. avgusta 1919. je Karel pisal Zizi Lambrino pismo, v katerem ji je opisoval novi zakon kot formalnost brez podlage. Izjavil je v tistem pisanju, da ne smatra zakona z grško princezinjo za resno stvar, temveč samo za golo formalnost. Poleg tega je dejal, da se smatra še vedno za njenega moža in da priznava otroka za svojega.

Sedaj, ko se je Karel odrekel rumunskemu prestolu, je zadeva dobila drugo lice. Zizi Lambrino reklamira Karla zase in izjavlja, da je padel razlog razveljavljenja morganatskega zakona. Zavoljo tega zahteva odškodnino v znesku 10 milijonov frankov. Denar bi se porabil za vzdrževanje matere in za vzgojo mladega sinka. Po Karlovi abdikaciji so padli «patrijotični oziri».

Seveda se Karel brani plačati zahtevano vsoto, ki bi precej oškodovala njegovo zasebno blagajno. Na tožbo je odgovoril, da je bil zakon med njim in med Zizi Lambrino razveljavljen pred rumunskim sodiščem, kjer ni zahtevala Zizi Lambrino nobene odškodnine in ni niti protestirala proti razsodbi. Mati prejema letno 110 tisoč frankov vzdrževalnine in dobi po dvaisetih letih večji znesek, ki je zanjo deponiran v rumunski Narodni banki.

Radi teh dejstev je položaj Zizi Lambrino in Karla Rumunskega še bolj zapleten. Pariško sodišče bo zadevo vsekakor obravnavalo in ta proces je že danes predmet naživahnejšega zanimanja v Parizu in Bukarešti.

Mircea
sin bivšega rumunskega prestolonaslednika Karla iz morganičnega zakona z Zizi Lambrino.

Zapisnik o tragediji v Mayerlingu

Pred par dnevi je izbruhnil velik požar v gradiču grofa Taafeja v Elischau. Ogenj je uničil poleg dragocenega pohištva tudi veliko Taafejevo knjižnico, ki je bila polna zgodovinskih spisov. Med njimi se je nahajal tudi zapisnik o tragediji v Mayerlingu, kjer je vzel konec nesrečni sin Franca Jožefa, prestolonaslednik Rudolf, ljubimec grofice Večere.

Kako je ta zapisnik dospel v roke grofa Taafeja, ni posebno težko ugeniti. Mož je bil osebni prijatelj in zaupnik starega cesarja. Protokol je bil sprva shranjen v dvorni knjižnici, toda tam je bil menda preveč izpostavljen javnosti. Franc Jožef pa je bil uverjen, da ostane stvar najbolj tajna, če izroči zapisnik z natančnimi podatki Taafeju. O vsebini tega zapisnika se ni v javnosti nikoli slišalo. Med ljudmi so krožile samo različne verzije o umoru cesarjevega sina, dejanski dogodki so ostali neznani in prikriti.

Zapisnik, ki ga je čuval grof Taafe, pa je bil važen tudi radi tega, ker mu je bil priložen telegram, ki ga je Franc Jožef poslal papežu s prošnjo, naj v tej tragediji ne prepove cerkvenega pogreba. Monarh se je baje na dolgo in široko opravičeval za vse, kar se je zgodilo. Baje je štela brzojavka tisoč besed. Protokol so končno sestavili štirje sloviti zdravniki in so v njem natančno popisali stanje mrliča ter njegovo smrt.

V prvem hipu so se raznesle vesti, da je radi požara v Taafejevem gradiču izginil sploh zadnji protokol mayerlinške tragedije. Temu pa ni tako. Izginil je res dokument, ki je silno redek in dragocen ter javnosti neznan, a vsekakor je sigurno, da se nahaja posnetek tega protokola še v papeževih arhivih v Vatikanu, kamor je bila kopija poslana, da se shrani in da bo vedno na vpogled poglavarjem katoliške cerkve.

Ženitna banka

Gospodične, ki so nameščene v londonski banki Barolays, imajo po doslej veljavnem pravilu najboljše izglede za možitev. Kajti okolu 400 damic te banke stopi vsako leto v zakon, in sicer večinoma z uradniki — svojimi tovariši. Nič čudnega zatorej, da Barolaysovo banko v Londonu imenujejo «ženitno banko», novine pa so raziskale razloge tega razveseljivega pojava.

Ravnatelj je dejal: Razlogov za privlačnost naših gospodičen ni iskati daleč. Vse naše mlade dame so brhke in ljubeznive. Plačane so dobro, da se lahko fletno oblačijo, njihove poslovne izkušnje pa jih usposabljajo za dobro vodstvo lastnega gospodinjstva. In z uradniki žive v dobrem tovarištvu, ker imajo z njimi skupne sportne klube, družabne prireditve in plesne zabave.

Uradnik Barolaysove banke, ki se je pravkar poročil, je novinarjem izpovedal: Saj jih poznate tudi vi, naše kolegice! Zabavna bitja so to, plešejo tiptop, rade igrajo tenis in golf, a vsa njihova predizobrazba jih usposablja za izborne ženice!

Končno so novinarji zaslišali še eno izmed nameščenih gospodičen, ki je naravno tudi predestinirana za poroko, in ona je o svojih **tovariših** povedala naslednjo laskavo sodbo: Kolikor nas je gospodičen v banki, vse najbolje izhajamo z gospodi kolegi. Ljubeznivi in galantni so vsi. In ker se pač prepričujemo, da tudi v zakonu ne bi bili nič slabši, kar potrjujejo tudi dosedanje izkušnje naših bivših tovarišic, smo vedno pripravljene, da jim roke — ne odbijemo . . .»

Novinarji hudomušno dostavljajo, da oni vedo še za en razlog teh porok. . . . toda ga znajo tudi zamolčati.

Klišeji za ponarejanje francoskih frankov

d. Budimpešta, 11. marca.

S pojavom medicinca Szendreya je stopila v razplet madžarske falzifikatorske afere nova oseba. Njegova vloga pa je še vedno nepojasnjena. Zatrjuje se, da je bil Szendrey zaupnik desničarsko-radikalnih elementov, radi česar je dobil v dr. Beli Danerju podpornika in protektorja. Dr Daner je Szendreya zaposlil v svoji pisarni. Njegova preteklost je zelo sumljiva. Bil je v tesnih zvezah z Marsowskim, znanim haaškim obtoženčem.

Molčanje Szendreya se tolmači zelo različno. Mož trdovratno skriva onega, ki mu je pred tremi leti izročil zavoj s klišeji v varstvo. Šele na energično intervencijo dr. Ulaina, kateremu je dovolil državni pravdnik Strache razgovor z medicincem med štirimi očmi, se je baje posrečilo doseči, da se bo neznana oseba sama javila. Če se je to že zgodilo, pa še ni znano.

Klišeji, za katere gre v tem primeru, so bili prvotno last Meszarosa, risbe na njih pa je oskrbel Schulze. Meszaros je bil baje prvi, ki je obvestil grofa Telekija, da se denar ponareja. Teleki je nato dal preiskati risbe po Geröju, ki je izjavil, da so klišeji slabi in ne bodo vzdržali konkurence s pristnimi francoskimi bankovci. Radi tega je bil Schulze odpuščen. Klišeji se pozneje res niso mogli uporabiti in Meszaros, ki je bil brez gmotnih sredstev, je obvestil o tem princa Windischgrätza, ki je potem uredil vse ostalo.

O najdenih 6674 tisočakih so se zadnje dni raznesle vesti, da je hotel ovaduh, ki je poslal policiji pismo z garderobnim listkom, voditi oblasti za nos. Govorilo se je tudi, da ti bankovci izgubljajo barvo in da gre torej za serijo nanovo ponarejenega denarja. Vse to pa se je izkazalo kot navadna laž. Policijski nadzornik Royere je izjavil, da so falzifikati natančno one vrste kakor ostali prej najdeni denar in da ni dvoma, da so bili tudi ti bankovci izgotovljeni v kartografskem zavodu.

Princ Windischgrätz je bil zadnje dni disciplinarno kaznovan, ker je prišlo na dan, da je korespondiral s prijatelji in znanci iz zapora, da bi prikril nekatere stvari. Kakšna pa je kazen, ki jo je državno pravdništvo naložilo aristokratu o tem ne govori nobeno poročilo.

× *Posrečeni telefonski pogovori na progi London-Newyork.* V nedeljo so se vršili med Londonom in Newyorkom prvi poizkusni telefonski pogovori angleških in ameriških novinarjev. Poizkusi so se posrečili in upati je, da bo vprašanje telefonskih pogovorov med Ameriko in Anglijo definitivno rešeno še pred koncem leta.

× *Snežni zameti na severnem Tirolskem.* Iz Inomosta poročajo, da na severnem Tirolskem že več dni zaporedoma sneži, vmes pa ponekod tudi dežuje. Ponekod je zapadel sneg poldrugi meter visoko in se je bati da bodo plazovi vnovič začeli ogrožati ljudi in njihovo imetje.

× *Nov Cobhanov letalski načrt.* Angleški letalec Allan Cobham, ki se nahaja na povratku iz Kapstadta v London, se baje bavi z načrtom novega poleta iz Londona v Avstralijo. S tem poletom bi bila ustvarjena letalska zveza med Anglijo in avstralskim kontinentom. Cobham je že predložil svoj načrt angleškemu vodstvu zračne mornarice, ki bo, kakor je podoba, stvar odobrila. Tuje vlade so baje tudi že pristale na polet, ki bi šel iz Londona čez Pariz, Lyon, Rim, Napoli, Damask, Kalkuto in Singapur.

× *Sveto pismo na kosu papirja.* Japonskemu krščanskemu misijonarju drju Misizuki se je posrečilo prepisati celo Sveto pismo na kos papirja. Papir je vsekakor precej velik 280 metrov dolg in 76 metrov širok. Tekst je japonski in obsega nad milijon črk. Pisava je tako drobna, da jo je treba čitati z drobnogledom. Misijonar je delal na tem prepisu cela štiri leta in tri mesece, ko pa je delo končal, je padel v omedlevico od trudnosti in veselja, da je mučnega črkarenja vendarle konec.

× *«Za vsako kravo ministrski svetnik».* Pred pičlim letom dni je izšla v madžarskem listu «A Magyar videk» ostra kritika gospodarstva v Gödölöju, nekdanjem letovišča rskem dvoru pokojnega avstrijskega cesarja Franca Jožefa na Madžarskem. Pisec članka, Bela Balasz, je podvrgel zelo ostri kritiki gospodarstvo v Gödölöju, ter je zapisal, da siromašna država, kot je na pr. Madžarska, ne bi smela tako postopati, da bi za vsak rep domače živine, ki se pase v okolici Gödölöja, plačevala po enega ministrskega svetnika. Madžarska birokracija pa se je radi tega članka čutila užaljeno in je vložila tožbo proti piscu. Balasz je bil obsojen in se je moral zagovarjati pred sodiščem radi razžaljenja časti madžarskega uradništva in te dni je bil obsojen radi obrekovanja na denarno globo v znesku 2 milijonov madžarskih kron.

Samo še danes! Samo še danes! Samo še danes!

Hitite, da ne zamudite, ker samo še danes se Vam nudi priložnost ogledati si kolosalno fantastično veseloigro

=:= ZORRO =:=

V vlogi vedno zaspanega snubača Dona Diega neprekosljivi in nepozabni «Človek iz gumija»

Douglas Fairbanks.

Predstave točno ob 4., pol 6., pol 8., in 9.

Prvovrstni umetniški orkester svira pri vseh predstavah.

Pazite! Jutri pride nova senzacija!

Elitni Kino Matica vodilni kino v Ljubljani. Telefon 124.

Izvrstna scena iz najnovejšega franc. velefilma *Premijera je bila v Parizu pred* **„Monte Carlo“** *šestimi tedni. — Sijaj, bogastvo, eleganca, razkošnost, krasne slike ter prvovrstna igra najboljših francoskih igralcev dvigajo to prekrasno filmsko delo nad vse, kar je dosedaj prinesla francoska filmska industrija.*

Damske pomladanske kostume,

plašče se izgotavlja v ateljeju **Drago Schwab,** Ljubljana ie po moškem ročnem delu, ki ga ne doseže nobena druga izvršitev. V cenah kljub temu kar najceneje.

A. P. Čehov:

V pijanosti

Tovarnar Frolov, lep temnolas mož z okroglo pristriženo bradico in blagimi žametnimi očmi, ter njegov pravni prijatelj, odvetnik Almer, starejši mož, velike, gladko ostrižene glave, sta popivala v javni dvorani predmestne restavracije. Prišla sta neposredno s plesa in sta bila oba v fraku z belo kravato. Razen njiju in natakarja ob vratih, ni bilo nikogar v dvorani; po Frolovljevem naročilu niso nikogar spustili v dvorano.

Začela sta svoj pogovor s tem, da sta zvrnila pošteno čašico žganja, za zakusko pa sta prilagala ostrige.

»Izvrstno!« je dejal Almer. Povzročil sem modo uživanja ostrig za zakusko. Žganje peče in grize prav pošteno po goltancu; če pa posrkaš ostrigo, ti je tako prijetno v grlu. Ne?«

Soliden natakar brez brk, pač pa s sivimi koteleti, je postavil na mizo posodo z omako.

»Kaj serviraš?« ga je vprašal Frolov.

»Sauce provençale k slaniku — — —«

»Kaj? Ali se tako servira?« je zakričal tovarnar, ne da bi pogledal omako. »Kaj je ta omaka? Ne znaš servirati, budalo!«

Žametne Frolovljeve oči so vzplamtele. Navil si je okoli prsta konec naminznega prta, se nalahno premaknil, in zakuska, svečniki in steklenice — vse je rožljaje in ropotaje zletelo na tla.

Natakarji, ki so bili sličnih katastrof že davno vajeni, so pritekli in jeli resno in hladnokrvno, kakor kirurgi pri operaciji, zbirati črepinje.

»Kako dobro razumeš,« je dejal smehljaje Almer. »Toda... stopi malo od mize, sicer pohodiš kavijar!«

»Inženjer naj pride!« je zaklical Frolov.

»Inženjer« so imenovali skrivljenega starca kislega obraza, ki je bil nekdaj zares inženjer in bogat človek; zapravil je vse svoje imetje in se proti koncu svojih dni usidral v restavraciji, kjer je nadzoroval natakarje in pevke ter izvrševal različne, ženskega spola se tičoče komisije. Ko se je pozivu odzval, je spoštljivo sklonil glavo v stran.

»Čuj me, dragi,« se obrne k njemu Frolov, »kakšen nered vlada tu! Kako servirajo tu pri tebi? Ali ne veš, da kaj takega ne ljubim? Vrag vas vzemi, ne pridem več k vam!«

»Prosim vas, da mi blagodušno oprostite, Aleksij Semjonič!« odgovarja inženjer in položi roko na srce. »Takoj ukrenem vse potrebno, in vse vaše najneznatnejše želje se vam najtočneje in najhitreje izpolnijo.«

»No, prav! Lahko greš...«

Inženjer se prikloni, se odmakne še vedno sklonjen in izgine v vratih, zablestivši zadnjikrat z nepravimi briljanti na svoji srajci in na prstih.

Mizo z zakusko so zopet pogrnili. Almar je pil rdeče vino, jedel z dobrim tekom nadevano ptico ter si naročil še matelot in sterljad. Frolov je pil le žganje in prigrizoval kruh. Z rokami si je gnetel obraz, gubančil čelo, sopel in očividno ni bil dobre volje. Oba sta molčala. Vladala je tišina. Dve električni obločnici iz motno-brušenega stekla sta se vtrinjali in iskali, kakor bi se jezili. Lahno prepevaje so šle mimo vrat ciganke.

»Človek pije, pa ne najde veselja,« izpregovori Frolov. »Čim bolj se zalivam, tem treznejši sem. Druge žganje razvedri, mene pa se polašča samo jeza, ogabne misli in nésen. Čemu si ne izmislijo ljudje razen pijančevanja in razuzdanosti drugih zabav? To je res zoprno!«

»Pokliči vendar ciganke!«

»K vragu z njimi!«

V vratih se je pokazala glava stare ciganke.

»Aleksij Semjonič, cigani prosijo za čaj in konjak. Ali smemo naročiti?«

»Dobro,« odgovori Frolov. »Veš, da dobivajo od krčmarja procente za vse, kar si priberačijo od gostov. Dandanes ne moreš zaupati niti onemu, ki te prosi za napitnino. Vse to je nizkotno, prostaško, razvajeno ljudstvo. Vzemimo na primer le natakarje. Fiziognomije kakor profesorji zaslužijo dvesto rubljev na mesec, imajo svoje družine, pošiljajo svoje hčere v gimnazijo, toda psuješ jih lahko, kolikor se ti poljubi. Inženjer ti za rubelj požre škatljico gorčice in se dere kakor petelin. Moja častna beseda, ako bi se le eden čutil užaljenega, takoj bi mu podaril tisoč rubljev!«

»Kaj ti je?« vpraša Almer in ga začuden pogleda. »Odkod ta melanholija? Rdeč si, gledaš kakor zverina — — — Česa ti manjka?«

»Grozno. Nekaj mi tiči v glavi in tega nikakor ne morem izbezati — — —«

V dvorano je stopil majhen, okrogel, tolst star človek, popolnoma plešast, v prekratkem suknjiču, v lilastem telovniku in s kitaro pod pazduho. Idijotsko se zareži, se strumno postavi in vojaško pozdravi.

»A, Parazit!« pravi Frolov. »Dovoli, da ti ga predstavim: nabral si je imetja s tem, da kruli kakor svinja. Pridi sem, Parazit!«

Tovarnar je nalil v čašo žganja, vina in konjaka, natresel vanjo soli in popra, zmešal in podal vse to Parazitu. Ta je izpil in zakašljal s prisiljeno bravuro.

»Tako je navajen piti to svinjarijo, da mu je po samem vinu slabo,« reče Frolov. »No, Parazit, sedi in zapoj!«

Parazit sede, udari s tolstimi prsti po strunah in zapoje:

»Trim—tram—tram Margareta — —«

Frolov med tem izpraznjuje šampanjca in se opije. S pestjo udari po mizi in pravi:

»Da, nekaj mi tiči v glavi! Niti za trenutek mi ne da miru!«

»Kaj je, za Boga?«

»Ne morem povedati. Tajnost. Tajnost je, ki jo lahko izrečem samo v molitvi. Sicer pa, ako hočeš, med nama... v vsem prijateljstvu. Toda, nikomur... ne besede — — — Povem ti, da mi bolaže — — — Ti pa — — — za božjo voljo, poslušaj in pozabi — — —«

Frolov se nagne k Almarju in mu po minute diha v uho...

»Sovražim svojo ženo!« je dejal.

Osupło ga pogleda odvetnik.

»Da, da, svojo ženo, Marjo Mihajlovno,« jeclja Frolov in močno zardi. »Sovražim jo, pa basta!«

»Zakaj pa?«

»Sam ne razumem. Šele dve leti sem

Dr. Henrik Steska, **član upravnega sodišča.**

O tožbi na upravno sodišče

V našem upravnem postopanju velja načelo dveh upravičenih stopenj. Zoper odloke in razsodke, ki jih izdajo upravičena oblastva v I. stopnji, je dopustna *pritožba* na prvo višje upravno oblastvo, ako sploh obstoja. Zoper drugostopno rešitev pa gre le *tožba* na upravno sodišče, oziroma če je prvo- ali drugostopno oblastvo ministrstvo, na državni svet.

Pogostokrat se pripeti, da tožitelj v svoji tožbi na upravno sodišče navaja vrsto točk, zaradi katerih bi naj bila drugostopna rešitev nepravilna, dasi teh činjenic kljub možnosti ni grajal v predhodnem pritožnem postopanju. Sploh je opažati, da marsikdo šele tožbo na upravno sodišče skrbneje sestavlja, dočim je pritožbo na upravno oblastvo II. stopnje dokaj zanemaril. Tak postopek ni brez zlih posledic za tožitelja. Tožba na upravno sodišče namreč vobče ni naperjena zoper odločbo I. upravne stopnje, marveč zoper nepravilnost drugostopne rešitve. Le v kolikor je drugostopno upravno oblastvo samo nepravilno postopalo ali odločalo in s tem kršilo subjektivne pravice ali v zakonu osnovane neposredne osebne interese, je v toliko gre tožba na upravno sodišče. Iz tega razloga se upravno sodišče ne more ozirati na take točke v tožbi, ki se nanašajo na postopanje in odločbo v I. stopnji, a ki so kljub možnosti niso grajale v pritožbi zoper prvostopno odločbo, a tudi ne gre za take nedostatke, ki bi jih moralo upravno sodišče že po službeni dolžnosti uradoma ugotoviti celo takrat, če bi se ti nedostatki ne grajali niti v tožbi na upravno sodišče. Ako nedostatkov in nezakonitosti, ki se niso izrecno grajzale že v pritožnem postopanju, drugostopno upravno oblastvo prilikom rešitve o pritožbi ni vpoštevalo, s tem ni moglo kršiti tožiteljevih pravic, saj tožitelj sam v svoji pritožbi na upravno oblastvo II. stopnje ni uveljavljal dotičnih pomislekov in zbog tega tudi v tožbi na upravno sodišče ne more grajati drugostopne odločbe v toliko, v kolikor se morda ni ozirala na take nedostatke.

Pritožba zoper prvostopno odločbo ima predsvem namen, da tudi še višje upravno oblastvo predmet izpodbijane odločbe *pretresa v toliko, kolikor se je izrek te odločbe z navedbo merodajnih činjenic v pritožbi (pritožne točke) izpodbijal.* Ob tej priliki je *dolžnost pritožnega upravnega oblastva uradoma poprej dognati*, a) ali ne trpi pritožba sama na bistvenih formalnih nedostatkih in če teh ni, b) ali ne trpi prvostopno upravno postopanje na takih nedostatkih, zavoljo katerih izpodbijana odločba nima obvezne moči (n. pr. nepristojnost prvostopnega upravnega oblastva, zastarelost protipravnega dejanja ali javnopravne obveznosti) ali c) brez katerih ugotovitve ni mogoče presojati upravičenosti pritožnih točk (potreba odprave protislovij v stanju stvari ali potreba spopolnitve nepopolnega stanja stvari). Poleg tega pa *sme pritožno upravno oblastvo iz lastnega nagiba*, ne da bi za to obstojala dolžnost, z ozirom na oficiozni značaj upravnega postopanja tudi brez ozira na pritožne točke in če temu ne nasprotujejo pravice tretjih oseb tudi brez omejitve na osporavani del izreka v izpodbijani odločbi pretresati iz razloga javnih interesov, ali ker ni stvarnih ali pravnih pogojev za izdajo dotičnega upravnega akta sploh.

Pritožno upravno oblastvo s tem, da ni vpoštevalo v upravnosodni tožbi zatrjevanih pogreškov, ki jih pritožnik sam ni grajal v svoji pritožbi na drugo upravno stopnjo in ki jih to oblastvo ni moralo že po službeni dolžnosti vpoštevati, ni moglo kršiti pritožnikove pravice. Ako torej tožitelj sam v svoji pritožbi ni navedel takih pritožnih točk, ne more v tožbi na upravno sodišče grajati drugostopno upravno oblastvo zaradi tega, ker to samo ni vpoštevalo nekih šele v upravnosodni tožbi zatrjevanih nedostatkov.

Inventurna prodaja
CHINA-SERVISI
F. ČUDEN, Prešernova 1.

Da najboljši je to znaj,
Colombo Ceylon čaj!
50

Nove železnice v Jugoslaviji

Pričujočo razpravico ponatiskujemo z dovoljenjem uredništva iz lepe naše nove revije »Geografskega Vestnika« 1925, štev. 2., str. 137—240. Razprava nam prav interesantno z geografskega stališča razlaga železniško gradbeno politiko mlade Jugoslavije. Napisal jo je agilni profesor gimnazije v Mariboru g. Franjo Baš:

Dejstvo je, da pogreša jugoslovenska železniška mreža vsako sistematičnost. To se izraža ne le v raznemi širini tira (1.435, 1.00, 0.76 in 0.60 m) ter kapaciteti tračnic, ki često ne odgovarja prometnim potrebam, temveč predvsem v razporedbi železniških prog, ki so bile zgrajene z vidika Soluna in Beograda, Budimpešte in Dunaja ali pa poslednjih dveh skupaj (v Bosni in Hercegovini).

Morfološka struktura naše države je to desorijentiranost le še podpirala. Med tem ko odvajajo z obalo vzporedni grebeni Dinarskega sistema reke in z njimi promet po sinklinalah in predornih dolinah proti severu, se naša obala od Sušaka proti jugovzhodu vse bolj oddaljuje od središča države. Tako je bil pod vplivom gospodarsko jakega severa velik del naše države — ravnina in pretežni del južnega savskega pritočja — do danes v službi tujih luk, zlasti Reke ter madžarskih in nemških gospodarskih središč; le v Srbiji združujeta Morava in Vardar sicer razkosano ozemlje. Dinarske reke torej dovajajo promet svojega ozemlja na zahodu in severu na savsko, centralno-balkanske pa na moravsko-vardarsko črto, odkoder se odteka proti morju na Reški oziroma Solunski zaliv. Tretja naravna prometna črta bi bila dravska; ta pa je z izgubo proge Barč-Kotoriba dejansko izgubila ta svoj značaj. Strma gospodarsko večinoma nerazvita jugoslovenska obala s prav tako gospodarsko šibkim zaledjem in predvojni politični položaj, ki je vpoštevat le strateške momente, sta onemogočala z obalo vzporedne, smer dinarskih gub pa tudi vertikalne prometne črte. Izmed treh prehodov Una-Zrmanja, Bosna-Neretva in Zeta-Drina se je izrabila le črta Bosna-Neretva za zgraditev železnice s šibko kapaciteto, ki pa se konča v vojaško važni južni Dalmaciji. Kot državni koncentracijski in mednarodni prometni črti ostaneta torej le savska črta in moravsko-vardarska brazda.

Z ozirom na to, da je enotno železniško omrežje predpogoj gospodarskega razvoja, je nastala v naši državi potreba spojitve ločenih železniških sistemov ali njih tesnejše združitve, zveze z morjem in graditve prog v pokrajinah, ki so bile doslej še brez stika z glavnimi prometnimi žilami. Poprava že obstoječih prog pa naj bi dvignila razvojne možnosti posameznih pokrajin do viška.

Pregled novo otvorjenih prog nam odgovarja na vprašanje, kam se je usmerila graditev novih železnic. Največ je prog, ki vežejo povsem ločene ali le na redkih mestih spojene železniške mreže. Proga **Niš-Knjaževac** (otvorjena 1922, dolga 69 km) otvarja promet med Timoško in Moravsko dolino proti jugu ter ga odvaja na sever na Donavo. **Beograd (Topčider)-Mala Krsna** (1923, 70 km) tvori izravno zvezo Požarevca z Beogradom ter je obenem člen še nedodelane »železnice 45. vzporednika« Bordeaux-Odesa, ki ji pa utegne odvzeti zračni promet važnost mednarodne proge za osebni promet. **Ormož-Murska Sobota** (1924, 38 km) spaja dvoje ločenih obmejnih prog, ki ju priključuje k našemu železniškemu omrežju. Še nedodelana proga **Titel-Orlovat** (nedodelan most! 27 km) pa bo spajala železnice južne Bačke in Banata, ki so bile doslej zvezane le preko Sente.

Kot spajata progi **Gospić-Gračac** (1922, 54 km) in **Gračac-Knin** (1925, 67 km) doslej ločeno hrvatsko in severnodalmatinsko omrežje, tako vrši isto vlogo spajanja doslej ločenega bosanskega in srbskega železniškega sistema 69 km dolga ozkotirna proga **Užice-Vardište** (1925), ki vpostavlja obenem tudi zvezo Srbije z Jadranom. Vendar pa ta zveza z morjem radi šibke kapacitete zobne železnice na Ivan-planino ne zmore večjega tovornega prometa in za Srbijo še nima večje praktične vrednosti; bruto-kapaciteta nove proge znaša komaj 100 t. Že itak preko mere obremenjena proga Sarajevo-morje svoji novi nalogi ne bo kos in bo dejanska zveza severne Srbije z morjem vpostavljena šele z otvoritvijo novega predora pod Ivan planino ter z zvišanjem kapacitete proge same. Vprašanje pa ostane, ali bo za Bosno in del Srbije zadostovala le ena ozkotirna železnica na morje in ne bo morda baš to dejstvo izsililo le še bolj prometno-geografsko nujnost, da se izgradi več jadranskih prog.

V tem oziru se še ni mnogo storilo, kajti struktura gorovja stavlja tehniki zelo velike težkoče. Projektirani progi, unska ter zetsko-drinska, pogrešata izrazito gospodarsko in geografsko osnovo vsled prevladujočega vpliva savske črte in smeri prometa. Jugoslavija izvaža v Italijo, Avstrijo, Češkoslovaško, Nemčijo, Švico in Francijo — predvsem na celinski zahod, odkoder tudi največ uvaža, s čemer je poleg severozahodne podana glavna prometna smer Savi odgovarjajoča vzhod—zahod. Kajti čeprav je dolnje savsko ozemlje od dalmatinske obale manj oddaljeno, je vendar promet usmerjen proti zahodu, na morje pa na reški ali tržaški zaliv, kamor vodijo železnice po tehnično ugodnem ozemlju. Radi smeri prometa bi te železnice samo razbremenjevale preobloženo savsko črto, ki bi odslej usmerila le del prometa na naše morje. Pospešile bi pa gospodarski razvoj njihovih izhodišč na morje in bogatega hrvatsko-bosanskega rudnega in gozdnega ozemlja na zahodu ter srbskega na vzhodu.

Pri tem finančno in tehnično težkem delu je prevladovala doslej misel ene same zveze središča z morjem, ki je našla svoj izraz v načrtih Beograd-Kotor in Beograd Split, dočim so tretji celo smatrali za zadostno dograditev unske železnice do Knina. Ako pa se izrabijo geografsko najugodnejši prehodi med Uno in Zrmanjo ter vzporedno z železnico Bosna-Neretva še črta Zeta-Drina — ostali vzhod gravitira na moravsko vardarsko črto —, bi naravno navezal Split na sebe osrednje Dinarsko ozemlje, obala okoli Stonskega rata srednjo in vzhodno Bosno, južni rob našega morja najvzhodnejšo Bosno, del Vojvodine, Srbije in Črno goro; Solun obdrži Južno Srbijo, Sušak pa ravni severni del naše države. Tudi Slovenijo je možno navezati na Sušak z upravnimi in tehničnimi ukrepi, čeprav spada prometno-geografsko, razen Bele Krajine in Kostelskega, v območje Trsta. V skladu z geografsko zahtevo dostopa do morja v smeri proti Splitu znači korak dalje otvoritev proge **Krupa Bihać** (1924, 33 km).

Z obalo vzporedna proga Gospić-Gračac-Gračac-Knin ima — če se ne oziramo na strateško važnost — svoj osnovni pomen kot obalna proga. Primorsko pogorje s svojo plastiko onemogoča izrazito obalno progo, ki ima svoj splošni pomen v spajanju primorja s primorskimi prometnimi središči ter v osebnem prometu na večje daljave. Nova proga Knin-Gospić veže po celini severna dalmatinska prometna središča s kvarnerskimi, obenem pa kot celinska proga celino in notranjost zahoda države s severno Dalmacijo. Morfološki sistem kvarnerskega zaledja, zlasti še severne dalmatinske obale omogoča novi železnici ne le v pogledu osebnega, temveč tudi tovornega prometa tehnično konkurenco progi na Sušak. Edino tovori en masse, kot les bodo imeli še radi bližine, nižjih cen in boljše organizacije prometa v Kvarneru svoj naravni izhod na Sušak.

Tudi v prometno nedotaknjene, malo razvite pokrajine se je znatno razširila naša železniška mreža. Normalnotirna proga **Veles Štip** (1924, 52 km) pospešuje izdatno razvoj bregalniškega ozemlja. Ozkotirni (0.60 m) železnici **Goruje Skoplje Ohrid** (1920, 233 km) s stransko progo **Počmokli-Struga** (1920, 8 km) in **Grodsko Bitolj** (1920, 131 km) sta bivši vojaški progi, ki priključujeta k moravsko-vardarski dolini gospodarsko še nerazviti jugozahodni del Južne Srbije. Proga **Konjice-Žreče** (0.76 m, 1920, 6 km) znači neznaten podaljšek ozkotirne železnice v gozdno ozemlje Kravavega Pohorja. Ta dva tipa ozkotirnih železnic-črpalk zadoščata le trenutnim potrebam njihovega ozemlja, a ga ne moreta dvigniti do viška gospodarskega razvoja. Proga **Niš-Prokuplje** (22 km, 1925) pa otvarja historični topliški pot ter ključe Toplico k novemu razvoju.

V smislu graditve enotne jugoslovenske železniške mreže se je obenem tudi že izvajala cepitev starih sistemov. Tako se je opustil na mnogih mestih promet čez državno mejo, n. pr. v Sloveniji pri Hodošu in Dolnji Lendavi, predvsem pa v Vojvodini, kjer posredujejo promet le še važnejše proge kot Subotica-Budimpešta, Horgoš-Szeged, Velika Kikinda-Temišvar in ena v Baranji. Na nekaterih mestih so porušili danes brezpomembne dele prog od državne meje do obmejnih postaj, tako pri Dolnjem Miholjcu, Ridžici, Boki-Šurjanu i. dr. ter so tračnice uporabili drugje. Tako nastaja polagoma ne le z gradnjo novih prog, temveč tudi s krhanjem starih sistemov **enotni jugoslovenski železniški sistem**, ki mu pa je še vedno šibka stran nedostatna zveza z morjem, različnost širine tračnic, preobremenjenost savske črte in pomanjkanje prog na jugu.

Po prevratu je železniška uprava predala prometu 853 km, ob državni meji pa so porušili 28 km železnic. Dejanski priraslek našega železniškega omrežja po prevratu znaša 825 km, dolžina vseh železnic pa **9983.8 km** (6729.2 km normalnotirnih z 1.435 m, 183.5 km z 1 m [v Slavoniji], 2525.2 km z 0.76 m in 545.9 km z 0.60 m širine). 1 km železnic pride na **24.94 km²** površine in na **1204 državljane**. V sosednjih državah znaša odnosno razmerje: v Italiji 15 km² in 1896 prebivalcev, v Avstriji 11.9 km² in 918 prebivalcev, na Madžarskem 10.8 km² in 930 preb., v Rumuniji 24 km² in 1328 preb., v Bulgariji 34.8 km² in 1664 preb., na Grškem 51.9 km² in 2047 preb. Splošna razvitost prometa in prometnih sredstev za Italijo in Grško se z ozirom na razviti pomorski promet v teh državah poveča, z ozirom na Rumunijo in Bulgarijo pa ostane ista.

Dopisi

ŠT. VID NAD LJUBLJANO. Prosvetni odsek naprednih društev je imel v nedeljo dne 7. t. m. gostovanje narodnega prosvetnega društva »Vodnik« iz Zg. Šiške. Igrali so Meškovo dramo »Pri Hrastovih«. Gmoten kakor tudi moralen uspeh igre je bil nad vse zadovoljiv. Igralci so po večini rešili svoje vloge dobro, nekateri celo sijajno. Le škoda, da je manjkalo medsebojne skupne vezi v igri; to mora ustvariti režiser, ki ga pa naši gostje menda nimajo. Več efekta bi tudi bilo, če bi se igralci prilagodili nekoliko kmečkemu dialektu, ne pa vse govorili na l, n. pr. je šla, govoril, v naši hiši itd. **Hrast** (g. Jesih) je imel izvrstno masko in je bil vseskozi zadovoljiv. **Babica** (gdč. Beličeva) je podala tip stare matere, ki hoče privesti gospodarja na prava pota in je obenem njegova slaba vest, zelo prepričevalno. Bila je tudi izmed vseh (razen pastirja in Zefe) najbolj pravilno oblečena. **Tine** (g. Obersnel) je igral pastirja najbolj dovršeno. Isto tudi klepetulja **Zefa** (gdč. Krečova), **Tone** (g. Križaj), **Malc** (g. G. Janežič) in **Strelec** (g. L. Janežič) so bili srednje dobri. **Lojze** (g. Ž. Janežič) pa ni za vloge ljubimcev. V kaki drugi vlogi bi bil po mojem mnenju boljši. Zapeljano dekle **Tončka** (gdč Grilllova) ima mnogo čustva v sebi, kakor tudi **Anica** (gdč. Červova), ki je prizor, kjer blazni, podala krasno. **Tilka** (gdč. Tomšičeva) je bila najboljša v pogovorih s pastirjem. Mlada **Hrastovka** (ime je izostalo) je pogodila tip mlade zakonske žene dobro, samo včasih je bila preveč monotona. Nekateri so preveč hodili po odru semintja in gledali v tla. Skušajo naj to odpraviti, pa bo veliko pridobljenega, ker talent imajo vsi. V nedeljo 14. t. m. ponove domači igralci ob 8. zvečer burko »Velika repatica«, ki je zelo zabavna. Kdor se hoče nasmejati, naj pride. Zdravo! V. B.

MARIJA SNEŽNA. Znani narodni borec, veletrgovec, podžupan, načelnik požarne brambe itd., gospod Srečko Krajnc v Sv. Lenartu, se je pretečeni ponedeljek podvrgel v Gradcu nevarni operaciji. Želimo, da se vrne zopet zdrav in čil domov.

CERKNICA. V torek smo spremili k večnemu počitku organovca Antona Kravanjo star. Njega, ki ga ni nihče nikoli videl bolnega, ki je v najhujšem mrazu hodil brez zimske suknje, kakor kak mladenič, cigareto v ustih in roke v žepih, dasi mu je bilo 67 let, njega, ki je bil trden kot grča, je nenadoma popadla pljučnica in v 8 dneh ga ni bilo več. Številna udeležba pri pogrebu je pokazala, kako je bil rajnki priljubljen in spoštovan. V sprevodu so korakali Sokoli v kroju, videli smo skoro vse uržane in uradnike in tudi od zunaj je bilo dokaj udeležencev. Pevski zbor pod vodstvom dr. Kraševca je zapel žalostinke pred hišo in na grobišču. Ob odprtem grobu pa se je poslovil od njega imenom vseh prijateljev in znancev, imenom trga in občine Cerknice g. sodni predstojnik. Pokojnik je bil skozinskozi vrl naprednjak. Nekaj časa je vodil posle kr. org. SDS. Bil je član vseh krajevnih naprednih in narodnih društev. Svoj čas je bil občinski odbornik in načelnik trške občine. Od ustanovitve napredne posojilnice je bil njen član in dolgo vrsto let njen tajnik. Bil je tihega in mirnega značaja, a vendar odločen in odkrit in vedno vedrega čela ter dobre volje. Pogrešali ga bomo vsi, ki smo ga poznali. Ohranili ga bomo pa tudi trajno v najboljšem spominu. Naj mu bo zemlja lahka!

CERKLJE OB KRKI. Zopet se nekdo zaletava zaradi pošte v demokrate in si upa celo trditi, da so se posluževali lažidokazov v dosego pošte v Cerkljah. Dopisnik »Kmetskega lista« naj pove samo eno laž, ki smo jo iznesli. Če pa tega ne stori, ostane sam tisti, ki laže. Pošte se ne podeljujejo kar tako v en dan in če ne bi bilo potrebe, bi tudi pošte ne dobili v Cerkljah. Da so pa službeni predpisi taki, kakor to zahteva poštna direkcija, nismo mi krivi in prepričani smo, da niso krškovaščani prav nič prikrajšani sedaj, ker imajo ja vsaki dan pošto dostavljeno iz Brežic. Pred 100 leti so bile čisto druge razmere in je vsa pošta prihajala iz Krškega tako proti Novem mestu, kakor tudi proti Jesenicam. Železnica in most sta razmere obrnile v drugi tir, katerega ena sama vas ne more ustaviti. Pošto pa privoščimo tudi Krški vasi od srca. — Naše cerkljanske ključarje pa prosimo, da naj se vendar malo pobrigajo za župnišče, da ne bo razpadlo. Koliko oken je že strohnelih in kar naenkrat bodo veljala popravila stotisoče, če se sedaj takoj ne začne z njimi.

Justifikacija
nedolžnega na električnem stolu!

O literarni vrednosti „Jutrovih“ romanov

Kdo je g. Erjavec? Bil je učitelj, a ni več, bil je uradnik posredovalnice za delo, a ni več, bil je magistratni uslužbenec, a ni več, zdaj je urednik «Slovenčeve» ilustrirane priloge, a ne bo dolgo več. Poleg tega je g. Erjavec včasih zagrizen klerikalec, včasih zopet zagrizen protiklerikalec. Nedavno je «Delavska politika» prinesla dolg članek *«Politična morala Slovenčevega urednika»* (št. 16, 20. januarja t. l.) o Erjavcu. Bil je socijalni demokrat, a opsoval je svoje tovariše kot «nesramne koritarje in neznačajneže»; bil je klerikalec, a je klerikalcem očital «tolovajstva in sleparstva», nato je postal «znanstven» socijalist in prestopil zopet v «Slovenca», katerega je imenoval «oslovsko trobento». Erjavec torej izpreminja svoje gospodarje in načela kakor svoje obleke. Dosleden je le v surovem psovanju. Zdaj se je vrgel na «Jutrove» romane, dasi se na literaturo in estetiko razume kakor zajec na flavto. Jasno je, da se za Erjavčevo mnenje ne brigamo in bomo priobčevali še nadalje romane, ki so *nam* všeč in o katerih upamo, da bodo všeč našim *naročnikom*. Doslej se nam je večinoma izbira dobro posrečila. Da imamo kot svobodomiseln politično dnevnik pravico priobčevati tudi romane, ki spadajo v naš program, je tako naravno, kakor da ima pravico «Slovenec» prinašati, kar prija njegovi kulturni politiki. Ogromni uspeh «Jutrovih» romanov, ki jih čitajo z naslado tudi klerikalci, celo razni farovži in kloštri mnogo rajši, nego «Slovenčeve», nam je v zadoščenje. Erjavec naj psuje dalje, kolikor mu je drago, «Slovenec» in «Naša Straža» pa naj se iztrobita, posluša ju itak noben človek, ki zna sam misliti. Gotovo je eno: čemur zabavlja, kar blati in psuje klerikalec, je klerikalizmu škodljivo in koristno napredni misli. Zato sezajte po «Jutrovih» romanih in jih čim bolj razširjajte med ljudstvo! *Resnica oči kolje. Resnica odpira ljudem oči!* In to je namen naših romanov. Dosezamo ga in smo zadovoljni ne glede na to, kakšno sodbo izrekajo razni novopečeni klerikalni adepti, ki si prilaščajo v svoji domišljavosti vlogo kritika za vse mogoče stvari, izmed katerih pa nobene dobro ne razumejo.

Darujte za sokolski Tabor!

poročen; oženil sem se, kakor veš, iz ljubezni, in sedaj jo že črtim kot najhujšega sovražnika, kakor — oprosti mi — tega-le Parazita. In čisto brez povoda, čisto brez povoda! Ako poleg mene sedi, jé ali govori, mi vzkipi duša in komaj se zdržujem, da je ne žalim z besedami. Nekaj mi je, da sploh ne morem povedati. Da bi jo zapustil ali ji povedal resnico, je nemogoče, ker to bi bil škandal, življenje z njo pa mi je hujše od pekla. Ne morem sedeti doma. Po dnevi tekam po trgovinah in restavracijah, ponoči po beznicah. Kako naj si razlagam to sovraštvo? Ako bi bil kdo drugi — ampak ona je lepa, pametna.«

Parazit je zacepetal z nogo in zapel:

»... gospode oficirje,
te imam jaz rad...«

»Če povem po pravici, se mi je vedno zdelo, da Marja Mihajlovna nikakor ni za-te,« pravi Almer po malem odmoru in vzdihne.

»Ti hočeš reči, da je olikana? Poslušaj — — — Jaz sem dovršil trgovsko šolo z zlato kolajno, bil sem trikrat v Parizu. Jaz seveda nisem modrejši od tebe, a tudi ne neumnejši od svoje žene. Ne, ljubi moj, v tem grmu ne tiči zajec. Čuj me le, kako se je vse to začelo! Kar nenadoma se mi je začelo dozdevati, da me ni vzela iz ljubezni, temveč radi mojega bogastva. Kar se mi je ta misel vrinila v glavo, se je na noben način ne morem otresti. Pohlepnost in potratnost njena! Iz revščine je prišla, v zlato vrečo — sedaj pa vun z denarjem na vse strani. Strast jo je tako omamila, da je vsak mesec razmetala po dvajset tisoč rubljev. Jaz sem nezaupljive narave. Nikomur ne verujem, napram vsem imam sumnje, in čim prijaznejši si z menoj, tem mučneje mi je. Vedno se mi zdi, da se mi prilizujejo radi mojega denarja. Nikomur ne zaupam! Da, težak značaj imam, dragi moj, zelo težak!«

Frolov na dušek izprazni čašo vina in nadaljuje:

»Sicer pa je vse skupaj nesmisel! O tem bi se ne smelo nikoli govoriti. Neumno! V pijanosti sem se razčenčal in ti se oziraš name s svojimi advokatskimi očmi — vesel si, da si doznal tujo tajnost. No, pustiva to! Pijva — Čuj,« se Frolov obrne k natakarju, »je Mustafa tu? Pozovi ga sem!«

Malo nato stopi v dvorano majhen Tatar v fraku in belih rokavicah, star kakih dvanajst let.

»Pridi sem!« ga pokliče Frolov. »Razloži nama ta-le fakt. Bili so časi, ko ste Tatari nam vladali in nam nalagali tribut, in sedaj služite vi Rusom kot natakarji in barantate s starimi oblekami. Kako naj si razlagamo to izpremembo?«

Mustafa namrši obrvi in odgovori s fino pojočim glasom:

»Pota usode!«

Almer se ozre na fantovo resno obličje.

»No, daj mu rubelj!« pravi Frolov. »S temi poti usode si služi imetje. Le radi teh treh besed ga drže tu. — Pij, Mustafa! Velik lopov bo še iz tebe! Koliko parazitov se vendar preriva okoli bogatega človeka! Koliko teh miroljubnih roparjev in tatov se je nabralo — saj prideš komaj skozi! Ali pokliceva še cigane? He? Cigani!«

Cigani, ki so že dolgo nestrpno čakali po hodnikih, se kriče vsujejo v dvorano in začne se divje popivanje.

»Pijte!« kriči Frolov. »Pij, rod Faraonov! Pojte! Ha-a!«

»Pozimi — — — ha-a! — —
beže sani — — —«

Cigani pojo, žvižgajo in plešejo...

V blaznosti, ki včasih napada zelo bogate, razvajene in razbrzdane ljudi, je jel Frolov počenjati vse mogoče vragolije. Naročil je, naj se ciganom servira šampanjec, razbil je steklo električne svetilke, obmetaval s steklenicami slike in zrcala, in vse to očividno brez vsakršne zabave; gubančil je čelo, razdražen je kričal na ljudi, jeza je sijala iz njegovih oči in se izražala v njegovih kretnjah. Prisilil je inženjerja, da je zapel solo in napajal base z mešanico vina, žganja in olja — — —

Ob šestih zjutraj so mu izročili račun.

»Devetsto petindvajset rubljev petindvajset kopejk!« je dejal Almer in skomignil z rameni. »Čemu pač to? Ne, čakaj, to je treba kontrolirati!«

»Pusti!« je zagodrnjal Frolov in potegnil iz žepa listnico. »Naj kradejo — Zato sem pa bogat, da mi kradejo — — Brez parazitov... ne gre... ti si moj pravni svetovalec... prejmeš šest tisoč rubljev na leto, in — — — in zakaj? Sicer pa oprosti... sam ne vem, kaj govorim.«

Ko se je peljal domov, je Frolov mrmral:

»Peljati se domov — — — strašno! Da — — — nimam človeka, ki bi mu odkril srce — — — Vse sami roparji... Izdajice... Čemu na primer sem tebi zaupal svojo tajnost? Za- zakaj? Povej: zakaj?«

Pred hišnimi durmi se je priklonil Almerju in ga poljubil po stari moskovski šegi.

»Zbogom... Težak, prostaški človek sem,« je dejal. »Malopridno, nesramno, zapito življenje. Ti si olikan, moder človek in se samo smeješ in piješ z menoj, no — nobene pomoči od vas vseh... In vendar bi mi moral, ako si moj prijatelj, ako si pošten človek, pravzaprav reči: Prostaški, nizkoten človek si! Pošast!«

»No, no — — —« je jecljal Almer. »Spat pojdi!«

»Ni pomoči od vas. Le ena nada: ko bom poleti na deželi, pojdem na polje, pride nevihta... grom... in na mestu bom mrtev... Z bo— bogom...«

Frolov je Almerja še enkrat poljubil, zaspal kar hodé ter se podprt od dveh slug jel mrmraje vzpenjati po stopnicah.

Vi ne verujete?

da eden par nogavic z Žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato) 62-a VIII
„ključ“
traja kakor štirje pari drugih. Kupite eden par, pa boste verovali. Nogavice brez Žiga „ključ“ so ponarejene.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—.

Prireditve

Ljubljanski dijaki gostujejo v nedeljo 14. t. m. na Šentjakobskem odru z burko
Lumpacij Vagabund
Občinstvo se vabi k obilni udeležbi. 6585

Zveza godbenikov za Slovenijo ima svoj
redni občni zbor
dne 14. marca t. l. ob 9. uri v hotelu «Lloyd». — Pridite točno. 6575

Organizacija napredne mladine «Edinost» v Litiji ima svoj
II. redni občni zbor
v soboto dne 13. marca ob ½ 20. uri zvečer v telovadnici Sokolskega doma. Pozivljamo tem potom vse brate in sestre, da se zbero točno in polnoštevilno udeleže. Odbor. 6564

Smotra vseh vrst psov
se vrši v nedeljo dne 21. marca t. l. v Ribnici na Dolenjskem in sicer na dvorišču gostilne pri «Cesnu» (Podboj). Začetek ob 10. uri. 6580

Dramatični odsek Čitalnice v Brežicah
vprizori v soboto dne 13. marca 1926 ob 8. uri zvečer veseloigro v 3 dejanjih
«Stari grehi»
spisal Stolba, iz češčine prevel F. Govekar. 6584

Dedaški oder Nar. Čitalnice v Šiški
vpriori v nedeljo dne 14. marca velezabavno veselobero «Charleyeva teta». Začetek ob 8. uri zvečer. Kdor je hoče zabavati ob zdravem humorju, naj ne zamudi smehapolnega večera! Predprodaja vstopnic v Čitalnici. 6630

V dražišču «Soča»
se vrši danes v soboto dne 13. t. m. v salonu pri «Levu» ne le zanimivo in važno, ampak tudi veleaktualno
predavanje
Ta večer predava namreč naš dobroznani in prevrstni predavatelj g. dr. L. Bolm, ravnatelj trg. akademije v Ljubljani, o temi: «Pomen industrije za mlade države». K temu veleaktualnemu predavanju vabimo Sočane, prijatelje ter vse, ki se za tako važna predavanja zanimajo. Pričetek točno ob ½9. uri zvečer. Vstop vsem prost. 6660

Službe

(Išče se)

Skladiščnik
prvovrstna moč, se sprejme takoj. Ponudbe pod znacko «Skladiščnik Ljubljana» na upravo «Jutra». 6587

Kuhar močnatih jedil (Mehlspeiskoch) prvovrstna moč, išče prvovrstno službo v hotelu za takoj. Naslov pove uprava «Jutra». 6567

Krojaški pomočniki samo prvovrstni, event. tudi mojstri se sprejmejo proti dobremu plačilu pri tvrdki Drago Schwab, Ljubljana. 6521

Likarice damskega perila, izvežbane se takoj sprejmejo. Naslov pove uprava «Jutra». 6498

Trgovski sotrudnik delikatesne stroke in en špecerist, samo prvovrstne moči, se iščeta. Naslov v upravi «Jutra». 6316

Sijajna eksistenca se nudi inteligentnim gospodom v Ljubljani in provinciji, ki so reprezentativni in sposobni za obisk privatnih strank kakor tudi trgovcev. Poslovanje je fino, stalno in izvanredno dober zaslužek. Reflektanti se naj predstavijo v ponedeljek, torek in sredo v hotelu «Slon», soba 16 od 10—12 in od 3—6 pop. s dokumenti. 6677

Trgovski pomočnik samo prvovrsten manufakturist se sprejme s 15. aprilom t. l. pri Nahavljalni zadrugi državnih uslužbencev v Mariboru, Stolna ul. 5. Osebne predstave v zadružni pisarni popoldan med 15. in 16. uro. 6666

Čevljar. pomočnike za šivano delo išče M. Novak & Comp., Ljubljana, Gosposka ulica 16. — Nastop takoj; stalno delo. 6641

2 krojaška pomočnika samo prvovrstne moči za veliko in malo delo, se sprejmeta takoj. Naslov v upravi «Jutra». 6635

Šofer z daljšo prakso na Ford avtomobilu, se takoj sprejme v stalno službo. — Naslov pove uprava «Jutra» 6608

Čevljar. pomočnik dobro izvežban za boljše delo se sprejme. — Anton Brecelj, Ljubljana, Gajeva ulica št. 2. 6556

Šofer izurjen vozač in dober mehanik se sprejme. Pismene ponudbe na upravo «Jutra» pod «Fiat». 6663

Kuharica snažna, zdrava, zanesljiva, vešča vseh domačih del, se išče za takoj. — Dopise na naslov: Dr. Budelist, Brežice. 6611

Mlinarja prvovrstno moč, sprejme industrijsko podjetje, žaga in valjčni mlin Bistrica-Podbrezje. 6619

Dekle snažno in pošteno, staro do 40 let, ki razume dobro kuhati in je vešče vseh hišnih del, se sprejme takoj za boljšo hišo. Naslov pove uprava «Jutra». 6621

Mizarji! Krajni šolski svet v Hrastniku potrebuje 20 novih oken iz jesenovega lesa. Ponudbe se sprejmejo do 20. marca t. l. 6625

(Išče se)

Uradnik-administrator pošten in soliden, išče službo pri večjem podjetju v Ljubljani. Sprejme mesto tudi drugje. — pogoj izven Ljubljane stanovanje. Položi kavcijo 15.000 Din. Naslov pod šifro «April 6533» na upravo «Jutra». 6592

Šofer-mehanik z večletno prakso, zmožen vseh avtomobilskih popravil, išče službe. Glavni pogoj je stalna služba in proste stanovanje. Ponudbe z navedbo plače pod značko «Mehanik 92» na upravo «Jutra». 6510

Gospodična s pisarniško in blagajniško prakso, z znanjem slovenske korespondence, slov. stenografije in strojepisja, išče mesta, najraje kot strojepiska. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Ljubljana 10». 6653

Šofer trezen in zanesljiv, z dobro prakso, želi premeniti mesto. Naslov pove uprava «Jutra». 6590

Kontoristinja zmožna vseh pisarniških del, išče primerne službe. Cenjene dopise na upravo «Jutra» pod šifro «Samostojna 50». 6614

Denar

Angleški jezik Iščem učitelja angleškega jezika. Ponudbe z navedbo honorarja na upr. «Jutra» pod «Nemško-Angleško». 6440

Prodam

KOKS — ČEBIN Wolfova 1/II. Telefon: 56. 481/III

Steklena strešna opeka je zopet v zalogi pri Združenih opekarnah, d. d. v Ljubljani. 433

Radio aparate in dele najceneje pri J. Gorec — palača Lj. kreditne banke. 25-a

Mostovno tehtnico 5 × 2 m, s tekočimi medelnimi uteži, nosilnosti 5000 kilogr., izdelano od tvrdke Rebek v Celju, malo rabljeno, v dobrem stanju, ugodno proda Alojzij Vintar, Straža pri Novem mestu. Ogleda se lahko na licu mesta. 6561

Pletilna naprava kompletna, popolnoma nova se proda. Stroji tvrdke Wedermann 8/21. — Proti dobri garanciji tudi na obroke. Ne zamudite zelo ugodne prilike — nudi se stalni zaslužek. Naslov v upravi «Jutra». 6555

Spalnico novo, masivno, politirano, prodam za 3500 Din. — Naslov pove uprava «Jutra» 6530

Šestsedežni avto novo lakiran in tapeciran, popolnoma nova guma in rezerva, električna razsvetljava, hitrost 100 km, se proda. Naslov pove uprava «Jutra». 6516

Izvrstna slanina (Brotspeck) zelo poceni. — Naročila do 100 kg 19 Din suha; naročila preko 100 kg 18 Din suha. Ista soljena slanina pri kilogramu 1 Din ceneje. — Prva Bjelovarska tvornica suhomesnate robe, Josipa Svobode sinovi d. d. Bjelovar. 6159

Brizgalno štirikolno, na peresih, skoro novo, proda Prostovoljno gasilno društvo v Zgornji Šiški. 6480

Damske obleke moderne, malo nošene, se ugodno prodajo. — Vpraša se od 2.—4. ure na Bleiweisovi cesti 27/II. 6466

Kleparski stroji vseh vrst, tvrdke Mach & Fischer, Hronow, zastopstvo in zaloga Rudolf Deržaj, Ljubljana, Kolodvorska ulica 28. 4043

Svileni klobuki najmodernejši v vseh modnih barvah se dobe od 120 Din naprej pri Z. Mahnič-Gorjanc, Kopitarjeva ul. 1. Istotam se sprejemajo vsa popravila. 3360

Majhen štedilnik in kuhinjska kredenca se prodasta. Kovačević, Tržaška cesta «Stan in dom» 6679

Razen kavarniški inventar se radi opustitve lokala proda. Naslov pove uprava «Jutra». 6644

Žaket, modne hlače in bel telovnik za gospoda visoke postave, čisto novo, proda za 1200 Din Čehovin, Poljanska cesta štev. 13. 6652

2 železni postelji lepi, beli, se naprodaj. — Mici Spiske, Kranj, Jugoslovanska. 6555

Nosni oblikovalci in gumi obveze zoper obrazne gube ter podbradke se dobi pri tvrdki Besednik in drug, Ljubljana, Prešernova ulica 5. 6633

Orehovih jedrc zdravih, prodam večjo množino po nizki ceni. — Podrobnejše informacije daje Makar, Ljubljana, Jenkova 20. 6599

Pisalni stroj znamke «Remington», zelo dobro ohranjen, prodam. — Naslov pove uprava «Jutra» 6626

Kupim

Vsakovrstno
zlato kupuje po najvišjih cenah
Černe, juvelir
Ljubljana, Wolfova ulica 3 64

Klubsko garnituro iz usnja, dobro ohranjeno kupim. Naslov pove uprava «Jutra». 6100

Obračalnik za seno kupi Grošelj, Poljane pri Škofji Loki. — Navesti je ceno in sistem. 6657

Motorno kolo «Indian Skaut», malo rabljen, se kupi. Ponudbe pod «Indian» na upr. «Jutra». 6647

Tramov jelovih ali smrekovih, vsako količino, v debelini 3-8 do 4-5 m, dolžini od 4 m naprej, kupim. — Obvezne ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Export». 6627

Kovčeke popotne, dobro ohranjene, kupim. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Kovčeki». 6630

Bukova drva vsako množino, ponudite z navedbo cene družbi «Ilirija», v Ljubljani, Kralja Petra trg 8. 6632

Kože vseh vrst divjih živali D. Zdravič, Ljubljana, Florijanska 9. 91

Kupim avtobus v dobrem stanju. Ponudbe pod «Avtobus» na upravo «Jutra». 6620

Pridelki

Krompir na vagone, prima, beli, debeli, zdrav à Din 90 franko vsaka postaja v Sloveniji, nudi Ivan Ravnikar, trgovec z deželnimi pridelki, Mursko Središče, Medjimurje. 6562

Posest

Hiša z zemljiščem se proda. — Naslov pove uprava «Jutra». 6646

Hišica z lokalom v sredini mesta, se takoj proda. Pismene ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Takoj 88». 6629

Kemična tvornica uvedena, z vsem inventarjem in deloma z blagom, se radi zaposlenja v drugem obratu, ugodno proda Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Kemična tvornica». 6622

Lokali

Manjši lokal za trgovino se odda. — Naslov pove uprava «Jutra» 6607

Lokalnosti

Opremljeno sobo lepo in s posebnim vhodom, v centru ali neposredni bližini v kaki vili, po možnosti s uporabo kopalnice, išče s 15. marcem samostojen gospod (tujec). — Ponudbe poslati portirju hotela «Union». 6431

Sostanovalec se sprejme v lepo sobo. — Naslov pove uprava «Jutra» 6662

Stanovanje v Šiški ali bližini kolodvora, s kuhinjo in 1—2 sobama, iščem. — Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Mirna stranka 3301». 6678

Na hrano in stanovanje se sprejme gospod v lepo zračno sobo z elektr. razsvetljavo, v sredini mesta. Naslov pove uprava «Jutra». 6683

Soba s posebnim vhodom se odda. Kje, pove upr. «Jutra» 6636

Sobo ali lokal za pisarno iščem v sredini mesta ter opremljeno sobo s posebnim vhodom za takoj. Ponudbe pod šifro «Stalno 6» na upr. «Jutra» 6645

Stanovanje 2 sob in pritiklin zamenjam z istotakim, event. manjšim ali večjim v Ljubljani. Ponudbe pod šifro «Stanovanje 6» na upravo «Jutra». 6639

Prazna soba prostorna in zračna se takoj odda. Pismena vprašanja na upravo «Jutra» pod «Mir 7». 6659

Dve prazni sobi se oddasta. Naslov pove uprava «Jutra». 6661

Kabinet se odda. Naslov pove upr. «Jutra». 6628

Velika prazna soba in kabinet se oddasta s 1. aprilom v Vodmatu, Ribniška ulica štev. 171. 6609

Prazno sobo s separiranim vhodom, ne nad 10 minut od kolodvora iščem. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Plačam dobro». 6616

1—2 prazni sobi v solnčni legi, išče univerzitetni profesor. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Profesor». 6618

Stanovanje se odstopi onemu, ki odkupi pohištvo. Naslov v upravi «Jutra». 6612

Kapital

6000 Din posojila iščem za 3 mesece proti visokim obrestim in garanciji. Ponudbe pod značko «Nujno 30» na upr. «Jutra» 6649

GIPS Kristalin, 99 % čistoče, za predelavo se išče družabnik. — Vilim Pavlović, Samobor pri Zagrebu. 6654

Din 40—80.000 posodim proti vknjižbi na prvo mesto. Naslov pove uprava «Jutra». 6631

«Jutrov» roman
LUCIFER
katerega skozinskozi napeta vsebina, prepletena s fantastičnimi zapletljaji od začetka do konca, ki prinašajo navdušenemu čitatelju z interesantnim razmotrivanjem vsak hip presenečenja, ki mu že sledi razočaranje in konsternacija in zopet presenečenje tako, da so čitatelji nestrpno pričakovali vsako nadaljevanje romana, je izšel in se dobiva pri upravi «Jutra» v Ljubljani.

Vsi ki so ga čitali in oni, ki niso imeli te prilike, naj si ga takoj naroče za domače knjižnice.

Bolj zabavati Vas ne more nobena knjiga!
Vezana stane . . . . 55 Din
Broširana pa . . . . 45 Din

Dopisi

Prerokovanje! Ako hočete izvedeti svojo bodočnost, obrnite se na znamenitega egipt. grafologa, kateri Vam pove bodočnost. Dobil sem mnogo zahvalnih pisem iz raznih krajev, ki sem jih posetil v Evropi. — Naslov stanovanja: Ben Ali, hotel «Soča» soba 16. — Stranke sprejemam od 9.—1. in od 2.—8. ure. — Prvič v Ljubljani. 6522

2 mladi gospodični premožni, želita dopisovati Ponudbe po možnosti s sliko na upravo «Jutra» pod «Ljuba in Draga». 6648

I. M. N. R. Pisemce prejela. Prisrčna hvala! Oglasite se še kaj pod šifro «Karmen». 6617

Razno

Oddajte takoj moške slamnike v snaženje da jih dobite pravočasno. Sprejema do 15 aprila P. Magdič, Ljubljana. 66

Pred nakupom se svari! Pred 3 dnevi je bil ukraden v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6 dva in pol meseca star pes volčje pasme. — Kdor ga najde dobi nagrado. Pred nakupom se svari 6642

Več boljših abonentov se sprejme na tečno domačo hrano. Vsak dan močnata jedila. — Naslov na upravo «Jutra». 6640

Na dobro domačo hrano se sprejme 10 gospodov v Komenskega ulici št. 26. 6610

Dotična dama ki je v trgovini g. Košar, Čevljarska ulica 4 pozabila zavitek čevljev, pozivljam da ga v osmih dneh vrame 6623

Lep fantek 6 let star, se odda za svojega ali v oskrbo proti primerni odškodnini. Dopise pod šifro «Dobrosrčni ljudje» na upr. «Jutra». 6536

KROVSTVO Franc Fujan Ljubljana Galjevica št. 19 pri dolenjskem kolodvoru), izvršuje vsakovrstna nova krovska dela s škriljem, škalco, opeko itd. Sprejema popravila raznih starih streh. Zaloga **azbestnega škrilja,** 1386

ČOPIČE - ŠČETKE HINKO ŠIMENC LJUBLJANA KONGRESNI TRG 8 60

Najpopolnejši Stoewer šivalni stroji za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, oglejte si to izrednost pri tvrdki **Ludi. Zaraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6 I.** Brezplačen pouk, 15-letna garancija. Telefon št. 980. 28

Elektrotehnik z višjo obrtno šolsko predizobrazbo in 12 letno prakso, **želi prevzeti mesto obratovodje** pri večji centrali ali sličnem podjetju. Grem tudi kot strojno-elektrotehnični mojster k večji industriji. Pri podjetjih, katera so v osnovi, lahko prevzamem za čas montažo, ker posedujem lastno komisijo. Nastop lahko takoj. — Ostalo po dogovoru. **Cenj. oferte pod „Elektrotehnik" na upravo lista.** 1466-a

Uradom in pridobitnim krogom priporočamo
ZAKON O TAKSAH IN PRISTOJBINAH
Priredil s pojasnili in navodili gener. direkcije posrednih davkov opremil dr. Fr. Stegenšek, uradnik delegacije ministrstva financ. — S poštnino vred velja Din 68·—.
Naroča se pri Knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani.

V zbirki „Oder" je izšel
Vrtinec.
Drama v treh dejanjih. — Spisal Janez Žagar.
Vrtinec je kratka kmetiška drama samo štirih a dobrih vlog
Cena Din 18·—
Izdala knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani.

Primerjajte delo in cene in prepričali se bodete, da so izdelki poslovnih knjig **knjigoveznice K. T. D. v Ljubljani, Kopitarjeva ulica štev. 6 II. nadstropje** BREZ KONKURENCE. En gros. 43 4 En detail.

Prometni zavod za premog, d. d. v LJUBLJANI
prodaja premog
iz slovenskih premogovnikov vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo
inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete
Naslov: Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani Miklošičeva cesta štev. 15/I. 70-a

✝
Prof. A. Lenarčič in njegova žena naznanjata v globoki žalosti, da jima je umrl po dolgem trpljenju ljubljenec
ROMAN
in je odšel k svojemu bratcu Antetu.
Dobrega, nepozabnega otroka bomo spremili v soboto, 13. t. m. ob pol 5. uri pop. iz hiše žalosti Čopova cesta 21 na pokopališče k Sv. Križu. 1525
V Ljubljani, dne 12. marca 1926.
Žalujoča roditelja.

POZOR! POZOR!
Kdor namerava zidati in rabi: **nosilke, cement, štukador, betonsko** in **drugo železo, okovje, štedilnike, peči, mreže za ograjo** in vse v to stroko spadajoče predmete, dobi iste ceno in v veliki izbiri pri
Schneider & Verovšek, trgovina železnine na debelo in drobno, **Ljubljana, Dunajska c. 16.**
Točna postrežba! 1376 a **Zmerne cene!**

A. Mihelčič, LJUBLJANA, Breg št. 20.
Trgovina z meš. blagom, delikatesami in zajutrkovalnica se najtopleje priporoča. 1534 a

V Prekmurju na najprometnejšem kraju Murski Soboti,
se odda v najem na več let velik 1528
trgovski lokal
za modno konfekcijsko trgovino ali za trgovce s čevlji ali slično v Prekmurju še ne obstoječe trgovske stroke posebno primerno.
Istotam se odda manjši trgovski lokal. — Več pove: **Hartner, Murska Sobota.**

EKONOM odstavljen vsled razdelitve veleposestva, meni dobro znan se toplo priporoča veleposestvu ali kakemu pod eju. Je 45 let star, rodom iz vinorodnega okraja Brežice, zdrav, čvrst, pošten, zanesljiv, značajen, delaven in spoštovanja vreden, je teoretično in praktično izvežban v splošnem kmetijstvu, posebno v vinoreji in sadjereji. Praktičen je tudi v lesni stroki. Pojasnila daje iz prijaznosti **FERD. TOMAZIN,** ekonom, posestnik in bivši sekvester tukaj nih graščin, Smartno pri Litiji, Slovenija. 1491-a

Klobuk brezplačno dobi vsaka **10. dama** ako kupi novega v modn. salonu **E. Djukanović, Ljubljana,** Sv. Petra c. 27 (poleg hotela Tratnik). Brezplačno klobuk so dobile: 1. Amalija Ankon, Sava; 2. T. Grošel, Poljanska c.

Sprejme se:
Manufakturist-poslovodja-detailist, samo res dobra moč, odgovorna za nakup in prodajo;
blagajničarka, obenem prodajalka, prednost: vajene manufakture.
Zadovoljivi prejemki in stalno mesto.
Sprejme se tudi vajenec s primerno izobrazbo.
Ponudbe pod **„Manufaktura"** na upravo „Jutra". 1508a

Kdor rad čita lepe povesti, naj naroči priljubljene romane „Jutra"
Do sedaj so izšli sledeči:
Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih
Pater Kajetan
Cena broš. Din 30·- vez. Din 40·- po pošti 2 Din več
Tigrovi zobje
Cena broš. Din 30.—, vez. Din 40·—, po pošti 2·— Din več.
JEAN DE LA HIRE.
Lucifer
Fantastičen roman v VI. delih. Cena broš. Din 45·- vezano Din 55.-, po pošti Din 2·— več.
FEREAL CUENDAS.
Veliki inkvizitor
Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije Cena Din 30·—, vez. Din 40—, po pošti Din 2·— več.
HARRY SHEFF.
Hči papeža
Zgodovinski roman, ki popisuje krvoločnost in nenravno življenje papeža Aleksandra VI, njegovega sina Cezarja in hčerke Lukrecije Borgije Broširano Din 30·— vezano Din 40·—, po pošti Din 2·— več.
CLAUDE FARRERE:
Gusarji
Zgodovinski roman iz življenja morskih roparjev v XVII. stoletju. Cena broš. Din 20·—, vezano Din 30·—, po pošti Din 2·— več
FR. HELLER.
Blagajna velikega vojvode
Roman. Broš. Din 15.—, vez. Din 25·—, po pošti Din 2·— več
FR. HELLER.
Prigode gospoda Collina
Zabaven detektivski roman iz velikega sveta. Cena Din 10—, po pošti Din 2·— vec.
Knjige se naročajo pri **upravništvu „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica 54.**

Opozarjamo vse interesente, da je pri pismenih vprašanjih, ki naj jih upravništvo pismeno reši, brezpogojno priložiti poštnino in manipulacijsko pristojbino v znesku Din 2·—. Posebno opozarjamo na to one stranke, ki žele, da se jim po pošti pošije naslove od malih oglasov. Vsa vprašanja in prošnje glede naslovov od „malih oglasov" bodo romale v koš, ako ne bo priloženih **Din 2·—**

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak, Vsi v Ljubljani.